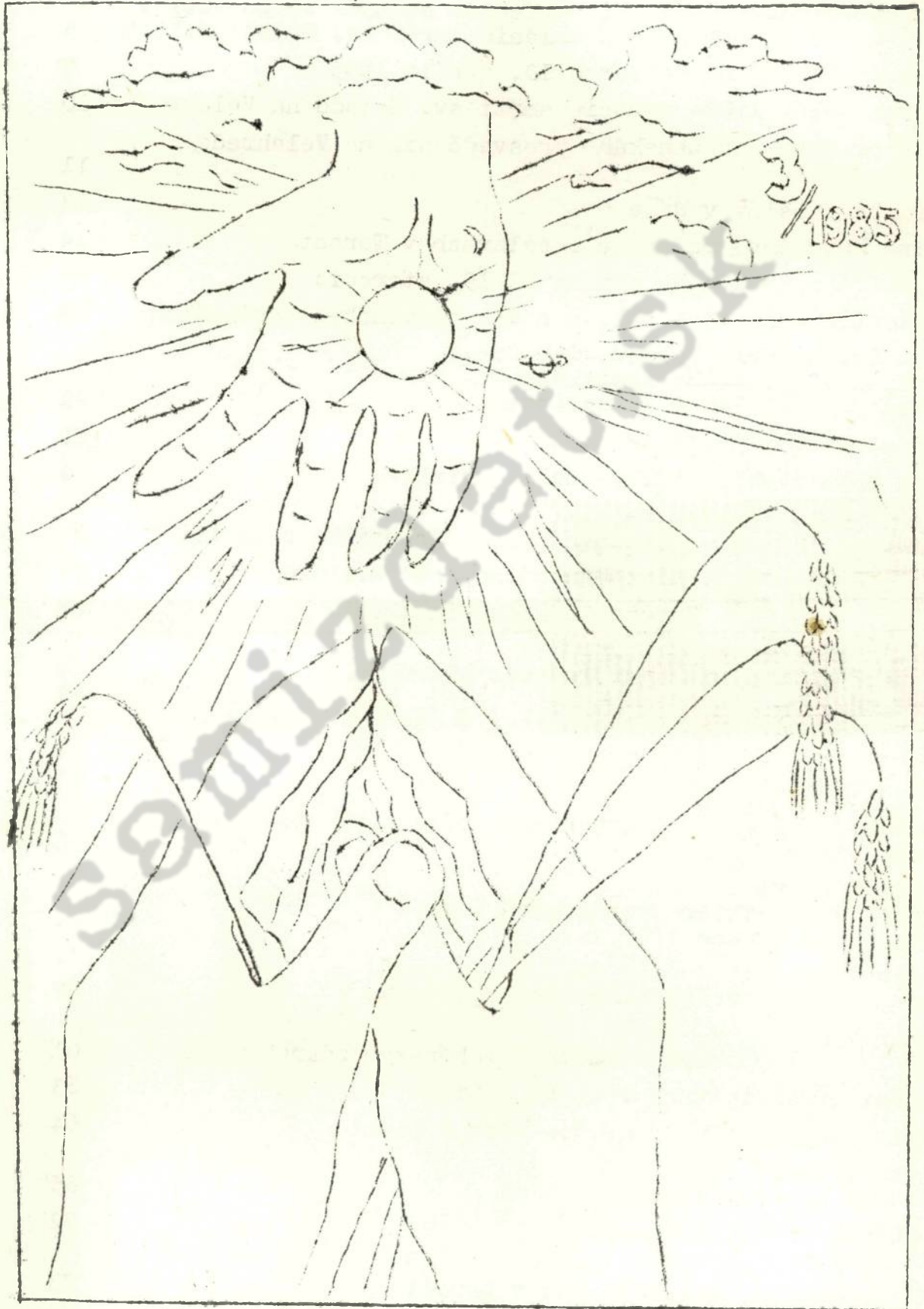

POKOJ A DOBRO

O B S A H :

Svetoslav Veigl: Slniečny spev	1
Otec Karel: Oslava milénia príchodu svätých vierozvestov v roku 1863 a milénia smrti sv. Metoda r.1885	5
Púť kňazov ČSSR na Velehrad 10. apríla 1985	7
Priebeh osláv 1100- výročia smrti sv. Metoda na Velehrade	10
Veľké prejavy náboženského presvedčenia na Velehrade a v Levoči '85	11
O priebehu osláv v Ríme	13
Marína Navranová referuje o oslavách v Toronte	14
Kardináli slovenského pôvodu od 19. storočia	16
Stretnutie Jána Pavla II. s novým slovenským kardinálom	19
Mons. Dr. Hilarin Felder, OFM Cap.: Ideály sv. Františka Assiského. 3. Svätý František a Eucharistia	21
Blahoslavená Alžbeta z Reuty	29
Svätý František a otázky dnešnej Cirkvi	31
Peter Rúčka, Bratislava : Svedectvo jedného nasledovníka sv. Františka z Assisi	35
Pavol Černogurský: List Generálnej prokuratúre	45
List Svätého Otca Združeniu Pacem in terris	48
Otec Andrej Paulíny : Ako udržovať, živiť a zveľaďovať vieru Čnosť nádeje	49 51
Ako v nás upevňovať a zveľaďovať čnosť nádeje a podľa nej žiť	53
Príbeh z misií	55
50. výročie kňazstva slovenského misionára otca Jozefa Figuru, SDB	56
Otec Bohuslav: O viere konštruktéra kozmických rakiet Wernera von Brauna	57
Štefan Vragaš : Pripomienka storočnice Romana Guardiniho	59
Štefan Vragaš: O umelom oplodňovaní zvláštnym lekársnym zákrokom	61
Dvanásť pravidiel pre výchovu detí	63
Denník nenarodeného dieťaťa- smrť a život	64
Anton Hlinka: Rozhovor s manželmi Mičianovými	65
Čo môžeme a máme robiť... Telegramy	72
Anton Hlinka : Tohotočná púť v Levoči	73
Prípady Kvetnej nedele 1983 pokračujú a správa č. 2	75
Satanské tendencie slovenskej komunistickej justície	77
List kardinálovi Tomkovi	79

Svetoslav VEIGL

1.

S L N E Č N Ý S P E V .

Na tejto zebřovitej Zemi
žil raz jeden žobráčik,
svietiaci rubín rosy.

Ako bodrý
dvadsaťtriročný mládenec,
kvet assiskej mládeže,
zatížil zrazu v sebe Krista nosiť.
Zriekol sa svojho bohatstva,
slávy a krivolakých mét,
by objat mohol celý svet.

Proletár podivný !

Mašiel si prekrásnu nevestu,
akú si ešte
nejaký ženích nenašiel.

Domina Raupertas jej meno.

Premúdre hlavy kývali nad ním vraviac :
v hlave mu preskočilo !

Chudobná bola jak
kostolná myš, a predsa
celý svet pri nohách mala !
Podivná žena !
Podivné veno !

Žena tá
viedla ho na hory, kde kvitol
biely encián,
biely kvet slobody.
Vták s krídlom ľahkým
jak páperie,
rýchly jak kométa.

Žena tá podivná
viedla ho za ruky
ku dverám tej izby trinástej,
do ktorej vjsť môže iba ten,
čo sa už zriekol všetkého.

A tak mu zjavila tajomstvo.

Čo v ohni horí, a nepopáli sa.
Jagajúci sa prútk v prúde perlistom.

Tajomstvo, aké neuzrie
zakalené oko.
Kámenne, ani dýchavičné.
Ani vlna ustavične
trasúca sa o svoje vlnobitie.
Ani luna v ústach neviestok.

Tajomstvo,
ako sa zlato a diamanty
v skúšaných časoch
menia na piesok.

Tajomstvo, sen,
prečo sa zakaždým
na každom záhumní
po zimnom odriekaní
rozospieva zem.

*****

Hľadáte rozkvitnutú, nikdy nevyčerpávajúcu kolaj ?

Hľa, tento čistý hladký kameň,
vyhľadávaný nárazmi iných kameňov v slede vekov.
Bohu chvála!
Amen.

Uchránený od bahna nánosu
cez búrky stáročí, čo nad ním prehmeli.
Lebo je ustavične uprostred,
ustavične onývavý prúdov,
ktorý ho obklopuje,
a dávajúce svoj podiel moru,
s ním sa spája.

Dáva mu chuť a vôňu čerstvo upečeného chleba,
farbu dýhy,
jemnosť celého trpiaceho.
Ó, neha vody, osviežujúca unavené telo.
Ó, pohľad otvorený, vítajúci púťovníka.

Vzdoruje o dotieravým krivým vlnám,
stojí na svojom mieste,
ani sa nepohybuje.
V sebe a k sebe neústupný, tvrdej šije,
s kavkami a pinkevami dýhu pije.
Skrotí i vlka v Gubbio.

Každý tvor bratom, sestrou.

I vtáčikom-letáčikom káže
o dobrote svojho Pána.
Dvíhajú k nemu hlávky
a z všelichosti
štebotom ešte väčšiu
ho chvália.

Príroda veľká !
Stodola otvorená !

Slávnostné koncerty
večer i zrána.

Tak všetkým tvorom spieva
na svojej malej lutne.
Zem blažene kuká
z hnedej lutne.

3.

A všade čuje spevy.
I v smrti ~~spevne~~ ~~ovojaj~~.
Jej spev ho nesie k vytúženaj
hore Olivovej.

Len brata somára - svoje telo
bodlačím kŕmi,
by srdce nezdúpnelo ...

Tak chváliac svojho Pána
stišuje lunu lútu.
Padajú vločky teplé
na zem zachrípnutú.

Karbunkul, ktorý svieti
v každom oku rosy.
Posol veľkého Kráľa, čo
chodí bosý.

Nikomu nepodkladá nohy.

Napokon vyhýba i mimovoľným nárazom
- koľ jeho štíhlych bokov
svižne prepláva každá ryba.

Nikdy mu nič nechýba. Ani popol.
Vo svojej nenáročnosti bohatý
- zrieknuc sa i vrchného rúcha
má celé more v objatí.

Každý v ňom nájde seba,
a sladký domov
láska bezmerná,
ktorá ho zrodila.

Slnečný papršlek,
živelnosť mora
pre Božie oko,
ktoré nás zhrieva.

V tebe a s tebou klíčia všetky semená.
V rovnováhe udržiavaš Zem.

Zem v tebe spieva.

++++++

Ja, chudák, prach a popol,
najväčší hriešnik sveta -
mňa miluje Boh všečný,
som jeho dieťa!

Ó. Láska nekonečná,
priehľbeň Božej slávy.
Žiarivá, bezdná, večná.
BOH MŮJ, MOJE VŠETKO !

Premierou Lásky tvojej
nech sa mi srdce sýti,
bolesti tvojho utrpenia
nech v tele svojom cítim.

Tebe sa pripodobniť,
stotožniť s tebou,
milovať v utrpení
tou láskou vreľou,

akou si nás sám
miloval od večnosti,
na seba vzal si z lásky k nám
všetky naše zlosti.

+++++

František, pevec lásky,
do Lásky Božej sa norí.
Z pozemských záhrad
nebeské vidí dvory,

ohnivé krídla Serafa
uprostred opusteného lesa na Alverne

- ukrižovaný Kristus
v mystickom spojení
dáva mu svoje stigmy,
pečate verné.

/1976/

K 750.-ročnému jubileu blaženej smrti
svätého Františka z Assisi.

- o -

C E N A   Ú S M E V U :

Úsmev nestojí nič - ale mnoho prináša.
Obohacuje toho, kto ho dáva.
Trvá iba chvíľku, ale spomienka naň je niekedy večná.
Nikto nie je natoľko bohatý, aby sa bez neho zaobišiel.
Nikto nie je taký chudobný, aby ho nemohol darovať.
Úsmev vytvára v dome šťastie, v starostiach je oporou,
je citlivým znamením priateľstva.
V únave prináša odpočinok,
v znechutení prinavracia odvahu,
v smútku je útechou
a pre každú príležitosť je prirodzeným liekom.
Je dobré, že ho nemožno kúpiť ani ukradnúť,
pretože má svoju cenu od chvíle, odkedy sa dáva.
A keď niekoho stretneš a on nebude mať pre teba úsmev,
hoci ho od neho očakávaš,
buď veľkodušný a oblaž ho svojim úsmevom ty,
pretože

NIKTO NEPOTREBUJE ÚSMEV VIAC AKO TEN,
KTO HO NEMÁ PRE DRÚHÝCH !

- o -

ROK 1985 JE JUBILEJNÝM ROKOM 1100. VÝROČIA SMRTI SV. METODA.
HORLIVÝ KREŠŤANSKÝ ŽIVOT A ZÁUJEM O CYRILOMETODSKÉ DEDIČSTVO
NECH NÁS CHARAKTERIZUJÚ V TOMTO ROKU !

Otec Karel

Oslava milénia príchodu svätých vierozvestov v roku 1863
a milénia smrti svätého Metoda roku 1885. na Veľkú Moravu.

V oboch prípadoch vyvrcholí oslavy púťami na Velehrad. Tieto púte mali svoju tradíciu už z čias baroka a konali sa každý rok, vtedy ovšem 9. marca, kedy sa podľa vtedajšieho cirkevného kalendára slávil sviatok nesších vierozvestov. Ale práve v roku 1863 zmenil pápež Pius IX. toto dátum na 5. júl. Napriek tomu, že táto správa bola všade z kazateľníc vyhlásená, zišli sa i 9. marca na Velehrade desiat-tisíce pútnikov. A potom už púte z jednotlivých farností neprestali až do 5. júla.

Hlavné oslavy na Velehrade prebehli celý týždeň - od 5. do 12. Už v sobotu 4. júla prichádzali na Velehrad mnohé sprievody, skoro vždy za spevu obľúbenej piesni "Ejhle, svätý Velehrad už zári..." A skutočne žiaril: vyzdobený kvetami a zástavami vítal pútnikov z bližšieho i vzdialenejšieho okolia. V noci prišiel pražský arcibi-skup kard. Schwarzenberg, ktorý na druhý deň slúžil prvú slávnostnú svätú omšu. Do 80 000 pútnikov sa tu v tú nedeľu zišlo, predovšetkým z Moravy, ale i Česi, Nemci, Chorváti, Slovinci, Slováci, Poliaci a ďalší. Veľká davy ľudí z najrôznejších krajín zišli sa tu v dome svojich otcov - svätých Cyrila a Metoda - ako verní apoštoli všetkých zhromaždených - píše jeden zo zúčastnených.

V nedeľu popoludní sa pútnici začali rozchádzať, odišiel i kard. Schwarzenberg, ale noví pútnici zase prichádzali. V pondelok bola znovu vysvätená stará kaplnka "Cyrilika", v utorok prišiel brnenský biskup, ktorý udelil slávnostné požehnanie. Z Brna prišlo v ten deň do 3 000 pútnikov. Z Oslaven prišlo do 300 tamojších baníkov vo sviatočných uniformách na čele so spolumahiteľom baní pánom Františkom Müllerom, ktorý na ten deň dal svojim baníkom nielen vyplatiť normálnu dennú mzdu ako keby pracovali, ale zaplatil im aj cestu a pohostenie.

V stredu prišiel českobudejovický biskup, známy vlastenec, Ján Valerián Jirsík, ktorý sa zapísal do srdc všetkých zhromaždených tým, že ich pozdravil po česky "Pochválený buď Pán Ježiš Kristus" a udelil im požehnanie v českom jazyku. Bola to chvíľa nevýslovne blažená - hovoria očití svedkovia. Srdcia všetkých dobyl tento vznešený biskup už jediným týmto českým pozdravom. Takto asi pôsobila reč svätého arcibiskupa-metropolitu Metoda u slovanských predkov. Biskup Jirsík potom pontifikoval štvrtočné bohoslužby.

v piatok prišli benediktíni z Rajhradu so svojim opatom pátrom Kalivodou. V sobotu prišiel olomoucký arcibiskup, knieža Bedřich Fürstenberg a veľká púť z Olomouca.

V nedeľu 12. júla, na záver osláv, prišlo znova do 80 000 pútnikov. Od 5. hodine ráno sa v preplnenom kostole sústávne slúžili sväté omše, o 8 hod. pontifikoval olomoucký arcibiskup. Popoludní, po slávných večerách, nastal čas rozchodu. Ľuď sa zhromaždil v kostole, speváci zanôtili litánie ku všetkým svätým, rozozvučali sa zvony aj na okolí a najdôstojnejší olomoucky arciepastier vyvádzal pútnikov zo staroslávnej svätyne, z miesta pamätného a posvätného, z miesta, ktoré bolo svedkom mnohých slávností a takých vzácnych, vyvádzal ich z chrámu velehradského a vyprevadil na cestu ku domovom - píše jeden z účastníkov.

Ale touto oktávou neboli ukončené oslavy jubilejného roku. Pútnici chodili naďalej, až do príchodu zimy.

Po týchto veľkolepých oslavách začali sa veriaci pripravovať na jubilejný rok 1885, hlavne potom, ako pápež Lev XIII. v roku 1880 encyklikou "Grande munus" zaviedol sviatok svätých vierozvestov do celej Cirkvi. Avšak strach z panslavizmu a z prípadných protirakúskych demonštrácií spôsobil v tomto prípade zásah viedenskej vlády, ktorá pripravované oslavy veľmi obmedzila. Kronikár píše :

Nastal však netušený obrat: nepriateľ Slovanov nikde nespál. Malo za zlé Slovanom, že sa chceli spoločne pomodliť na hrobe apoštola sv. Metoda. Nič nepomohlo, že i katolíci iných národností - národností neslovanských boli pozvaní, aby spolu s nami Slovanmi sa modlili na Velehrade. Nič nepomohlo, hoci Gegenwart a iné noviny nemecké dobrého zrna schvalovali naše slávnosti. Zaburáda víchor ukrutného hnevu proti Slovanom, zasiahnúc najprv duchovných velikánov i svetských hodnostárov, potom doniesol i povestné velehradské kiahne, zasiahnúc aj najnižšie vrstvy, všetok ľud. Bránilo sa úradným biskupom a iným hodnostárom ísť na Velehrad, bránilo sa uverejnenými zákazmi putovať na Velehrad.

Kaplán velehradský, kronikár, píše; ako sa, nič netušiac, vypravil na olomoucké konzistorium opýtať sa, prečo prípravy na oslavy tak stagnujú. Kancelár, neskorší arcibiskup Teodor Khon mi povedal, že rad akcií sa konať nebude. Rozhorčený kazateľ v domienke, že na vine je snáď arcibiskup, dal svojej nevoľi priechod prudkým slovám keď zbadal, ako si pán kancelár utiera slzy, pretože nemohol za nič.

Napriek tejto zlovôli viedenských úradov, ktorá veľmi pripomína situáciu dnes, oslavy sa predsa konali - i keď bez väčšiny zahraničných hostí, z ktorých na svoju zodpovednosť prišlo iba niekoľko biskupov, medzi nimi biskup jakovský, slávny Strossmayer, Brnenský biskup Bauer, olomoucký arcibiskup Fürstenberg i pražský arcibiskup urobili pre dobrý priebeh osláv všetko, čo bolo v ich silách.

Už 31. decembra 1884 bol slávnostným vyzváňaním zvonov na Velehrade vyhlásený a zahájený Jubilejný rok. Už na Vianoce bolo v Brne vydané slávnostné vyhlásenie k mileniu, pripravené grófom Belcredim, olomouckým generálnym vikárom Petekom, Antonínom Cyrilom Stojanom a Václavom Kosmálkom. Zakladali sa farské knižnice, v žiadnom kostole nemali chýbať sošky a obrazy našich vierozvestov.

Slávnosti znova vyvrcholili 5. júla a zasa trvali celý týždeň. Záver milénia bol stavený na Ružencovú nedeľu 4. októbra. Nedeľnej púte 5. júla sa zúčastnilo iba 50 000 veriacich. Svätú omšu slúžil olomoucký arcibiskup. Bol prítomný i známy český politik František Ladislav Rieger. V pondelok pontifikoval brnenský biskup Bauer. V auguste sa konal na Velehrade zjazd učiteľov pod patronátom biskupa Bauera. 25. augusta sem prišiel biskup Strossmayer, ktorý sa so slzami v očiach modlil pred súsoším našich svätých apoštolov.

Tak, napriek všetkým protiopatreniam, bol i tento jubilejný rok veľkým úspechom. Ako tomu bude na Velehrade v roku 1985? Prvá púť 10. apríla 1985, plánovaná vlastne iba pre kňazov, priviedla na Velehrad do 10 000 veriacich. Ako tomu bude 7. júla 1985? Nevypuknú znovu oné velehradské kiahne?

- 0 -

Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda v Ríme vydáva každoročne svoj tradičný štvorfarebný nástenný CYRILOMETODSKÝ KALENDÁR. Farebné ilustrácie predstavujú náboženské motívy od slovenských maliarov a grafikov alebo sú zastúpené fotografiami.

Adresa: Istituto Slovacco dei Santi Cirillo e Metodio,
Casella postale 6175, 00100 ROMA, ITALIA.

Púť kňazov ČSSR na Velehrad 10. apríla 1985
k 1100. výročiu smrti svätého biskupa Metoda.

Bratia a sestry,
 dovoľte mi, aby som Vám porozprával, ako to vyzeralo na Velehrade v stredu 10. apríla, keď tam bola púť kňazov z celého Československa. Táto púť nebola nikde oznámená, takže sa ani nevedelo o nej, ale napriek tomu sa nás tam zišlo veľmi mnoho.

Začala sa veľmi zaujímavo: prvá slávnostná svätá omša v staroslovienčine bola ohlásená na 8,00 hod., druhá, koncebrovaná so všetkými biskupmi a ordinármi za účasti pražského arcibiskupa kard. Tomáška na 9,30 hod.

Už pred 7,00, keď sme prichádzali k Velehradu, mali sme najrozličnejšie pocity, pretože tu bola už reťaz áut na improvizovaných parkovištiach v okolí Velehradu. Keď sa jedno parkovisko uzavrelo, parkovalo sa na ďalších a nakoniec pozdĺž cesty od Velehradu k Uhorskému Hradištu. Oneskorenenci museli parkovať až 7 km ďalej a cestu na Velehrad prekonať pešo, čo mali spojené s ozajstnou púťou.

O 7,05 hod. bola velehradská bazilika úplne zaplnená a nebolo možné sa do nej dostať. Svätú omšu o 8,00 hod. slúžil dr. Tkadlčík v staroslovienčine pre veriaci ľud. Aj na túto svätú omšu prišlo mnoho kňazov. Tí kňazi, ktorí sa do 7 hod. dostali do baziliky, na jednom mieste si odstáli až do 12,15 hod.

Vo svojom príhovore pri tejto svätej omši po česky dr. Tkadlčík hovoril o tom, že človek 20. storočia má naozaj všetko. Žije v pretechnizovanom storočí, ale napriek tomu na otázky svojho srdca, na hľad po duchovných hodnotách, ktoré by ho uspokojujú, nedostáva odpoveď. Kresťanstvo, ktoré sa u nás ohlasuje od čias svätého Metoda, na tieto otázky ponúka odpoveď. Táto ponuka je veľmi pokorná a veľkorysá, avšak nikto nie je povinný ju prijať. Avšak vidieť, že v tomto národe je to to najhodnotnejšie, čo keď bolo.

Ďalej povedal, že vernosť kresťanstvu je tým najozajstnejším vlastenectvom v tejto krajine, pretože začiatok kultúrnej a národnej samobytnosti tohto národa sa datuje od okamžiku, keď sme vstúpili do svetového povedomia tým, že naši predkovia prijali kresťanstvo. Tiež povedal, že sa v žiadnom prípade nedá oddeliť činnosť kultúrna, jazykoveďná a akákoľvek iná, ktorú sv. Metod vyvíjal, od viery a od toho, čo konal na náboženskom poli. Všetko, čo konal v oblasti kultúrnej, vyvieralo zo základov jeho viery v Boha, z hlbokého presvedčenia tejto viery a všetko ostatné bolo tým nesené a poznačené. Je teda nesprávne umelo oddeľovať tieto hodnoty od seba!

Krátko po 9,00 hod., po svätej omši, veriaci boli požiadaní, aby baziliku uvoľnili pre kňazov. Veriaci disciplinovane, i keď trochu pomali opustili baziliku. Podľa oficiálnej správy ČTK tam bolo do tisíc kňazov, ovšem podľa môjho odhadu ich bolo vyše 1 200- a to som veľmi triezvy v odhadovaní. Pretože ako kňazi všetci sme koncebrovali, boli sme natlačení od oltára do polovice baziliky. Stál som medzi rôznymi kňazmi, zo všetkých krajov, každého veku, i medzi tými, ktorí nemali kňazské oblečenie, lebo z najrôznejších dôvodov im bol odobratý súhlas na verejnú kňazskú službu.

Presne o 9,30 hod. vstúpili do baziliky otcovia biskupi a ordinári: olomoucký biskup Vrana, kapitulní vikári z Českých Budejovic Kavale, z Litoměřic Hendrych, z Hradca Králového Jonás, z Brna Horký, z Prahy pán biskup Matoušek a všetci slovenskí biskupi a ordinári. Boli pozdravení potleskom, ktorý zosilnel, keď na konci sprievodu šiel pán kardinál Tomášek. Do toho sa miešalo ešte rôzne volanie, oslovovanie a pod. V zákristii sa obliekli a potom pán kardinál so spomínanými dvanástimi duchovnými začal svätú omšu.

Bolo na ňom vidieť, že vo svojich 86. rokoch je veľmi dojatý i z toho, že bazilika a okolie bolo doslova nabité do 10 000 ľudí. Na začiatku svätej omši pán kardinál povedal, že ju začína s veľkým pohnutím, lebo výročie smrti svätého Metoda je pre nás výzvou, záväzkom, spomienkou i oslavou. Nezabudol hneď vo svojej druhej vete pripomenúť, že poslanie kňaza nie je ani politické, ani sociálne, ale soteriologické- teda spásenosné. Kňaz má ohlasovať vieru, má hlásať spásu, má byť ohlasovateľom pravdy a spravodlivosti. Čo je mimo toho, je zbytočné a zlé.

Prvé čítanie z proroka Izaiáša bolo po starosloviensky, potom sa spieval český žalm, druhé čítanie bolo v slovenčine a potom biskup Vrána prečítal po česky evanjelium o poslaní 72 učeníkov. Potom pán kardinál Tomášek prečítal apoštolský list Svätého Otca Jána Pavla II.

V úvode tohto listu, ktorý sa čítal skoro hodinu, Svätý Otec bol potešený tým, že môže práve on pozdraviť všetkých kňazov Československa pri príležitosti tak slávneho výročia. Ďalej hovoril o živote svätého Metoda, o tom, čo všetko vykonal, ale aj o ťažkostiach, s ktorými sa stretal, že dokonca bol ohovorený že je nepravoverný a musel sa v Ríme niekoľkokrát obhajovať a dokazovať svoju pravovernosť a čistotu svojich úmyslov. Ján Pavol II. tiež napísal, že sv. Metod mal konflikty i s miestnymi duchovnými latinského obradu západného, že bol väznený, ale napriek tomu že pápež pre neho vlastne za tri roky nič neurobil- nemohol urobiť - ostal verný Rímu, ostal verný Apoštolskej Stolicy a k tomu vyzval Svätý Otec tiež všetkých kňazov. Ďalej vysvetlil, prečo na sklonku roku 1980 vyhlásil sv. Cyrila a Metoda za spolupatronov Európy: sú nositeľmi kultúry a vzdelanosti, ale pritom sú tiež naši ochráncovia, pretože sú mužmi ktorí nielen reprezentovali vzdelanie, ale boli svojimi osobnými príkladmi skutočnými vzormi, takže Cirkev ich po ich smrti veľmi rada svätorečila. Potom hovoril o živote v Európe, ktorá je síce presýtená, ale na druhej strane vyhladovaná. Zdôraznil potrebu verného kňazského pôsobenia a to, že kňazi majú byť pre ľud istotou, istotou pravdy a spravodlivosti. Napriek tomu, že pôsobia v neľahkých podmienkach, v liste sa znova objavila výzva k tomu, aby sa neobzerali ani napravo ani naľavo, že pre kňaza neexistuje otázka, či je to alebo ono pre nich potrebné, či majú skôr robiť to alebo ono, ale že existuje jediná starosť: čo prospieva k spásu duší jemu zverených!

V závere listu Svätý Otec udelil všetkým kňazom, reholníkom a reholníckam svoje požehnanie a pán kardinál po dočítaní listu oznámil, že tento bol napísaný v Ríme 19. marca 1985 v siedmom roku pontifikátu Jána Pavla II.

Búrka potlesku nemala konca-kraja. Táto sa zvládla tým, že sa ozvala pieseň "Kristus víťazí, Kristus kraluje..." Potom nasledovali spoločné modlitby striedavo v starosloviensky, češtine a slovenčine a eucharistická bohoslužba. Pritom sa spievala pieseň "Ejhle oltár" striedavo česky a slovensky. Pri svätom prijímaní bolo iba 800 Hostií, čo bolo od organizátorov veľmi naivné- nepočítali s väčšou účasťou. Pre veriacich bolo o niečo viac Hostií, tieto však prijali kňazi a veriacim sa nedostalo. Okrem toho neboli nádoby na podávanie sv. prijímania- to naozaj nechápeť.

Po svätej omši nasledovala akási spomienka pri hrobe arcibiskupa Antonína Cyrila Stojana, ktorej sa zúčastnili iba ordinári. Z kaplnky, kde je pochovaný, zvuk sa prenášal cez reproduktory do baziliky a priestoru pred bazilikou. Spomienku predniesol banskobystričský biskup Feranec, predseda slovenského zboru ordinárov. Povedal, že ako malý chlapec mal tú česť pobozkať prsteň pána arcibiskupa Stojana a tento tento udelil sviatosť birmovania, že pán arcibiskup bol ľudomil, že ho všetci mali radi. Zdôraznil, že bol členom Snemu za Rakúsko-slovenskom a že bol mierovým človekom. že sa nechal používať slovo

"mier". Potom povedal, že arcibiskup Stojan - tak ako on - sa ne-
snažil íť cestou odporu alebo sústavnej konfrontácie, ale problémy rie-
šil skôr cestou dohovoru.

Potom boli donesené ostatky sv. Cyrila, ktoré boli spoločne uctené
a nakoniec kardinál Tomášek udelil týmito ostatkami všetkým požehná-
nie. Keď potom biskupi a ordinári odchádzali z baziliky, spievala
sa mariánska pieseň "Chválu vzdejme o kresťané". Na konci spriev-
odu, pozdravovaní tisíckami veriacich, išiel pán kardinál. Pritom sa
skandovali - burácali - heslá, hlavne zo strany Slovákov: "Nech
príde Svätý Otec!", "Nech žije pán kardinál Tomášek!" a keď sa
objavil pán biskup Vrána, skandovalo sa: "Chceme vern, ch kňazov"
a podobne.

Jednoducho, atmosféra na Velehrade bola veľmi spontánna, veľmi
srdečná, takže pán kardinál nemohol vôbec odísť. Veriaci ho naozaj
nechceli pustiť, takže Volvo, ktorým jazdí, sa ťažko predieralo
ďavom veriacich. Nakoniec odišiel do irshy.

Samozrejme, že tam bolo mnoho fotografov, filmárov. Nakoniec bolo
oznámené, že púť pre všetok Boží ľud, pre všetkých veriacich bude
v nedeľu po sviatku sv. Cyrila a Metoda, teda 7. júla 1985.

- z homílie AK /

- o -

Vo víre života potrebujeme sa zastaviť, zbaviť starostí a pro-
blémov, otvoriť svoju dušu. Zastavme sa na blízkych pútnických
miestach a dajme Pánovi všetky svoje problémy, starosti a prosby,
radosť i vďaka cez Matku Božiu, ktorá je našim najlepším sprostred-
kovateľom.

Najpamätnejšia moravskosliezská svätynia Nanebovstúpenia Panny
Márie na V E L E H R A D E bola v roku 1928 povýšená na "Menšiu
Baziliku". V roku 1932 svätí Cyril a Metod boli vyhlásení za spo-
lupatronov velehradskej svatyne a 31. decembra 1980 apoštolským
listom pápeža Jána Pavla II. "Egregiae Virtutis" za spolupatronov
Európy.

V chráme Panny Márie bol 6.4. 885 údajne pochovaný sv. Metod.
Dnešný chrám bol postavený v roku 1228. Bol viackrát zničený. O
jeho pozdvihnutie sa najviac pričínili jezuiti v rokoch 1890-1950.
P mnohých búrkach sa dnes Velehrad skvie v obnovenej hmotnej i
dúchovnej kráse a tisícom pútnikov pripomína, že vo svojom strede
máme hrad viery, sily a všestrannej ekumenickej ryšlienky.
Hlavná púť sa koná 5. júla a miestna 15. augusta.

M o d l i m e s á :

Pane Ježišu, ktorý si vo svojom živote toľkokrát putoval do Jeru-
zalema, i ja sa vyberám na púť, aby som sa stal účastným Tvojej
Božskej milosti a aby som dosiahol potešenie vo svojich ťažkých
záležitostiach. Udeľ mi milosť, aby som túto pobožnosť mohol vyko-
nať k Tvojmu zalúbeniu a čerpal z nej úžitok pre svoju dušu. Amen.

Matka milosrdenstva, keďže si taká dobrotivá a tak vrúčne si
praješ preukazovať nám biednym dobrodenia a vypočúvať naše prosby,
i ja sa utiekam k Tvojej dobrotivosti a prosím Ťa o to, čím sa
šťanem podobnejším Tvojmu srdcu:

Ty si bola veľmi pokorná, preto mi vypros pokoru. Ty si bola veľmi
trpezlivá v utrpeniach tohto života, vypros mi teda trpezlivosť
v protiventúvách. Ty si bola roznieťená láskou k Bohu, vypros i
mne dar svätej a čistej lásky. Ty si horela láskou k bližnému, vy-
pros mi dar svätej lásky k všetkým. Ty si bola zjednotená s vôľou
Božou, vypros mi preto odovzdanosť do vôle Božej. Ty si zo všetkých
tvorov najsvätejšia, učiň i mňa dokonalým. Mária, Ty náš miluješ
a chceš a môžeš nám všetko vyprosiť. Pros za mňa, Mária, matka moja,
nádej moja, láska moja, život a útočisko moje i útec a moja. V Te-
ba dôverujem. Amen.

Priebeh osláv 1100. výročia smrti svätého Metoda na Velehrade.

Mimoriadne vysoký počet pútnikov potvrdzuje autoritu a silu Cirkvi Na Velehrad prúdili po dva dni tisíce mladých i starých, aby sa poklonili pamiatke sv. Metoda, ktorý je podľa mnohých historických prameňov a legiend na Velehrade pochovaný. Svätý Metod, spolu so svojim bratom Cyrilom, šírili medzi Slovanmi kresťanstvo v 9. stor., boli prví, ktorí preložili kresťanskú liturgiu do staroslovienčiny. Pútnici do posledného miesta zaplnili priestory velehradského kláštora a jeho okolia a spevom náboženských piesní a skandovaním hesiel otvorene tlmočili svoju túžbu, aby pápežovi Jánovi Pavlovi II. bola povolená návšteva Československa.

Je známe, že kardinál František Tomášek pôvodne pápeža Jána Pavla II. na návštevu Československa pozval, avšak čs. štátne orgány zaujali stanovisko, že príchod pápeža by bol nevhodný.

Apoštolský list Jána Pavla II. prečítal pred asi 150 000 veriaciemi kardinál Tomášek. Pápež píše, že ostáva s veriaciemi Čechmi a Slovákmi aspoň duchom a vyzýva na rešpektovanie náboženskej slobody. Kardinál Tomášek potom veriaciom ukázal zlatú ružu, vysoké vatikánske vyznamenanie, ktoré Ján Pavol II. udelil velehradskej bazilike.

Zúčastnené zástupy ľudí privítali 86-ročného kardinála s najväčšou úprimnosťou a radosťou a skandovali slová: nech žije náš kardinál! Púť na Velehrad a zhromaždenie tam bolo jedným z najväčších náboženských podujatí v Československu od roku 1948, keď sa v krajine prevratom zmocnila vlády komunistická strana.

Viac ako polovica zhromaždených na moravskom Velehrade boli pútnici zo Slovenska, ktoré naďalej ostáva na 90 % katolícke. Viacerí účastníci velehradských slávností uviedli, že v jednotlivých okresoch čs. bezpečnostné orgány vo štvrtok a v piatok nariadili cestovným kanceláriam a autobusovým spoločnostiam zrušiť pôvodne objednané zájazdové autobusy na Velehrad bez udania dôvodu. Väčšina ľudí pricestovala miestnou dopravou alebo vlastnými automobilmi do obcí v okolí Velehradu. K velehradskej bazilike prišli peši. Bezpečnostné orgány vjazd automobilov k Velehradu zakázali!

Československé orgány odmietli vydať vstupné víza viacerým popredným predstaviteľom cirkevnej hierarchie z Francúzska /Lustigerovi/, Británie /Humeovi/, Rakúska /Königovi/ a Poľska /Glempovi/. Medzi nimi aj rakúskemu kardinálovi Königovi.

Zástup veriacich na Velehrade vykričal, a vypískal miestneho štátneho predstaviteľa, ktorý velehradské slávnosti oficiálne otváral. Prítomní ostro odmietli jeho charakterizovanie púte ako mierového zhromaždenia. Výkrikmi doslova prekričali vetu, v ktorej hovoril "o štyridsiatich rokoch mierového rozvoja a života v našom socialistickom štáte". Zástup tiež ostro namietal proti prejavu ministra kultúry Milana Klusáka, najmä vtedy, keď minister Klusák opakovane vynechával pri mene svätého Metoda prívlastok "svätý". Ľudia skandovali heslo "chceme náboženskú slobodu!" Súčasne opakovane potleskom vítali každé spomenutie mena vatikánskeho štátneho tajomníka Casaroliho, ktorý na Velehrade zastupoval pápeža Jána Pavla II.

Kardinál Casaroli povedal, že za 1100 rokov od smrti sv. Metoda sa láska a pochopenie Slovanov pre Svätú Stolicu nijako neoslabilí. Kard. Casaroli tiež pripomenul poľský pôvod pápeža. Povedal, že aj tento pôvod je pre Slovanov zárukou, že slovanská mentalita, túžby a tradície sú plne uznávané.

Veľké prejavy náboženského presvedčenia na Velehrade a v Levoči '85.

Velehrad 1985 bol bol a ostane veľkou senzáciou v Európe a v Československu. Senzáciou pre mohutné vyznanie viery, pre manifestáciu vernosti ku kresťanskej tradícii slovenského a českého národa, pre nový a presvedčivý dôkaz oddanosti hlave Cirkvi, pre nepopierateľnú lojálnosť voči verejnej moci atď.- všetko podstatné aspekty velehradských slávností, ktoré však z pochopiteľných dôvodov nemožno tu analyzovať.

Pre zahraničie bol Velehrad senzáciou kvôli prítomnosti toľkých a tak angažovaných veriacich v Československu, známom svojou nelojálnosťou, diskrimináciou a procesmi proti veriaciim. Sám fakt, že Velehrad bol pre zahraničie senzáciou, svedčí proti tamjšej politickej moci! Veď čo je prirodzenejšie, ako oslava veľkého a všestránne zaslúžilého muža v histórii národa, ktorého pamiatka je po 1100 rokoch ešte stále živá a plodná?! A potom, slávnosť sa uskutočnila napriek dlhodobe organizovanej sabotáže zo strany verejnej moci, ako to dosvedčujú tajné úpravy strany a vlády spreď dvoch rokoch.

Ale senzáciou bol Velehrad aj pre Čechov a Slovákov: je to po prvýkrát, čo sa v česky hovoriacej časti republiky odohrala taká hlboko náboženská ladená manifestácia! A nezostane bez blahodárnych účinkov pre český katolicizmus. A nielen preň, lebo cyrilometodská myšlienka je spoločná všetkým kresťanom!

A čo sa týka slovenských katolíkov, možno konštatovať, že s p l - n i l i s v o j u h i s t o r i c k ú ú l o h u "dať oleja zo svojich lánip"! Viera, zakorenená v ich národe, znamená pre nich i zodpovednosť- v prvom rade voči ich českým spoluobčanom, ale i voči tým, ktorí sa nachádzajú v podobnej situácii ako oni, ale už stratili kontakty s kresťanskou minulosťou. S l o v á c i p r e k r o - č i l i r u b i k o n ! Prišli na Velehrad a tvorili tam - podľa mnohých západných tlačových služieb - väčšinu pútnikov. A to napriek tomu, že sa súčasne konala púť do Levoče, na ktorej sa v sobotu zúčastnilo asi 60 000 a na druhý deň asi 100 000 veriacich!

Velehrad bol však pre zahraničie senzáciou aj z iného hľadiska. Nikto nečakal, žeby pražská vláda bola schopná bravúrnosti -odmietnúť víza takým osobnostiam, ako je predseda európskej biskupskej konferencie, westminsterský arcibiskup kardinál Basil Hume, parížsky arcibiskup kardinál Lustiger, viedenský arcibiskup kardinál König, varšavský arcibiskup kardinál Glemp. Je to ďalší dôkaz toho, akú nesmrteľnú schopnosť blamovať sa má najvernejšia kolónia Sovietskeho zväzu!!! Či mal z toho Gorbačov radosť, je iná vec.

Ďalšou senzáciou - a pre mnohých tou najväčšou - je ústupok vlády tým, že sa zapojila do osláv. Keď si Praha uvedomila, že oslavy sa uskutočnia - a bez nej - rozkazala svojim ľuďom naskočiť do pohýňajúceho sa vlaku, aby zachránila, čo sa zachrániť dá. Sama pozvala predstaviteľa Vatikánu v osobe štátneho sekretára kardinála Casaroliho. Veď mala s ním dobré skúsenosti. Hruza sa volakedy chvastal, že si s ním pohrával ako mačka s myšou. Praha sa však musela presvedčiť, že Casaroli je vždy verný svojmu pánovi a že sa vždy tak správa, ako si to od neho žiada ten-ktorý Svätý Otec.

Ústupok číslo dva - ten isto najväčší - spočíval vo vytvorení štátno-cirkevného výboru na organizovanie slávností. Ale už bolo neskoro! Velehrad už nebolo možné premeniť na slávnosť s politickým nádychom, ba ani len na mierovú manifestáciu! A pokus urobiť to biedne zlyhal. Pred TV kamerami zápasil. Taliani by povedali: okrem škody ešte aj posmech!

A tak Velehrad ostal náboženskou slávnosťou, alebo ak sa chce: nábožensko-kultúrnou. Národom kult a kultúra patria spolu! Náboženskou teda - a to i napriek všadeprítomnej polícii, maskovanej medzi iným aj s modlitebníkmi v rukách. Nevyznali sa síce v nich - ako to pozorovali ich susedia - ale istotne to bol pre mnohých, vďaka modlitbám veriacich, moment milosti Božej! Božie cesty sú nevyspytateľné. A pre tých iných to bola príležitosť, aby sa presvedčili, že tí kresťania naozaj nie sú nebezpeční.

Celý rad eštebákov mal za úlohu robiť filmové zábery. Nech len študujú tie tváre mladých ľudí! Tí nikdy nebudú robiť výtržnosti, opíjať sa, rozkrádať socialistické vlastníctvo, brať úplatky, ohrožovať ženy, zanedbávať svojich starých rodičov, bezcitne sa prizerať na biedu iných. Istotne jestvujú aj mrcha-veriaci a istotne jestvujú aj čestní komunisti, ale jedno ostáva vždy pravdou: kto chce povedať veriacemu, aby bol hodný svojho mena, t.j. častným človekom, vyzve ho: buď skutočným kresťanom! Ale kto chce vyzvať straníka, aby bol čestným a vzorným človekom, nikdy mu nepovie: buď skutočným komunistom.

Pravdivosť tohto tvrdenia dokazujú všetky procesy proti veriacim. V každom jednotlivom prípade dal zamestnávateľ obžalovaným výborný pracovný posudok, v ktorom sú vlastne obsiahnuté i charakterové a mravné aspekty. Skutočnosť, že veriaci môžu byť aj v socialistickej spoločnosti prvotriednymi občanmi - a to i vtedy, keď sa musia zrieknuť práv zastávať v spoločnosti prvoradé miesta - si uvedomili napr. Maďari, Juhoslovania, Poliaci, východní Nemci a pomaly si to začínajú uvedomovať aj v Sovietskom zväze. Iba politici, postihnutí ideologickou krátkozrakosťou nie sú schopní vidieť túto skutočnosť a dopúšťajú sa bláznovstva zotrvať vo vyhľadzovacej, totálnej vojne voči tým, ktorých každý zodpovedný politik v akejkoľvek farby podporuje!

Velehrad - a len pripojme: spolu s Levočou - nie je však iba senzáciou, ale mýlnikom na dlhej krížovej ceste veriacich v Československu! A nie je vylúčené, že prejde do histórie ako rozhranie dvoch epoch dejín Cirkvi! Lebo podľa všetkého kresťanstvo v Československu po Velehrade 1985 sa už teraz javí iné, ako kresťanstvo pred ním!

- o -

FULDA: Fuldský arcibiskup Johannes Diba varoval pred priveľmi ľudskou cirkvou, ktorá by mala nahradiť cirkev Božiu. Diba pritom výslovne sponenul, že má na mysli tendencie susednej krajiny, kde je už v pokročilom štádiu vývoj k cirkvi bez hriechov a sviatostí. V takej cirkvi by sa nahradili:

- kazi pastorálnymi asistentami,
- slávenie Eucharistie bohoslužbou slova,
- spoveď obradni kajúcnosti,
- vyučovanie náboženstva riešením problémov životnej orientácie,
- modlitba diskusiami,
- sľuby tarifnými zmluvami,
- vernosť svojvôľou,
- rodina partnerstvom atď.

Namiesto ducha obety by nastúpila platená služba!

- o -

... nuž dobre počuj, celý národ sloviensky,

vypočuj Slovo od Boha ti zoslané,

Slovo, čo hladné ľudské duše nakrmí,

Slovo, čo unaj srdce tvoje posilní,

Slovo, čo Bohá poznávať ťa pripraví. / Konštantín: Predslov. /

o priebehu osláv v Ríme.

Pápež Ján Pavol II. slávil v neďelu 7. júla 1985 svätú omšu vo Vatikáne v Capella Paulina pre Slovákov a Čechov z Ríma a okolia pri príležitosti osláv cyrilometodského výročia. Svätá omša bola ráno o 7,30 hod.

Na poludnie, počas prejavu pri modlitbe Anjel Pána, svätý Otec sa zdôveril so svojou vrúcnou túžbou spojiť sa s bratmi a sestrami v Československu, ktorí na Velehrade slávia slávnosť tisícročia smrti sv. Metoda a pripomenul, že nakoľko mu nebolo povolené zísť sa osobne, chcel sa aspoň spoločnou bohoslužbou za účasti českých a slovenských veriacich v Ríme, zúčastniť na cyrilometodských oslavách. Na jeho svätej omši ráno bolo prítomných okolo 200 českých a slovenských veriacich.

So svätým Otcem koncelebrovali kardinál Jozef Tomko, slovenský biskupi mons. Dominik Hrušovský a Pavol Hnilica, český biskup mons. Jaroslav Škarvada a vyše 40 slovenských a českých kňazov. Prvá časť omše v reči ľudu bola v českej reči, druhá časť, počnúc prefáciou, bola po slovensky. Po evanjeliu svätý Otec povedal celmi hodnotnú homíliu sčasti v českej a sčasti v slovenskej reči. Vychádzajúc zo slov Ježiša Krista, prečítaných v Evanjeliu: "daná mi je všetká moc na nebi i na zemi, idzte teda, učte teda všetky národy" Ján Pavol II. vyzdvihol, že sv. Cyril a Metod v duchu tohto príkazu išli k našim predkom a učili ich zachovávať všetko, čo Ježiš kázal. Predovšetkým lásku k Bohu a k blíznym. Apoštoli Slovanov neváhali učiť našich predkov tie najhlbšie pravdy. Spoliehali sa pritom na moc lásky a na dobrotu Otca, ktorý je na nebesiach. - a pokračoval po slovensky:

"Potvrďuje to i olovený krížik z druhej polovice 9. storočia po Kristu, nájdený v Sadoch pri Uhorskom Hradišti, v miestach, kde stál v časoch cyrilometodských pravdepodobne kláštor alebo škola. Grécky nápis zneje: Ježiš Kristus - svetlo, život, víťazstvo! Javí sa to ako lapidárny dôkaz Cyrilovho a Metodovho hlásania evanjelia. To, čo najčastejšie svojim žiakom, ale i našim predkom kládli na srdce. Je to ale tiež ohlas hlbkej viery z Prologu Jánovho evanjelia, ktorý stojí na začiatku slovanského písomníctva: Ježiš Kristus, svetlo, život.

Ten, ktorý nosil onen olovený krížik, vyznával v čo veril. Hlásal druhým, ktorí ho videli a snáď i počuli, že v ňom, v Kristovi, bol život a ten život je svetlom pre ľudí. Svätý Cyril a Metod prišli otvoriť našim predkom prístup k životu, ktorý je svetlom. Oni prišli vydávať svedectvo o tom svetle, pretože ich uchvátil Ježiš, ktorý povedal: Jassom svetlo sveta. Kto ma nasleduje, nebude chodiť v temnote, ale bude mať svetlo života."

V slovenskej časti homílie svätý Otec podčiarkol, že aj dnes treba pracovať na Pánovom diele, ktoré začali naši vierozvestovia, t.zn., že treba ohlasovať Kristovo posolstvo odpustenia a spásy ako svetlo pre každú dobu a pre každú generáciu. Potom vysvetlil :

"Pracovať na Pánovom diele znamená posvätiť Kristovým svetlom každý národ a každý jazyk a každú kultúru a každý prejav života. Tak sa v Ježišovi Kristovi všetci môžeme a máme stretnúť, lebo On je pre človeka, pre každého človeka cesta, pravda a život. Takto sa Kristus stáva aj našim víťazstvom a my víťazíme s Ním! "

Potom Ján Pavol II. nadviazal na slávnosti na Velehrade a v Kanade. Preto svätý Otec zaključil svoje slová časťou modlitby, ktorou sa končí encyklika "Laborum apostoli - Apoštoli Slovanov" :

"Veľký Bože, jediný v Trojici, Tebe zverujem poklad viery slovenských národov. Zachovaj a požeňvaj toto svoje dielo. Pomáhaj, všemohúci Otče, na chvíľu, v ktorej podľa Tvojej vôle prišla pre tieto národy a pre tento ľud plnosť časov a svätí solunskí misionári verne splnili príkaz, ktorý dal Tvoj Syn svojim apoštolom. Kráčajúc v ich šlapajách a v šlapajách ich nástupcov, priniesli do krajiny, obývanej Slovanmi, svetlo evanjelia, blahozvešť spásy.

Vypočuj Otče, o čo Ťa dnes prosí celá Cirkev a dej, aby všetci ľudia a všetky národy, ktoré prostredníctvom apoštolského diela svätých solunských Bratov spoznali a prijali Teba, Pravdu Božiu a skrze to vstúpili do svätého spoločenstva svojich detí, mohli aj naďalej bez prekážok, s nadšením a dôverou prijímať tento evanjeliový program a rozvinúť všetky svoje ľudské schopnosti na základe ich učenia. Nech môžu podľa svojho svedomia nasledovať hlas Tvojho volania po cestách, ktoré nimi boli vyznačené predll. storočiami. Nech nikto nikdy nepokladá ich príslušnosť ku kráľovstvu Tvojho Syna na prekážku blaha pozemskej vlasti. Nech Ťa môžu náležite chváliť v súkromnom, ako aj vo verejnom živote. Nech môžu nažívať v pravde a láske, spravodlivosti a radosti z Mesiášskeho pokoja, ktorý objíma ľudské srdcia a spoločenstvá, celý svet a vesmír. Nech v povedomí svojej hodnosti ako ľudí a Božích detí, majú silu prekonať všetku nenávisť a dobrom zvíťaziť nad zlom. Amen, "amen."

Po svätej omši prítomní Česi a Slováci prešli do sály; keď prišiel medzi nich Ján Pavol II., privítali ho nadšeným potleskom. Svätý Otec pozdravil osobne všetkých jednotlivých prítomných a každému daroval na pamiatku ruženeč. Osobitnú pozornosť venoval svätý Otec deťom, ktoré viacerí rodičia priviedli so sebou. Každé otcovsky pobozkal! Svätú omšu vysielal aj Vatikánsky rozhlas. Celé stretnutie so Svätým Otcom snímali tri TV spoločnosti: vatikánska, talianska a rakúska.

- o -

Marína Havránová

referuje o cyrilometodských oslavách v Toronte.

Od včasného rána sa na priestor pred katedrálou Premenenia Pána neďaleko Toronta v Kanade schádzali autobusy pútnikov. Veľkolepá celonárodná púť kanadsko-slovenských a americko-slovenských veriacich začala o 10,30 hod. dopoludnia sprievodom desiatok kňazov a biskupov na čele s biskupom RUSNÁKOM. Za nimi s mohutným spevom šiel zástup veriacich a mládež v krojoch.

Prvá svätá omša od času, čo vlni v septembri /1984/ pápež Ján Pavol II. vysvätil byzantskú katedrálu Premenenia Pána, sa niesla v slávnostnom ovzduší. A napriek mimoriadne chladnému severáku, ktorý sa strhol po včerajšom hurikáne, čo sa prehnal neďaleko od Toronta, priestor pred katedrálou bol zaplnený takmer do 2 000 veriacimi tak zo Spojených štátov ako Kanady, ba i hosťami z Európy a Austrálie.

Byzantský chrám sa týči ešte iba v sivých kameňoch, ale duch, ktorý predstavuje katedrála slovenských grékokatolíkov v zahraničí, čo panuje medzi veriacimi, dáva posilu a zjednocuje!

Grékokatolícka diecéza v Toronte, zriadená Jánom Pavlom II. v roku 1980, je jediná, ktorú slovenskí grékokatolíci majú a Michal RUSNÁK je jediným slovenským grékokatolíckym biskupom vôbec! Zriadením tejto diecézy sa poukazuje jednak na vernosť tejto cirkvi a jednak na fakt, že slovenskí grékokatolíci vo vlasti nemôžu mať svojho biskupa. Iba v Kanade tvoria skupinu do 30 000. Väčšina grékokatolíkov žije dnes prevážne na východnom Slovensku. Celkový počet týchto veriacich sa odhaduje na 350 000. Ich jediný biskup - Michal RUSNÁK - však žije v Kanade!

Tu dnes, pred svätým trónom Prerobenja Pána sa celebrovala omša vďakyvzdania po prvý raz od vysviacky katedrály. Slová biskupa GRUTKU z Gary a biskupa RUSNÁIA zhromeždeným v tomto jubilejnom roku 1100. výročia smrti sv. Metoda, zneli práve pod bronzovou tabuľou na pamiatku pápeža Hadriána II., ktorý v roku 867 pri návšteve sv. Cyrila a Metoda v Ríme, schválil slovenskú liturgiu. Táto dodnes ostáva základom liturgie slovenských gréckokatolíkov. A v tejto liturgii sa niesli aj slová nábožných piesní doširoka, po kanádskej rovine od katedrály, ktorá čneje vysoko do výšav - od korenia ľudu hore k nebesiam!

Slovenský a český veriaci človek od vekov žil s Bohom vo svojich dňoch sviatku i v dňoch trpkosti. Tieto slávnostné okamihy pred katedrálou Prerobenja Pána spomenul aj Svätý Otec vo svojej dnešnej homílii v Ríme /7.7. v nedeľu/, ktoré sa na záver tunajšej slávnostnej bohoslužby veriaci vypočuli po slovensky:

"Drahí bratia a sestry!

Zhromeždili sme sa tu dnes, vo chvíli, keď sa zástupy veriacich schádzajú na Velehrade, aby si tam spoločne a dôstojne pripomenuli 1100. výročie smrti svätého Metoda. Aj slovenskí veriaci v Kanade oslavujú dnes toto výročie v katedrálnom chráme gréckokatolíckej diecézy sv. Cyrila a Metoda v Unionville pri Toronte.

Duchovne sme všetci s nimi spojení! Duchovne som spojený aj so všetkými veriacimi Čechmi a Slovámi, ktorí nielen oslavujú výročie Metodovej smrti, ale hľadajú v jeho duchovnom odkaze a viere slovenských vierozvestov cestu a posilu do ďalšieho života!"

Týmto sa s Vami, vážení priatelia, z Kanady lúčim. Pozdravujem Vás všetkých!

.. 0

V sobotu, 22. júna 1925, sa o n r o l v Belgicku slovenský salezián otec Jozef S T R E Č A N S K Ý. Pochádzal zo Špačiniec pri Trnave, kde sa narodil 13. marca 1910. Ako 17-ročný mladík vstúpil medzi saleziánov. Prvé reholné sľuby zložil v Radnej v Slovinsku. V hlavnom meste tejto krajiny - v Ljubljane - bol v júli 1937 vysvätený za knaza.

Otec Strečanský dostal od Pána Boha veľké dary, ktoré veľkodušne dal do služieb svojich bližných, hlavne slovenských rodákov. Podľa hesla sv. don Boska "daj mi Pane duše a ostatné si vezni", nešetril sa, ale usilovne pracoval ako misionár medzi našimi krajinami, roztratenými po Belgicku, Holandsku, Nemecku a Francúzsku.

V mladosti, ešte na Slovensko, zostavil úspešné operety. Svojou harmonikou pri každom stretnutí krajanov na ktorom sa zúčastnil, vedel vytvoriť nielen dobrú náladu, ale zároveň aj povzniesť duše k Pánu Bohu. Krajania mali radi jeho kázne, prednášky a hlavne životný optimizmus, ktorý vlieval zo svojho srdca do srdc druhých. Opornopostoľskej činnosti medzi krajinami otec Strečanský sa zapísal do dejín slovenských vystaňovalcov aj tým, že v Belgicku založil aj s inými saleziánmi ústav pre chlapcov z emigrantských rodín.

Na 207. plenárnom zasadnutí, ktoré sa konalo v Stetině v dňoch 21.-22.6.1985, poľský episkopát vydal ohlas na varšavskú vládu, aby skoncovala s porušovaním základných ľudských práv a s prenasledovaním politických protivníkov. "Sociálny pokoj závisí od rešpektovania ľudských práv: práva na pravdu, na slobodu, na sociálnu spravodlivosť a lásku. Nikto nesmie byť prenasledovaný preto, že má starostlivosť o spoločné dobro vyjadrením mienok, ktoré sa líšia od mienok vládnej moci. Cirkev nie je a ani nechce byť politickou mocou, ale biskupi majú právo vysloviť mravné úsudky o politických otázkach, keď sú v nebezpečenstve základné ľudské práva a spoločenská svornosť, ktorá jediná môže viesť k opravdivému národnému porozumeniu."

Kardináli slovenského pôvodu od 19. storočia.

K dejinám národa patria aj významné udalosti z jeho cirkevného života. K nim aj cirkevní predstavitelia, najmä keď ovplyvňovali život a osudy národa. Aby sme si toto ozrejmili, využijeme príležitosť menovania nového slovenského kardinála, arcibiskupa Jozefa TOMKU, k pohľadu do slovenských cirkevných dejín. Chceme v nich vystopovať, kto bol v nich doteraz kardinálom zo Slovákov alebo aspoň slovenského rodu.

Zisťujeme, že od 19. storočia boli kardinálmi štyria Slováci. Jozef TOMKO je v tomto poradí piaty. Boli to Alexander Rudnay, Juraj Haulík, Ján Scitovský a Ján Černoch. Justiniána Szerédyiho - hoci tiež pochádzal zo Slovenska, z Deákoviec - do tohto zoznamu nezaraďujeme, lebo hoci sa pôvodne volal Sapuček, bol už potomkom pomadžarčenej rodiny a nemal slovenské národné povedomie. Zastavíme sa rad radom pri kardináloch slovenského pôvodu a priblížime ich pôvod, život a účinkovanie. Najprv však chceme poznamenať, že výraz "slovenskí kardináli" tu nemožno brať doslovne, lebo ten kto sa na Slovensku narodil a bol zo slovenského rodu, nemusel byť ešte slovenským kardinálom v dnešnom slova zmysle.

Keď pápežské konzistórium 22. februára 1965 oznámilo mená troch nových slovanských kardinálov - Ukrajinca Jozefa Slypého, Čecha Jozefa Berana a Chorváta Freňa Šeperu - mnohí Slováci sa pýtali, kedy aj oni dostanú kardinála? Na odpoveď museli čakať plných 20 rokov! Nový slovenský kardinál bol menovaný až koncom apríla 1985. Ale najprv pohľad do minulosti :

Kardinál Alexander R U D N A Y pochádzal z Považan, okr. Trnava. Narodil sa 4. októbra 1760. Ako kaplán pôsobil v Častej a v Hronskom Svätom Beňadiku. Potom pracoval na arcibiskupskom úrade v Trnave, neskôr bol farárom v Krušovciach a dekanom v Topolčanoch. Roku 1808 sa stal najprv kanonikom a potom generálnym vikárom v Ostrihomi. Roku 1815 sa stal biskupom v Sedmohradsku a roku 1819 ostrihomyjským arcibiskupom. Vtedy ešte - od roku 1543 - sídlo ostrihomyjského arcibiskupstva bola Trnava.

Alexander Rudnay bol prvým arcibiskupom, ktorý sa dal intronizovať v Ostrihomi a roku 1820 tam preniesol aj arcibiskupské sídlo. Jeho hlavnou zásluhou bola znovuvýstavba ostrihomyjskej katedrály, ktorá vznikla na zrúcaninách starej svätoštefánskej baziliky. Dokončenie stavby tejto katedrály sa však nedežilo. Zomrel 13. septembra 1831. Za kardinála bol menovaný roku 1819. Roku 1822 viedol v Bratislave cirkevný krajinský snem a roku 1830 v bratislavskom Dóme korunoval cisára a kráľa Ferdinanda V.

Kardinál Alexander Rudnay bol uvedomelým Slovákom. Podporoval bernolákovské hnutie, financoval vydávanie slovenských kníh a sám písal aj básne a iné spisy po slovensky. Najslávnejším sa stal svojím výrokom: "Slovák som a keby som bol aj na Stolci Petrovom, zostanem Slovákom!"

Po Alexandrovi Rudnayovi, ďalším kardinálom zo Slovenska a tiež uvedomelým Slovákom bol Juraj H A U L Í K . Ale tento už cirkevne pôsobil v Chorvátsku a zapísal sa veľmi pozitívne do chorvátskeho národného a kultúrneho života.

Haulík pochádzal z Trnavy, kde sa narodil 20. apríla 1788. Ako kaplán pôsobil najprv v Komárne a potom pracoval na arcibiskupskom vikariáte v Budapešti. Roku 1822 ho kardinál Rudnay povolal za svojho tajomníka do Ostrihomy. Roku 1825 sa stal ostrihomyjským kanonikom a roku 1830 poradcom v Uhorskej kráľovskej rade vo Viedni. Z dosť nevysvetliteľných dôvodov ho roku 1832 menovali za veľprepošta záhrebskej biskupskej kapituly. Od toho času sa mu Chorvátsko stalo

druhým domovom. Po smrti záhrebského biskupa Alexandra Alagoviča, ktorý tiež pochádzal zo Slovenska - z Nitry - bol menovaný so súhlasom cisára za biskupa v Záhrebe. Bola to zvláštna priazeň cisára, že mu dva razy zveril i úrad chorvátskeho bána, čiže chorvátskeho miestodržiteľa. Keď roku 1852 záhrebské biskupstvo povýšili na arcibiskupstvo, roku 1853 sa stal jeho prvým arcibiskupom a metropolitom chorvátskej cirkevnej provincie. Za kardinála bol menovaný roku 1856.

Kardinál Jurej Haulík získal veľké zásluhy v chorvátskom živote. Za revolúcie roku 1848 sa postavil jednoznačne za Illírske národné hnutie a podporoval bána Jelačića. Roku 1848 bol iniciátorom založenia chorvátskeho katolíckeho týždenníka "Katolički list", ktorý vychádzal skoro 100 rokov. Zanikol až po nastolení komunistického režimu v Juho-slávii roku 1945.

Tu hodno spomenúť, že prvým redaktorom tohto časopisu sa stal ďalší významný Slováč, ktorý sa preslávil v chorvátskom živote: Štefan MOYZES. Moyzes bol v tom čase záhrebským kanonikom a v Záhrebe pôsobil aj ako profesor. Zo Záhrebu sa zúčastňoval aj na práci Hamuliakovho Spolku milovníkov reči a literatúry slovenskej v Pešti.

Kardinál Haulík sa pričínal o to, aby Chorváti roku 1863 veľkolepým spôsobom oslávili tisícročie príchodu svätých Cyrila a "etoda k Slovanom na Velkú Moravu. A čo viac, po prvý raz nechal vtečy pri bohoslužbách po chorvátsky čítať epištolu a evanjelium. Zomrel roku 1869 v Záhrebe. Bolo to v tom istom roku, ako zomrel jeho dlhoročný priateľ Štefan MOYZES, ktorý sa stal biskupom v Banskej Bystrici a hral významnú úlohu pri založení Matice Slovenskej.

V poradí tretím kardinálom, ktorého môžeme označiť za slovenského kardinála, je Ján S C I T O V S K Ý. Pochádzal z Košickej Belej, kde sa narodil 1. novembra 1785. Bol kňazom rožňavskej diecézy. Najprv pôsobil ako profesor filozofie a teologie v seminári. Roku 1824 bol menovaný za kanonika a rektora seminára. Roku 1827 sa stal rožňavským biskupom a roku 1838 biskupom v Pécsi, čiže Pátkostolí a roku 1849 ho cisár vymenoval za ostrihonského arcibiskupa a primasa Uhorska.

Ak kardinál Rudnay dal preniesť do Ostrihomu sídlo arcibiskupstva z Trnavy, tak Scitovský nechal do Ostrihomu preniesť z Trnavy aj biskupský seminár. Náhradou za to do Trnavy uviedol opäť jezuitov. Kardinálom sa stal roku 1854. Ako taký posvätil a otvoril ostrihonskú arcibiskupskú katedrálu, ktorú začal stavať roku 1820 kardinál Rudnay.

Hoci kardinál Scitovský neprejavoval slovenské cítenie, aj od neho sú známe spisy, ktoré publikoval v slovenčine. Pri tisícročí príchodu sv. Cyrila a "etoda na Slovensko nevedel však pochopiť zmysel a význam tohto veľkého jubilea pre Slovákov. Robil veľké prekážky, aby sa toto jubileum oslavovalo vo veľkom rámci.

Vajanský v životopise Štefana Moyzesa o ňom poznamenal, že hoci rodom bol Slováč, rád žil vo vysokých svetských sférach a silne sa klonil k politike v zmysle maďarskom. Neskoršie Moyzes z príležitosti tisícročia príchodu sv. Cyrila a Metoda na Velkú Moravu povzdychol slovami: "Bože, zmiluj sa nad nami!". Scitovský sa narodil roku 1785 a zomrel roku 1866.

Štvrtým kardinálom, ktorého podľa pôvodu môžeme označiť za slovenského kardinála, bol Ján Č E R N O C H. Pochádzal zo Skalice, kde sa narodil roku 1862. Za mladi bol hrdým záhoráckym Slovákom. Vyštudoval vo Viedni. Pôsobil v Radošovciach a v Budapešti. Roku 1880 sa stal profesorom na teologickej fakulte v Ostrihome. Roku 1908 bol menovaný za čanádskeho biskupa, roku 1911 za kaločského arcibiskupa a o rok neskôr za ostrihonského arcibiskupa a primasa Uhorska. Roku 1914 sa stal kardinálom.

Ján Černoš sa ako mladý kňaz sebavedome hlásil k svojmu národu. Prihlásil sa dokonca ku katolíckemu slovenskému krídlu Szichyho ľudovej strany a bol aj slovenským poslancom za túto stranu v uhorskom parlamente. V tom čase ešte horlivo písal aj do slovenských katolíckych časopisov. Neskôr, ako postupoval v cirkevnej kariére, odklonil sa od slovenskej politiky a priklonil sa k vládnemu programu. Zomrel roku 1927 v Ostrihome.

Roku 1918, ako zástanca Veľkého Uhorska, sa obrátil listom na Andreja HLINKU, aby sa pričínil o zotrvenie Slovenska v Uhorsku. Hlinka mu odpovedal, že v politike sa nebude riadiť jeho príkazmi. Hlinka sa už na jeseň roku 1918 rozhodol pre rozchod s Maďarmi, keď v Turčianskom Svätom Martine vyhlásil:

TISÍCROČNÉ MANŽELSTVO S MAĎARMI SA NEVYDARILO, MUSÍME SA ROZÍŠŤ ! "

Černošom sa pomínul na dlhé roky posledný kardinál slovenského pôvodu. Na nového kardinála Jozefa TOMKU museli sme čakať plných 58 rokov!

V arcibiskupovi Jozefovi TOMKOVÍ sme dostali kardinála ako Slováka nielen rodom ale aj povedomím. Tento nový, opravdu slovenský kardinál, pochádza z Udavského pri Humennom, kde sa narodil 11. marca 1924. Chápeme pocity Udavčanov, ich veľkú radosť, že ich rodák po dlhých desaťročiach dosiahol túto vysokú cirkevnú hodnosť! Ich radosť je radosťou všetkého nášho ľudu!

Kardinál TOMKO po absolvovaní strednej školy v Michalovciach vyštudoval teológiu v Bratislave. Po Druhej svetovej vojne odišiel na ďalšie štúdium do Ríma. Tieto štúdiá skončil doktorátom z teológie, filozofie a cirkevného práva. Potom pracoval v duchovnej starostlivosti o Slovákov v exile a začas bol ako hospodársky správca Nepomucena.

Pre našich mladých poslucháčov treba povedať, že Nepomucenum je kolégium v Ríme pre českých a slovenských bohoslovcov. Voľakedy bolo takýmto kolégiom viedenské Pazmáneum, na ktorom vyštudovali aj početní slovenskí kňazi.

Dr. Jozef TOMKO pôsobil potom ako profesor sociálnych vied na rímskej univerzite a pracoval tiež v kongregácii pre učenie Viery. Roku 1979 bol menovaný za biskupa a keď čoskoro nato prevzal funkciu generálneho tajomníka Svetovej synody biskupov, bol zároveň menovaný za arcibiskupa.

Keď sa pozeráme do minulých rokov kardinála TOMKU, nesmieme zabúdať na jeho veľké zásluhy o vybudovanie Slovenského ústavu svätého Cyrila a Metoda v Ríme. Kardinál TOMKO je známy aj ako teologický, vedecký pracovník a ako cirkevný historik. Niektoré jeho štúdiá vyšli v slovenčine a v rôznych cudzích jazykoch. Roku 1985 vyšla v Ríme jeho štúdiá "Význam svätého Cyrila a Metoda v slovenskom katolicizme a v slovenských dejinách". To je jeho príspevok k veľkému tohtoročnému metodskému jubileu: 1100. výročiu úmrtia prvého arcibiskupa na pôde našich predkov.

Menovanie arcibiskupa Jozefa TOMKU za kardinála práve v roku tohto veľkého jubilea má pre nás aj symbolický význam!

- o -

VATIKÁNSKY ROZHLAS VYSIELA

- každé ráno o 7,30 hod. na zvyčajných vlnách s v ä t ú o m š u po latinsky s liturgickými čítaniami v rôznych európskych jazykoch
- v každú prvú sobotu v mesiaci o 20,30 hod. ruženec so Svätým Otcom po latinsky z Vatikánu,
- každý deň modlitbu svätého ruženca po latinsky,
- každý deň po česky o 19,30 hod. opakovane ráno o 6,15 hod. po slovensky o 19,45 hod. opakovane o 6,30 hod. na druhý deň ráno.

Stretnutie Jána Pavla II. s novým slovenským kardinálom .

V nedeľu popoludní, 26. mája 1985, sa odohralo radostné stretnutie Slovákov zo zahraničia s novým slovenským kardinálom, arcibiskupom Jozefom TOMKOM v Ústave sv. Cyrila a Metoda v Ríme. Stretnutie bolo zarámované do ďakovnej bohoslužby, ktorú viedol rektor Ústavu, biskup HRUŠOVSKÝ.

Ná druhý deň, v pondelok 27. mája o pol siedmej večer, asi 300 Slovákov zo zahraničia na čele s otcom kardinálom Jozefom TOMKOM boli na osobitnej audiencii u Svätého Otca Jána Pavla II. Keď Svätý Otec prišiel do tzv. konzistoriálnej sály, prítomní Slováci ho privítali nadšeným potleskom. Nový slovenský kardinál otec arcibiskup Jozef TOMKO pozdravil Svätého Otca a poďakoval sa mu v mene všetkých slovenských veriacich vo vlasti i v zahraničí:

" Drahý náš Svätý Otče!

Menom slovenských pútnikov, ktorí prišli do Večného mesta pri príležitosti menovania nových kardinálov, Vás zo srdca pozdravujem. Dovoľte mi, aby som Vám poďakoval za udelenie kardinálskej hodnosti a to tak menom svojim, ako i menom slovenských veriacich z vlasti a z celého sveta /potlesk/.

V tomto jubilejnom roku, zasvätenom sv. Metodovi, celý náš národ vidí v tomto menovaní prejav osobitnej láskavosti a otcovskej dobroty, ktorú ste nám vždy preukazovali. Máme na to len jedinú odpoveď, čo nás učili naše matky od nepamäti: Pán Boh zaplat! /potlesk/

Keby to bolo možné, iste by tu bol dnes veľký zástup pútnikov z rodného Slovenska. Odtiaľ Vám však môžem predstaviť iba svoj matku, ktorá takto duchovne zastupuje celé Slovensko, počnúc našou rodinou /potlesk/.

Sú tu slovenskí biskupi zo zahraničia, sú tu zástupcovia združenia slovenských katolíkov zo Spojených štátov a z Kanady, sú tu predstavitelia slovenských spolkov a organizácií z Ameriky a z rôznych štátov Európy, prišli jednotliví pútnici z rôznych kútov sveta. Svätý Otče, všetci Vám spoločne vyjadrujeme svoju vďačnosť a synovskú oddanosť. Uistujeme Vás, že záležitosť šírenia viery podľa príkladu našich svätých vierozvestov nám všetkým leží a bude ležať na srdci, lebo v novej úlohe, zverenej slovenskému kardinálovi, sa cítíme všetci nielen poctení, ale aj zaviazaní k väčšej horlivosti vo zvelaďovaní misijného úsilia na šírenie evanjelia /potlesk/.

V tomto duchu Vás z celého srdca prosíme o apoštolské požehnanie aj pre našich drahých, ktorí sa dnes nemohli pridať k nášmu zástupu. Pán Boh Vám zaplat!" /potlesk/

Nasledovala dojímavá odpoveď Svätého Otca v slovenskej reči. Srdečne privítal všetkých prítomných a najmä mamičku nového kardinála a poďakoval jej za to, že darovala Cirkvi takého syna :

"Drahý otec kardinál, drahí bratia biskupi, milí bratia a sestry Slováci a Slovenky!

Zo srdca Vás všetkých vítam a pozdravujem na tejto krátkej audiencii, ktorá je naplnená vzájomnou radosťou a vďačnosťou Pánu Bohu za to, čo sme po tieto dni spoločne tu, v Ríme, prežívali. Prišli ste do Večného mesta pri príležitosti udelenia kardinálskych hodností jednému zo synov Vášho národa. Zastupujete tu rôzne slovenské spoločenstvá z Ameriky a Európy. Zo Slovenska prišla len mamička nového kardinála. Pozdravujem ju srdečne a ďakujem jej, že dala svätej Cirkvi takého syna! /potlesk/. Moje srdce je však spojené aj s tými, ktorí prežívali

slávnosti týchto dní d o m a n a S l o v e n s k u a roztratení po cudzine. Cítim ich duchovnú prítomnosť a na Vás všetkých s láskou myslím /potlesk/.

V roku výročia smrti svätého Metoda toto menovanie má osobitný význam. Vaši vierozvestovia, svätý Cyril a Metod, boli misionármi slovanských národov, medzi ktorými ohlasovali evanjelium Ježiša Krista. Úloha, ktorú som zveril otcovi kardinálovi TOMKOVI na čele Kongregácie pre evanjelizáciu národov, je a k o b y p o k r a č o - v a n í m p o s l a n i a, k t o r é m a l i s v ä t í s o l ú n s k í B r a t i a ! Buďte mu všetci blízki myšliou, srdcom, duchovnou i hmotnou pomocou; /potlesk/ aby svoje poslanie v Cirkvi dobre plnil podľa príkladu svätého Cyrila a Metoda a Sedembolestnej Patrónky Slovenska! /potlesk/

S mojim otcovským požehnaním pre neho, pre jeho prácu, pre Vás všetkých a pre všetkých synov a dcéry Vášho národa!" /potlesk/

Po skončení prejavu Svätý Otec osobne pozdravil jednotlivých účastníkov audiencie. Všetci boli hlboko dojatí. Právom možno povedať, že tieto dni slávností pri príležitosti ustanovenia nového slovenského kardinála sa hlboko zapísali nielen do srdca slovenských veriacich, ale aj do dejín národa!

- o -

V júni 1985 oslávili 50. výročie kňazskej vysviacky troja slovenskí knazi v zahraničí: mons. Vojtech BUCKO, otec Augustín ZÁŇ a otec Karol ŠUMICHRAST.

Mons. Vojtech B u c k o sa narodil v Libichave pri Bánovciach. Po stredoškolských štúdiách sa venoval filozofii a teológii, z ktorých dosiahol doktorát. Za knaza bol vysvätený 16. júna 1935 v Nitre. Popri pastoračnej činnosti venoval živý záujem i historickému výskumu. Bol duchovným Jednoty katolíckych žien a profesorom cirkevných dejín na nitrianskom seminári.

Roku 1949 emigroval do Nemecka. Tam sa venoval pastoračnej činnosti medzi slovenskými utečencami. Ešte na Slovensku napísal viac kníh a štúdií, napr. "Význam sv. Metoda pre Slovákov", "Čo sa deje v Konnsreuthe?" - o Terézii Neumannovej, "Mikuláš Oláh a jeho doba", "K náboženským dejinám vo zvolenskej", "Pápež Pius XII.", "Cirkev Kristova v dejinách", "Dr. Karol Kmetko". Preložil dielo "Golgota a veda". Aj v zahraničí okrem pastorácie je aj literárne činný. Prispieva do viacerých slovenských a nemeckých časopisov.

Otec Augustín Z Á Ň pochádza z Prievidze, kde sa narodil 1. júna 1911. Po kňazskej vysviacke účinkoval ako kaplán v Dlhom Poli, potom vo Veľkom Rovnom, v Nenšovej, Varíne, Bánovciach, Novákoch, vo Veľkej Bytči, venujúc osobitnú pozornosť výchove mládeže. Správcom fary sa stal v Petrovciach. Po vojne v roku 1945 emigroval do Rakúska a pracoval medzi slovenskými utečencami. Odtiaľ sa presťahoval do Spojených štátov, kde už veľa rokov pracuje v starobinci Sestier sv. Cyrila a Metoda v Danville ako duchovný.

Otec Záh už viac rokov uverejňuje svoje kázne v týždenníku "Jednota". Vlastným nákladom vydal viac zväzkov svojich kázni. Okrem toho napísal aj menšie knižočky, ako "Svetlo vo tmách", "Katechizmus pre dospelých" a "Jehovovi svedkovia". Prispieva článkami náboženského obsahu do viacerých slovenských časopisov.

Naším jubilujúcim kňazom v zahraničí aj touto cestou žičíme veľa Božieho požehnaní, dobrého zdravia a úspechov v apoštolských činnostiach!

- o -

Kedykoľvek hovorí František o Božskom Spasiteľovi, vždy má na mysli predovšetkým Najsvätejšiu Sviatosť. Preto tak vrúcne a živo slúžil Pánu Ježišovi, tak vrúcne Ho nasledoval a miloval, lebo nemyslel na Neho ako na miestom a časom vzdialeného, ale videl Ho prítomného pred sebou v Najsvätejšej Sviatosti Oltárnej. Tam mal ustavične jasličky a kríž. Tam ešte žil jeho božský Majster. Tu stál Kristov rytier deň po deň v predsieni a pri trone svojho najvyššieho Kráľa. Oltár bol domovom viery, nádeje a lásky, jeho myšlienky a konania. V Eucharistii a krze jeho Eucharistiou prežíval stále nábožensky Krista. Sviatosť Oltárna mu bola ohniskom všetkého náboženského života.

I.

Málo svätcov konalo a pestovalo tak horlivo pobožnosť k Sviatosti Oltárnej ako František. Bola to naozaj jeho pobožnosť a nielen niektorá z jeho pobožností. Samotní nevereckí bádatelia si všimli, že uctievanie Eucharistie "malo dôležitú úlohu v jeho náboženskom rysovaní a že toto uctievanie bolo dušou jeho zbožnosti". Takto píše Sabatier v predhovore k spisu "Speculum perfectionis".

Už brat Lev, Františkov spovedník, poukázal veľmi nežne a jemne na "túto prevelkú úctu a nábožnosť svätého Františka ku Kristovmu Telu". Tomáš z Celana píše: "František horel každou žilkou svojho srdca žiarou lásky ku sviatosti Kristovho Tela a s najväčšou úžasom obdivoval, ako sa Pán Ježiš z lásky znižuje a ako ponížene miluje".

Bol by považoval za neospravedliteľnú neobalnosť, keby denne nebol na svätej omši. Keď bol chorý a nemohol ísť do kostola, prosil knaza, aby mu v izbe slúžil svätú omšu. Keď sa ani toto nemohlo uskutočniť, dal si aspoň predčítať evanjelium zo svätej omše toho dňa a tak aspoň duchovne bol účastný svätej omše. Hovorieval: "Keď nemôžem byť skutočne prítomný Najsvätejšej obeti, klaniam sa Telu Pána Ježiša v rozjímaní a očami svojho ducha, ako keby som Ho videl pri svätej omši".

Telo Pána prijímal často a tak zbožne, že iných strhával k nábožnosti. Vrúcnu úctu k Prevelebnej Sviatosti prejavoval tým, že jej zasväcoval všetky svoje údy, a keď prijal sladkého a nepoškvrneného Baránka, daroval Mu i svojho ducha so všetkou plamennou horlivosťou, ktorá sústavne plápolala na oltári jeho srdca. K tomu sv. Bonaventúra poznamenáva: "V tomto sladkom opojení Božou láskou upadal obyčajne do vytrženia mysle." František, po matke pôvodom Francúz, mal veľkú záľubu vo francúzskej reči a spôsoboch. V Provensálsku, krajine, kde prekvitalo rytierstvo a spevom rytierských pevcov sa rozliehal kraj, stála kolíska jeho matky. Ale ešte z iného dôvodu si oblúbil Francúzsko: "Bola, ako ju svätec nazýva, priateľkou Pánovho Tela".

Jedného dňa sa rozhodol, že sa odsťahuje do vzdialenej krajiny. Svojím bratom povedal: "V mene Pána Ježiša a jeho najblahoslavennejšej Panny a Matky a všetkých svätých, rozhodol som sa pre francúzske Provensálsko. Tam je katolícky ľud, ktorý má veľkú úctu k Telu Pánovmu. To sa mi veľmi páči, preto by som si prial tam žiť". Vo Francúzsku si prial tiež zomrieť práve z úcty k Prevelebnej Sviatosti.

Z úcty k Najsvätejšej Sviatosti horlil za všetko, čo bolo aspoň v nejakom vzťahu k tajomstvu Pánovho Tela. Ako mladík často kupoval drahé omšové rúcha, posvätné nádoby a posielal ich chudobným knazom

a kostolom. Na jednej púti do Ríma spozoroval, že Tudia dávajú malé almužné pre chrám sv. Petra a zvolal: "Tak málo dávate pre chrám kniežatá apoštolov?" Keď to povedal, siahol do mešca a hodil plnú hrst peňazí s veľkým hrmotom na oltár, takže sa všetci divili jeho dobročinnosti.

Svätej Kláre a jej sestrám nariadil, aby šli omšové rúcha pre chudobné kostoly, ktoré si ich nemôžu kúpiť. František sa usiloval o úplnú chudobu, ale na to veľmi dbal, aby bratia misionári nosili so sebou pekné ciboria a kde by zistili, že Telo Pánovo nie je dôstojne uschovávané, tam aby ho uložili do prineseného ciboria. Kostolné prádlo zaobstarával sám a hostie piekol na umelecky vypracovanej železnej forme.

Takéto železné formy posielal po bratoch do všetkých provincií, aby všade mohli piecť pekné a belostne čisté hostie. Keď našiel niekde na svojich cestách zanedbaný kostol, vzal metlu, zamietol a vyčistil ho, pokorne a nábožne ozdobil oltár, aby tam všemohúci Boh mohol dôstojne prebývať.

Oddávna mal túžbu opravovať chudobné a zanedbané kostoly. Hneď po svojom obrátení sa dal do opravy kostola sv. Daniáša, neskoršie materského kostola klarisiiek. Chodil od domu k domu a zbieral stavebný materiál, volal robotníkov a veľa mesiacov namáhal svoje útle telo, až klesalo pod ťarchou práce. Keď roku 1207 skončila oprava, František vyžobrával ešte olej do večnej lampy.

Hneď potom sa dal do opravy starého benediktínskeho kostola sv. Petra. Dnes je tento kostol v meste Assisi, predtým bol za hradbaní. Potom sa ujal v poli stojaceho kostola "Panny Márie v údolí Jozafat", neskôr nazvaného Porciunkula alebo kostol Panny Márie, Kráľovnej anjelov. Táto svätyna, kedysi slávne pútnicke miesto, bola na začiatku 13. storočia opustená a zanedbaná, ale už roku 1208 sa zdvihla zo zrúcanín a stala sa najmilším Františkovým kostolíkom a materským kostolom celej rehole. Roku 1213 postavil chrám k úcte Panny Márie medzi mestami Gemini a Porcaria.

Po troch rokoch sa pustil do úpravy kostola "Matky Božej de Ves-covado" v Assisi. Kostol bol natoľko zanedbaný, že mal iba kúsok strechy nad svätostánkom. Taká veľká chudoba sviatostného Boha veľmi dojala Františka. Obnovil chrám a nad hlavným oltárom zriadil nádherný baldachýn.

Z úcty k Prevelebnej Sviatosti vyvierala tiež jeho veľká úcta ku kňazom. Neposlušnosť medzi vtedajšími kňazmi bola veľmi rozšírená. Ľud, ako obyčajne, za poklesky jednotlivých kňazov obviňoval všetko duchovenstvo i samotný kňazský úrad. Katari a Valdénski dokonca tvrdili, že kňaz, ak je v stave smrteľného hriechu, stráca kňazskú moc. Bludárstvo sa denne vznášalo a stávalo sa pre Cirkev veľmi nebezpečným. Týmto bludom sa František rázne vzoprel, a to zbranou nepremoziteľnej viery vo sviatostného Spasiteľa a v slovo Božie, zbranami, ktoré Boh zveril práve kňazom.

Dominikán Štefan Bourbonský /† 1261/ zaznamenal udalosť, ktorá jasne dokazuje úctu a vážnosť svätého Františka ku kňazstvu. Serafínsky Otec kedysi putoval po Lombardii. Obyvatelia jednej dedinky, kňazi i ľud, katolíci i bludári, ponáhľali sa ho privítať. Akýsi bludár sa pretlačil až ku Františkovi, ukazoval na miestneho farára a povedal: "Povedz mi, dobrý muž, či môže tento duchovný ešte požadovať dôveru a úctu od svojich ovečiek, keď má cudzoložnicu a žije v neprávostach?"

Keď to František počul, ihneď pristúpil k tomu kňazovi, pokľakol pred ním do prachu, pobožkal mu ruky a povedal: "Neviem, či sú tie ruky naozaj poškvrené, ale i keby boli, nezmenšuje sa tým sila a účinnosť sviatostí, ktoré udeľujú. Tieto ruky sa dotýkali nášho Pána.

Z čty pred Bohom si vážim jeho zástupcov; nech je sám pre seba zlý, pre mňa je dobrý."

František svojim bratom sústavne kládol na srdce, aby si kňazov vážili najvyššie na svete z úcty k Prevelebnej Sviatosti. "Kdekoľvek stretli kňaza, či bohatého alebo chudobného, bezúhonného alebo zlého, vždy sa pred ním poklonili a preukázali mu úctu".

Kňazi, ktorí vysluhujú sväté sviatosti, majú byť zvlášť ctení: Bratia by mali pred nimi skloniť nielen hlavu, ale pred nimi i pokľaknúť a bozkávať im ruky. František často hovorieval: Blahoslavený služobník, ktorý dôveruje kňazovi, ktorý žije podľa príkazov svätej rímskej Cirkvi. Ale beda tým, ktorí nimi pohrdajú. Keby boli i hriešni, nikto ich nemá odsudzovať, lebo samotný Pán si vyhradil ich súdiť. Pretože moc, ktorú majú nad Telom a Krvou Pána nášho Ježiša Krista, je moc najväčšia a najvznešenejšia, preto je tiež väčší hriech previnovať sa proti kňazom ako proti ostatným ľuďom.

Veľmi dojímavým spôsobom prejavil svätý František na smrtelnej posteli úctu k Najsvätejšej Sviatosti a ku kňazom, vysluhovateľom tohto tajomstva. Nabádal ho, aby v tomto preslávnom okamihu ešte raz svojim bratom uložil na srdce, čo mal najdrahšie a najvznešenejšie na zemi. Preto rozkázal bratovi Levovi, aby napísal tieto slová: "Pán vnukol mne, bratovi Františkovi, že som takto začal robiť pokánie: Pokiaľ som bol v hriechoch, zdalo sa mi veľmi odporné vidieť malomocných; ale Pán ma sám uviedol medzi nich a ja som sa ich milosrdne ujal. A keď som od nich odchádzal, to čo sa mi zdalo byť trpké, zmenilo sa na sladkosť pre dušu a pre telo. A potom som ešte máličko váhal a opustil som svet. A Pán mi dal takú vieru v kostoloch, že som sa jednoducho takto modlil: "Klaniam sa Tebe, najsvätejší Pane Ježišu Kriste, tu a vo všetkých chrámoch, ktoré sú po celom svete, a dobrorečíme Tebe, lebo si skrze svätý kríž svoj svet vykúpil". A potom mi dal Pán takú vieru v kňazov, ktorí žijú podľa svätej rímskej Cirkvi, pre ich posvätenie, že i keby ma prenasledovali, bol by som sa k nim pod ochranu utiekal. A keby som mal takú múdrosť ako Salamún a našiel by som chudobných svetských kňazov na farách, nekázal by som proti ich vôli. A tých i všetkých iných som ochotný sa báť, milovať ich a ctíť ako svojich pánov. A nechcem na nich posudzovať ich hriechnosť, pretože v nich vidím Syna Božieho a pretože sú mojimi páni. Robím to preto, že z najsvätejšieho Syna Božieho telesným zrakom na tomto svete nič nevidím, iba jeho najsvätejšie Telo a jeho najsvätejšiu Krv, ktorú oni premieňajú a prijímajú a iba oni iným podávajú. A tieto najsvätejšie tajomstvá buďem vždy najvyššie ctíť, im sa klanáť a na vzácnych miestach ukladať. A najsvätejšie jeho mená a slová napísaná, kdekoľvek ich nájdem na miestach neslušných, buďem zbierať a prosím, aby boli zbierané a na slušné miesta ukladané. A všetkých učiteľov viery a tých, ktorí nám slúžia presvätým slovom Božím, musíme ctíť a ich si vážiť ako tých, ktorí nám udeľujú ducha a život."

V celej teologickej literatúre ťažko nájsť vysvetlenie, ktoré by takými hlbokými a pritom tak jednoduchými slovami vyjadrovalo málo vetami význam Eucharistie a kňazstva pre celý náboženský život. "Na tejto zemi nevidím z najsvätejšieho Syna Božieho nič telesného, iba jeho najsvätejšie Telo a Krv, ktoré kňazi premieňajú, prijímajú a jedine oni iným podávajú." To je skalopevné slovo viery. Vierou vidí František za krištáľovým skjom monštrancie, na ľanovom plátne oltárnom, na jazyku prijímajúcej ruky, nohy, oči, ústa, prúdiacu krv i živé srdce, celú velebnú a požehnanú postavu, milostiplnú činnosť toho Spasiteľa, ktorý kedysi chodil po galilejských a judských nivách a ktorému sa sám rytierskou službou zaslúbil. Toto nepochopiteľné tajomstvo a zároveň nesmierne dobro zvoláva kňaz z dávnej palestínskej minulosti do svätostánku, z nebeských výšin do chudobného ľudského srdca. Toto je všetko prekonávajúca a ľudsky nepochopiteľná

myšlienka! František bol ňou tak uchvátený, že až do smrti sa všemožne usiloval ctíť a milovať sviatosťného Spasiteľa, eucharistické svätynie a eucharistické knazstvo.

II.

To ho ešte neuspokojilo. "Ako v jeho osobnom živote, tak i v jeho apoštolskej činnosti bola Eucharistia na prvom mieste", poznamenáva Bartolomej z Pisy a medzi Františkovými poučkami na prvom mieste uvádza jeho prejavy o Najsvätejšej Sviatosti. Spisovateľ Bohner, protestantský vydavateľ spisu "Analekta k dejinám sv. Františka", hovorí o Sviatosti Oltárnej, že bola zamilovanou témou svätca /predmetom kázni a písania/. Používa každú príležitosť, aby sa mohol o nej zmieniť, ale tiež v dlhších článkoch svojich spisov o nej pojednáva. Z osem listov, ktoré máme po ňom, päť má tému úplne alebo z väčšej časti o Eucharistii.

Vždy a všade, ľudu, kniežatam, knazom i bratom svojim vstępuje pravdu, ktorá prenikla každú žilku jeho srdca: "Na zemi nevidím z najsvätejšieho Syna Božieho nič telesného, iba jeho najsvätejšie Telo a Krv." Na začiatku spisu "Slová posvätných napomenutí" je katechetické poučenie o "Tele Pánovom". Toto skromné poučenie je výborným vieroučným odôvodnením a praktickým rozvedením uvedenej pravdy. František píše: "Pán povedal svojim učeníkom: "Ja som cesta, pravda a život. Nik neprichádza k Otcovi, iba skrze mňa. Keby ste ma poznali, určite by ste poznali i môjho Otca: a od tejto chvíle ho poznáte a videli ste ho". Filip mu hovorí: "Pane, ukáž nám Otca a postačí nám". Ježiš mu povie: "Taký dlhý čas som s vami a nespoznali ste ma? Filip, kto vidí mňa, vidí i Otca." - "Otec prebýva v neprístupnom svetle" a "Boh je Duch" a "Boha nikto nevidel"- Pretože Boh je duch, môže byť vidенý iba duchom; "Duch je ten, ktorý oživuje, telo nič nepomáha". Taktiež Syn je rovný Otcovi, nikto nemôže uzrieť ani Otca, ani Ducha Svätého. Preto sú zavrnutí všetci, ktorí videli síce Syna Božieho v tele, avšak nepozerali na neho podľa ducha a božstva a neverili, že On je pravý Syn Boží".

Podobne i teraz sú zavrnutí všetci, ktorí vidia sviatosť Kristovho Tela, ktorá býva na oltári všemohúcim slovom Pána sprítomnená skrze knaza pod spôsobom chleba a vína a predsa podľa ducha a božstva nevidia a neveria, hoci samotný Boh to dosvedčil slovami: "Toto je Telo moje, toto je Krv moja Nového Zákona". A inde hovorí: "Kto je moje Telo a pije moju Krv, má život večný. Kto teda prijíma Telo a Krv Pána, musí mať tiež ducha Božieho, ktorý vo veriacich prebýva; kto však nemá tohto ducha a predsa sa osmeluje ísť ku svätému prijímaniu, pije a je si odsúdenie."

"Preto, ľudskí synovia, dokedy sa budete zatvrďovať vo svojich srdciach? Prečo nespoznávate pravdu a neveríte v Syna Božieho? Pozrite, ako sa každý deň uponižuje, ako vtedy, keď zostúpil " z kráľovského trónu" do lona Panny; každý deň prichádza pokorným spôsobom k nám, každý deň zostupuje z trónu nebeského Otca na oltár do rúk knaza. A ako sa apoštolom ukázal v pravom Tele, tak sa nám ešte teraz ukazuje v premenenom chlebe; a ako apoštolí videli telesnými očami iba jeho Telo, avšak zrakom ducha verili v Neho ako v Boha a ako na Boha na Neho pozerali, tak máme i my, hoci telesnými očami vidíme iba chlieb a víno, jednako uznávať a veriť silno, že sú jeho najsvätejšie Telo a najsvätejšia Krv prítomné životne a skutočne. A tak je Pán ustavične so svojimi veriacimi, ako sám hovorí: "Hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta."

Keď čítame toto poučenie o Eucharistii, musíme uznať, že František robí Najsvätejšiu Sviatosť srdcom kresťanstva. Ako apoštolí prenikali schránkou človečenstva a videli a spoznávali božstvo Pána Ježiša, tak i my dnes spoznávame a veríme, že pod sviatosťnými spôsobmi

je samotný nekonečný Boží Syn. Ako Pán Ježiš žil s apoštolmi ako historická osoba, tak skutočne a životne je i s nami v najsvätejšej Eucharistii. Ako vtedy boli spasení tí, ktorí poznali a milovali Pána Ježiša a boli zavrnutí, ktorí ho nepoznali a nemilovali, tak i dnes je rozhodný pre spásu našej duše náš pomer k eucharistickému Bohu-Spasiteľovi. Kto žije z Eucharistie, s Eucharistiou a pre Eucharistiou, ten ešte dnes žije z Ježiša Krista, s Ježišom Kristom a pre Ježiša Krista rovnako pravdivo a skutočne, ako kedysi učeníci Pána. "Ježiš Kristus včera i dnes, On je i naveky." Včera s apoštolmi na galilejských a judských nivách, dnes s nami vo všetkých svätostánkoch celého sveta a na večnosti so všetkými svätými v lesku nebeskej slávy. Toto je Františkova zvest o Spasiteľovi eucharistickým všetkému kresťanskému ľudu!

Rytierska povinnosť ho nabádala, aby túto zvest ohlasoval aj kniežatám ľudu. Pán Ježiš je vo Sviatosti Oltárnej prítomný ako knieža kniežat, pán všetkých pánov, do jeho služieb je povolany každý šľachtic a jemu slúžiť je ctou i pre kráľa a cisára. Pre Františka bolo samozrejmé, že všetci panovníci majú horlivo uctievať Sviatosť Oltárnu a túto úctu vstievovať tiež svojmu ľudu. Preto napísal "List vladárom národov", kde píše: "Brat František, váš malý a opovrhnutý sluha, všetkým mocným, sudcom a vladárom na celom svete a všetkým, komu sa tento list dostane do rúk, pozdrav a pokoj od Boha a Pána Ježiša Krista! Čo najuctivejšie prosím, aby ste pre starosti a svetenskú starostlivosť nezabúdali na Pána; neodchylujte sa od Božích prikázaní, pretože ktorí na Neho zabúdajú, odchylujú sa od jeho prikázaní, sú zlorečení" a u Neho "do zabudnutia prídu". Páni, preto vám radím, pohrdajte rôznou starostou a starostlivosťou a zbožne prijímajte Telo a Krv Ježiša Krista! Dbajte o to, aby tiež ľud Vám zverený preukazoval Pánovi úctu; každý večer dávajte hlásateľom-alebo nejakým znamením oznamovať, že všetok ľud má všemohúcemu Bohu vzdávať česť, chválu a vďaka!"

Znova tá istá myšlienka je tu živo znázornená: Najsvätejšia Sviatosť je ohnískom všetkého života: v Ježiša Krista veriť a Ježišovi Kristovi slúžiť značí veriť v Najsvätejšiu Sviatosť Oltárnu a ju ctíť. Sviatosť Boh má ovládať všetok súkromný a verejný život človeka; okolo sviatosťného Kráľa sa majú sústreďovať kniežatá a ľud. - Príď k nám všetkým a vládni nad nami Tvoje sviatosťné kráľovstvo, ó Pane! - Uznávať toto panstvo nad sebou a ho rozširovať je vznešenou úlohou mocných i malých tohto sveta, a predovšetkým je to úloha k n a z o v .

Už sme počuli, akú posvätnú úctu mal František ku kňazom, a to preto, že svätením dostali moc nad sviatosťným Spasiteľom. Z tohto dôvodu tiež napomínal kňazov, aby žili, ako zasluhuje im zverené oltárne tajomstvo, aby ho dôstojne slávil a prijímali a všemožnú úctu k nemu rozširovali i medzi ľuďmi. - Brat Lev, stály Františkov sprievodca, rozpráva o jeho prvých kazateľských cestách. S netlou pod pazuchou prichádzal do rôznych osád na okolí Assisi: najprv zamietol kostol a potom ohnivou rečou volal ľud k pokániu. "Keď ukončil kázeň, zakaždým zavolať prítomných kňazov na poradu do zavretej miestnosti, aby ich ľudia nepočuli. Tam im rozprával, ako majú horliť za spásu duší a usilovne ich učil, aby kostol, oltár a všetko, čo sa používa pri slávení svätých tajomstiev, udržiavali v čistote". Ani to mu však nepostačovalo; ešte poslal poučenie o Najsvätejšej Sviatosti všetkým klerikom celého sveta. Čítame v ňom: My klerici si dobre zapamätajte ten veľký hriech, aká úžasná je nevedomosť u jednotlivcov o najsvätejšom Telo a Krvi Pána Ježiša a o jeho svätých menách a slovách, ktorý sa deje premena v jeho Telo. Vieme, že Telo jeho nemôže byť skôr prítomné, pokiaľ nie je slovom konsekrované /premenené/. Nemáme a nevidíme na tomto svete z najsvätejšieho Pána podľa Tela nič, iba ak Telo a Krv, mená a slová, ktorými sme boli stvorení a vykúpení zo smrti k životu. A všetci rozdávatelia

svätých tajomstiev a hlavne tí, ktorí ich neprístojne rozdávali, nech uvážia, ako často sú bezcenné kalichy, korporálie a plátna, na ktorých býva obetované najsvätejšie Telo a Krv Pána nášho Ježiša Krista. A mnohí ich prechovávajú na miestach potupných, nedôstojne ich nosia po uliciach, nehodne prijímajú a bez rozmyslenia iným udeľujú. Mnohí šliapu na jeho napísané mená a sväté slová; lebo: "telesný človek nechápe tie veci, ktoré sú Božieho Ducha". Či nemá byť pre tie veci naše srdce naplnené zbožnosťou, keď sa nám náš dobrotivý Pán vkladá do rúk, keď máme nad ním moc a na jazyk Ho denne prijímame? Či nevieme, že i my upadneme do jeho rúk?

Nuž, polepšime sa rýchlo a rozhodne v týchto a podobných veciach! A kdekoľvek by bolo Telo Pána nášho Ježiša Krista na nepatričnom mieste prechovávané a zanedbávané, nech je odtiaľ odnesené a uložené na vzácnom mieste!

Taktiež sväté mená a slová Pánove o Najsvätejšej Sviatosti, kdekoľvek by boli na nepočetnom mieste nájdené, nech sú pozbierané a na čestné miesto uložené. Nech vieme, že sme povinní toto všetko čo najprísnejšie zachovávať, pretože to nariaďuje naša svätá matka Cirkev. Kto by to nerobil, vezd, že v deň súdu bude z toho Pánu Ježišovi Kristovi vydávať počet!- Kto však toto písmo dá opísať a ho rozšíri, aby sa lepšie zachovávalo, nech je uistený, že bude pozhnaný od Pána Boha!"

Čo František doporučuje klerikom a laikom vo svete, tým prísnejšie nariaďuje s v o j i m b r a t o m . Všetkým veriacim násvietiť plameň ich lásky k Najsvätejšej Sviatosti. "Traja bratia" svedčia o Františkovi: "Sústavne ich napomínal, aby nábožne slúžili sväté omše a čo najnábožnejšie sa klanali Telu Pánovmu". V reguli z roku 1221 napomína: : "Nech skrúšene a po dobrej svätej spovedi prijímajú Telo a Krv Pána nášho Ježiša Krista, s veľkou pokorou a úctivosťou, dobre si pamätajúc, že Pán hovorí: "Kto je moje Telo a pije moju Krv, má život večný" a "To robte na moju pamiatku!". Na generálnych kapitulách rádu vždy toto znova pripomínal bratom. Keď sa raz ku koncu svojho života nemohol zúčastniť kapituly, poslal jej list, ktorý patrí medzi tie, ktoré písal krvou svojho srdca: "Zaprisahám vás všetkých, bratia, pobožnosťou vašich ňôh a všetkými možnými dôkazmi lásky, aby ste všetku úctu a vážnosť, akéj ste schopní, preukazovali najsvätejšiemu Telu a Krvi Pána nášho Ježiša Krista, skrze Neho všetko, čo je na nebi a na zemi, našlo uzniere- nie so všemohúcim Bohom. V mene Pánovom prosím tiež všetkých svojich bratov kňazov, tých, ktorí sú už kňazmi Najvyššieho alebo nimi budú alebo majú túžbu sa nimi stať, ak chcú slúžiť svätú omšu, nech sú čistí a nech s úctivosťou, so svätým a čistým úmyslom obetujú pravú obeť najsvätejšieho Tela a najsvätejšej Krvi Pána nášho Ježiša Krista; pre nijaký pozemský zisk ani nie z báne alebo z lásky k niektorému človekovi "ako ľuďom sa ľúbiaci", ale všetko snaženie nech smeruje, pokiaľ možno s milosťou Božou, k Pánu Bohu! Jemu, samotnému Najvyššiemu Pánovi a iba Jemu snažte sa zalúbiť, pretože jedine On pritom koná podľa svojho vlastného zalúbenia. Pretože On sám hovorí: "Toto robte na moju pamiatku", preto každý, kto inak koná, stáva sa zradcom Judášom, a "vinový bude Telom a Krvom Pánovou". Spomnite, milí bratia kňazi, čo je napísané v Mojžišovom zákone, že tí "ktorí ho prestúpili, bez všetkej ľútosti zomierajú". Čím horší trest zasluhuje "ten, kto by Syna Božieho pošliapával a krv zalúvy /Krv Nového Zákona/, ktorou je posvätený, za poškvrnenú mal a Duchu milosti potupu činil". Lebo človek tupí, poškvrňuje a trýzni Baránka Božieho, ak podľa apoštolových slov nerozlišuje Telo Pána od obyčajného jedla a diela a tak ako človek nehodný prijíma, a hoci i hoden bol, predsa marným a nehodným spôsobom prijíma, pretože Pán hovorí skrze proroka: "Zlorečený kto dielo Hospodinovo koná lstivo". A kňazov, ktorí by si to nebrali k srdcu, skutočne zavrhuje slovami: "Zlorečiť budem vašim pozhnaním".

"Počujte, bratia moji: Ak je blahoslavená Panna Mária taká velebná a isto právom, že v lone svojom Spasiteľa nosila; ak sa svätý Ján Krstiteľ chvel a neodvažoval sa dotknúť svätej hlavy Božej vodou; ak sa uctieva hrob, v ktorom Kristus určitý čas odpočíval: aký svätý, spravodlivý a dôstojný musí byť ten, kto Toho, ktorý už nemôže zomrieť, ale žije večne a oslávený je, "na ktorého anjeli sa chcú pozerat", rukami sa dotýka, srdcom a ústami Ho prijíma a iným k prijímaniu podáva?"

"Pamätajte na svoju dôstojnosť, bratia kňazi, a "svätí buďte, pretože On sám je svätý"! A že vás Pán Boh pre tieto tajomstvá pred všetkými ľuďmi pectil, milujte, ctíte a oslavujte Ho tiež vy viac ako všetci ostatní! Je veľkým zlom a žalostnou slabosťou, keď Ho máte takto prítomného a pritom sa o niečo iné vo svete staráte. Človeče, celý sa chvej, svet, celý sa tras, nebesia plesajte, keď Kristus, Syn Boha živého, spočíva v rukách kňazových na oltári! Ó podivuhodná vznešenosť a úžasná dôstojnosť! Ó vznešená pokora! Ó pokorná vznešenosť: Pán všehomíra, Boh a Syn Boží sa natoľko ponižuje, že sa pre našu spásu ukrýva v jednoduchom spôsobe chleba! Vidíte, bratia, Božiu pokoru a "vylievajte pred ním svoje srdcia"! - "Tiež vy sa pokorte, aby vás povýšil!" Nenechávajte si nič zo seba pre seba, aby vás mohol urobiť úplným svojim majetkom, ktorý sa vám úplne odovzdáva."

Jánova duša, miláčika Pána, hoverí z týchto slov. Takto rozprávať o tajomstve lásky, o Najsvätejšej Sviatosti dokáže iba ten, ktorý ako svätý Ján na prsiach sviatostného Spasiteľa odpočíval a nesmiernu lásku pri samotnom jej prameni pil.-- Ale František sa neuspokojil s tým, že svojim synom odporúčať vrúcne uctievanie Najsvätejšej Sviatosti. Chcel, aby nielen sami milovali a uctievali Spasiteľa, ale aby sa všemožne snažili lásku a úctu k Eucharistii rozšíriť i medzi kňazov a ľudí. To znova zdôrazňuje v okružnom liste, ktorý poslal rádomým predstaveným a cez nich všetkým členom svojho rádu :

"Naliehavo vás prosím, než ako to môžem povedať, aby ste, kde to môžete a môže byť na prospech, pokorne prosili klerikov, aby najsvätejšie Telo a Krv Pána Ježiša Krista a jeho sväté Mená a písané slová, ktorými sa koná svätá premena, nadovšetko uctili. Nech sú drahocenné kalichy, korporálie, oltárne rúcha a všetko, čo je potrebné k svätej omši. A ak je niekde najsvätejšie Telo Pánovo chudobne uchovávané, nech Ho podľa predpisov svätej Cirkvi na iné dôstojné miesto uložia a zanknú, nech Ho veľmi úctivo nosia a iným obozretne podávajú! Tiež písané slová a mená Pánove, keď ich kdekoľvek na nevhodných miestach nájdú, nech ich pozbierajú a na čestné miesto uložia!"

"V každej kázni napomínajte ľudí k pokániu a pripomínajte mu, že nikto nemôže byť spasený, kto neprijíma najsvätejšie Telo a Krv Pána. A keď kňaz obetuje Najsvätejšieho na oltári alebo Ho niekde odnáša, nech všetci na kolenách vzdávajú chválu, slávu a česť Pánovi, živému a pravému Bohu! Tak účinne zvestujte a kážte jeho chválu všetkým národom, aby vždy a v každú hodinu, keď sa zvoní, všetci ľudia na celom svete všemohúcemu Bohu chválu a vďaku vzdávali! A všetci moji bratia kustódi, ktorí tento list dostanú a opíšu a uschovajú a pre bratov kazateľov rozšíriť dajú a všetko, čo tam je napísané, až do konca budú kázať- veďte, že sa vám dostane Božieho i môjho požehnania. A to vám nariaďujem pod pravou a svätou poslušnosťou. Amen."

Svätý zakladateľ chcel dokonca toto nariadenie zvláštnou kapitolou v rehoľných pravidlách sankcionovať /potvrdiť/, ale vážne námietky niektorých provinciálov ho odtiaľto zdržali.

Nezdalo sa im vhodné, aby bratom bola ukladaná nová povinnosť. Ale vo svojej záveti a vo svojich ostatných spisoch prejavil František o tom dostatočne svoju vôľu.

Zo všetkých týchto správ a spisov je naďovšetko isté: František chcel, aby jeho synovia vykonávali svetovú eucharistickú misiu. To bolo dovtedy úplne neslýchané. V dobe, keď kostoly boli poväčšine v nedostožnom stave, keď sa so sviatostným Spasiteľom zaobchádzalo často s úžasnou ľahostajnosťou a najširšie vrstvy ľudu a duchovenstva o Neho nestáli, vtedy vyzýval serafínsky muž svojich bratov ku krížovej výprave eucharistickej. Išlo o to: zriadiť telesnú stráž k Božiemu Telu nášho Pána, dať Bohu-Spasiteľovi v Eucharistii skutočne a podstatne prítomnému rytierav, ktorí by mu v bezprostrednej blízkosti slúžili a jeho česť zo všetkých síl rozširovali. Tak to myslel František a tak tomu rozumeli jeho žiaci. Klára z Assisi, svätčova rytierska duchovná dcéra, nesie ako odznak nádobu s Najsvätejšou Sviatostou. Podľa Tomáša z Celana "Taká veľká bola jej láska k Najsvätejšej sviatosti, že, hoci upútaná ťažkou chorobou na lôžko, žiadala, aby ju posadili a podopreli poďuškami, a v tejto polohe tkala drahocenné plátna a ušila z nich do päťdesiat korporálií. Každú vložila do hodvábnej a purpurovej burzy /vačku/ a rozposielala cez hory a doliny do rôznych kostolov na okolí Assisi. Keď sa chystala prijať Pánovo Telo, najprv vrúčne plakala a potom pristupovala k svätému prijímaniu a chvela sa s posvätnou hrôzou pred Spasiteľom, ukrytým vo Sviatosti a pred Bohom-Spasiteľom, vládcom nebies a zeme".

Ján Parenti, nástupca sv. Františka v úrade, nariadil roku 1230 generálnu kapitulú a v nej: "Nech sa Najsvätejšia Sviatosť uchováva v cibóriach zo slonovej kosti alebo zo striebra; tieto nech sú v uzatvorených svätostánkoch, pretože ani na nebi ani na zemi nie je nič, čomu by sa podobná úcta mala vzdávať!"

Anton Paduánsky bol divotvorcom, Bertold z Rezna kazateľom Najsvätejšej Sviatosti. Alexander z Halu, Bonaventúra a Duns Scotus, svetlá františkánskej vedy, boli teológovia-bogoslovci Prevelebnej Sviatosti. Pascal Baylon je ochráncou a patrónou podnikov a spolkov Najsvätejšej Sviatosti. Jozef Plantanida z Terno je zakladateľom 40-hodinovej pobožnosti k Najsvätejšej Sviatosti, rehoľa svätého Františka je obhájkynou a rozširovatelkou sviatku a pobožnosti Božieho tela.

Toto je naozaj františkánsky najetok a františkánsky duch. Ako sú istotne František a jeho duchovní synovia povolání, aby boli Kristovými rytiermi, tak istotne sú povolání, aby boli ctiteľmi a apoštolmi Najsvätejšej Sviatosti.

- 0 -

Sv. František z Assisi :

Chvály Boha pri návšteve Najsvätejšej Sviatosti Oltárnej.

Ty si svätý, ó Pane, jediný Bože, zázrakotvorca. Ty si silný. Ty si veľký. Ty si najvyšší. Ty si všemohúci kráľ. Ty, Otče svätý, si Kráľom neba i zeme. Ty si Trojjediný Pán Boh, všetko dobro. Ty si dobrý, všetko dobro, najvyššie dobro. Ty si Pán Boh, živý a pravý. Ty si milovanie a láska. Ty si múdrosť. Ty si pokora. Ty si trpezlivosť. Ty si istota. Ty si pokoj. Ty si radosť a plesanie. Ty si spravodlivosť a miernosť. Ty si úplne dostačujúce bohatstvo.

Ty si krása. Ty si skromnosť. Ty si obranca. Ty si sila. Ty si občerstvenie. Ty si nádej naša. Ty si viera naša. Ty si veľká sladkosť naša. Ty si náš večný život, veľký a podivuhodný Pán, Boh všemohúci, milosrdný Spasiteľ.

Pozdrav pri návšteve chrámu, ktorý učil sv. Otec František :

Klaniam sa Ti, Pane Ježišu Kriste, tu i vo všetkých Tvojich chrámoch po celom svete a dobrorečíme Tebe, lebo si svojím svätým krížom svet vykúpil.

- 0 -

/ + 23.XI.1420 /

Narodila sa 25. novembra 1386 ako dcéra tkáčskeho majstra Jána Achlera vo Waldsee /Würtenbersko/. Bola františkánskou terciárkou a bola stigmatizovaná. Podľa jej biografu a spovedníka Konráda Kugelina, mala celkom zvláštny vzťah nielen k mukám Pánovým, ale aj k Svätej Eucharistii.

Podľa zvyklosti 14. a 15. storočia, mohla ísť na prvé sväté prijímanie len ako 14. ročná. Avšak pod vedením múdreho duchovného vodcu, augustiánskeho kanonika Konráda Kugelina, stalo sa jej sv. prijímanie východiskovým bodom veľmi hrdinského nasledovania Krista a vždy viac vzrastajúcej lásky k eucharistickému Spasiteľovi.

Na radu svojho spovedníka Alžbeta sa nastahovala ako františkánska terciárka so štyrmi ďalšími ženami do cely v Reute pri Waldsee. Tu viedla v úplnej chudobe Bohu zasvätený život.

V statočnom úsilí o krajnú čistotu svedomia v dennodennej sebakontrolu ubehlo niekoľko rokov. Jedného dňa prišlo jej na myseľ nadzemské neodbytné vnuknutie, žeby okrem svätého prijímania nemala už požívať nijaký iný pokrm a pritom že ostane žiť vo svojom ľudskom tele. Samozrejme, že bola hneď za to uskutočniť takého vnuknutie. Poslala posla do Waldsee, aby prišiel jej spovedník. Keď mu oznámila toto našepkávanie, tento skúsený duchovný vodca nechcel spočiatku povedať ani áno ani nie. Chcel sa najprv poradiť s múdrymi duchovnými osobnosťami. S týmto úmyslom navštívil tiež jednu pustovníčku vo Waldhausene. Táto povedala Kugelínovi: "Boh je všemohúci. Ak si to od Alžbety želá, tak sa to aj môže stať. Však nasycoval za 40 rokov mannou na púšti dietky Izraela." Na túto radu dal Kugelín mladej sestre Alžbete svoj súhlas.

Teraz sa začala odriekať akéhokol'vek jedla a za tri roky žila bež všetkého telesného pokrmu. Mladá sestra nechcela byť nápadná pre svoj spôsob života. Svojím zdravým ľudským chápaním chcela sa vyhnúť všetkému nápadnému a nadprirodzenému. Poslušnosť voči Božej vôli si však vážila nadovšetko. Túto jej lásku k poslušnosti chcel zneužiť aj zlý duch a pokúšal sa odvieť ju od počúvania Božích vnuknutí. Tu sa jej po troch rokoch zjavil v podobe predstavenej s misou jačmennej kaše a rozkázal jej, aby z poslušnosti začala z toho jesť, aby znovu nadobudla sily. Alžbeta poslúchla a jedla. Jej telo však už nezneslo pokrm, ktorý jej už bol cudzí. Vyvrátila to so strašnými krčami. Keď však prišla pravá predstavená, vysvitlo, že to bolo dielo zlej moci. Predstavená si ju oblúbila, ošetrovala ju v chorobe a verila jej. Spolusestry si pravda nevedeli vysvetliť Alžbetinu zdržanlivosť od jedla. Dokonca ju podozrievali, že si potajomky zadovažuje /kradne/ jedlo. Zlý duch sa dobre vyznal v rozsievaní podozrievania a nedôvery.

Dni a roky boli pre túto častú chorú sestru strašne ťažké. Tak ťažké, že prosila Boha, aby aspoň naoko mohla požiť trochu pokrmu pred seštrami, aby jej verili, že požíva pokrm tak ako ostatní ľudia. Keď vo vnútornom hlase srdca dostala povolenie, aby si mohla niečo zajesť, ak tu boli hostia, začala pred nimi jesť. Ale z toho málička by si istotne nebola mohla uchovať silu a život. Ale ani to málo nemohla udržať v sebe. Za celých posledných 12 rokov jej života bolo sväté prijímanie jej jediným pokrmom, podobne ako u svätého brata Mikuláša z Flávy.

U Alžbety sa dalo -- zvlášť v piatky -- pozerať bolestné utrpenie Kristovo, pri ktorom sa otvorili rany / stigmy/, podobne aj jej extázy pri svätom prijímaní. Popri zvláštnom prežívaní prítomnosti Krista vo svätej Eucharistii, spomína sa tiež, že jej Kristus vlastnou rukou podal sväté prijímanie.

V extázach pri svätom prijímaní Alžbeta spoznala aj vzdialené udalosti. Prorockým duchom predpovedala napr. na konci strašnej západnej schizmy voľbu nového, jediného pápeža na kostnickom sneme. Modlitbou a zmiernym utrpením zasahovala vtedy silno do dejín Cirkvi, podobne ako Katarína Sienska, ktorá zomrela krátko pred narodením bláhoslavenej Alžbety.

Veľkými milosťami obdarená a len 34 ročná Alžbeta zomrela 25. novembra 1420 povzbudivou smrťou. Jej hrob sa stal chýrnym pre mnohé zázraky a uzdravenia.

Konrád Kúgelin, ktorý sa medzitým stal prepoštom kláštora augustiánov -- kanonikov vo Waldsee, napísal latinský životopis zosnulej mystičky. Preložil ho do nemčiny a poslal ho do Kostnice na preskúmanie. Keď roku 1623 otvorili hrob Dobrej Bety v Reute, našli jej telo takmer neperušené. Blahorečenie sa však konalo až v roku 1766. / 1 /

Vzťah blahoslavenej Alžbety Reutskej k svätej Eucharistii vyjadřilo cirkevné umenie rozličným spôsobom, ponajviac tak, že anjel jej stojí po boku a drží v ruke Hostiu. /2/

/1/ A. Baier, nem. text Vita /Rottenburg 1924/

/2/ cf J. Braun, Fracht und Attribute.../Stuttgart 1943/

Článok prevzatý z diela Ferdinanda Holböcka: Sviatosť oltárna a svätí, Christiana-Verlag Stein am Rhein /Schweiz/, 1979

- 0 -

Zürich: Podľa výskumov švajčiarskeho inštitútu "Glaube in der zweiten Welt" -- "viera v druhý život", v ZSSR okolo 50 miliónov občanov, t.j. každý piaty občan sa hlási k Ruskej pravoslávnej cirkvi. Ak vezmeme do úvahy vyše polstoročné prenasledovanie náboženstva a ťažké podmienky veriacich v Sovietskom zväze, to hovorí skôr o životaschopnosti a nie o odumieraní náboženstva, ako sa to úradne vyhlasuje.

Pred 50 rokmi v Sovietskom zväze pracovalo vyše 30 000 pravoslávnych kňazov. Ich počet sa drasticky zmenšil za vlády Stalina a Chruščova. Podľa Eugena Fossa, riaditeľa spomenutého ústavu, ktorý zbiera informácie o náboženskom živote v komunistických krajinách, kresťanská prítomnosť pravoslávnych kňazov v sovietskej spoločnosti je súčasne veľmi obmedzená priamymi zásahmi štátnej kontroly pravoslávnych duchovných a jej cirkvi. Náboženská sloboda sa obmedzuje na minimum. V celej krajine sa pociťuje veľký nedostatok náboženskej, zvlášť teologickej literatúry. V Moskve, kde žije 8 miliónov ľudí, je iba 42 kostolov otvorených k modlitbe a bohoslužbe. Keďže je veľký nedostatok kňazov, súkromné bohoslužby vedú laici! Mnohí veriaci si rukou opisujú liturgické knihy a Bibliu.

Svätý František a otázky dnešnej Cirkvi.

Je pozoruhodné, že postava svätého Františka neprestáva zaujímať moderného človeka, odkojeného racionalizmom, odchoveného kritickými metódami. Príťažlivosť tohto chudáčika Božieho dokazuje ako nepretržitá reťaz životopisov, tak i vyznanie ľudí s najrôznejšími záujmami.

Yvan Gobry podáva na konci svojej monografie - vyšla roku 1958 - prekvapivé doklady o tom, akú odozvu má osobnosť svätého Františka v nekatolíckom svete. Renan nazval svätého Františka "jediným dokonalým kresťanom po Ježišovi". Gandhi ho ctil ako jedného z najväčších mudrcov sveta. Gobry cituje svedectvá mnohých protestantských autorov a nachádza styčné body medzi duchom svätého Františka a myslením Solovjeva a Berdjajeva.

Tento záujem nasvedčuje, že význam tohto stredovekého svätca prerastá rámec 13. storočia, v ktorom žil a pôsobil, že jeho osobnosť má v sebe niečo, čo oslovuje a uputáva dnešného človeka. Zdá sa, že je našim súčasníkom. Pravda, nie všetci dokážu a dokázali zachytiť Františkovu postavu v jej neskrátenom bohatstve: stretávame sa aj s ochudobňujúcimi vysvetleniami. Mnohým pripomína meno svätého Františka vo vzťahu k láske k prírode, ale prehliadajú, že jeho nežný vzťah k tvorom bol na míle vzdialený od sentimentálneho naturalizmu. Iní z neho chcú urobiť rebelanta, odporcu cirkevnej autorite a protestanta ante literam a zabúdajú, že nebolo poslušnejšieho človeka na svete. I psychoanalýza sa pokúsila odhaliť tajomstvo tohto podivuhodného svätca - ovšem metódami, ktorými nutno uniká práve nosné jadro jeho osobnosti, totiž jeho horúca láska k Bohu.

Mario von GALLI, švajčiarsky jezuita, redaktor švajčiarskeho časopisu "Orientierung", známy svojimi prenikavými komentármi II. vatikánskeho koncilu, obohatil literatúru o svätom Františkovi o novú knihu. Dal jej názov "Gelebte Zukunft Franz von Assisi - Prežívaná budúcnosť Františka z Assisi".

Úvodom niekoľko slov o zameraní a ciele tohto diela. Mario von Galli nemal v úmysle rozmnožiť bohatú bibliografickú literatúru o nové historické či psychologické poznatky. K postave svätého Františka sa obrátil s iným úmyslom: ponoril sa do štúdia života a diela tohto stredovekého svätca, aby v ňom našiel sprievodcu a interpreta pri zamyslení sa nad problémami Cirkvi v súčasnej dobe. Tor obí knihu príťažlivou. Je preštiepená sústavnými konfrontáciami, dnešok porovnáva s minulosťou, pričom do popredia vystupuje nadčasový význam svätého Františka a vo svetle jeho skúseností sú vážene a súdené veľké otázky našich čias. Nemáme teda v rukách životopis svätého Františka, životopis v pravom zmysle slova, ale akýsi prierez osobnosti s úsilím preniknúť k jeho duchovnému stredu a zároveň akýsi rádiogram znekludňujúcich problémov súčasnej Cirkvi.

V prvej kapitole konfrontuje kritické zameranie novoveku s detsky jednoduchým stredoveko-nekritickým zmysľaním a cítením sv. Františka. Von Galli tu upozorňuje na jedno základné nedorozumenie pri štúdiu života sv. Františka. Ukazuje, že k vysvetleniu žiarivej prostoty tohto svätca nestačí vidieť v ňom iba šťastného a najzdari-nejšie stelesnenie detského postoja stredovekého človeka. Kultúrne a antropologické kategórie nestačí vysvetliť františkánskou prostotou: tá sa vyživuje e v a n j e l i o m .

Von Galli píše: "To, že sv. František - pokiaľ bol typicky stredoveko-detským človekom - sa neodlišoval od druhých, netvorí ešte jeho zvláštny charakter. Nesmieme požadovať túto antropologickú detinskú prostotu za evanjeliový ideál. Z tej sme vyrástli a je to tak dobré... Ale v poznaní pravdy neostal František dieťaťom. V tom je práve jeho obrátenie. Je zarážajúce, ako každému stretnutiu s Bohom, v ktorom - ako bol presvedčený, počul úplne jasne jeho hlas - predchádzalo

dlhšie obdobie intenzívneho uvažovania. V týchto dlhých periódach modlitby dozrel František v muža, stal sa mužom. Boli to chvíle tvrdého boja a napriek tomu, akokoľvek paradoxne to znie, v evanjeliovom zmysle František sa stal až v týchto vnútorných bojoch dieťaťom, tým dieťaťom, o ktorom je písané: "ak sa nestanete deťmi, nevstúpite do kráľovstva Božieho..."

Nezťaženú prostotu stredovekého človeka už nemáme a bolo by zlé a nemožné ju chcieť vzkriesiť, ale výzva evanjelia k detinskému zmysľaniu zostáva platná i pre nás.

V druhej kapitole sa autor pýta: Čo vlastne František chcel? K čomu sa vo svojich bojoch prebojoval? O čo sa usiloval? Snáď sa to dá jednoducho povedať takto: František nechcel nič iné, ako žiť evanjelium. Od onoho pamätného 24. februára 1209, keď 26-ročný syn Petra Bernadone počul pri svätej omši evanjelium o Božom kráľovstve a o chudobe, až do poslednej chvíle svojho života František nechcel nič iné, ako žiť podľa evanjelia. Ešte i vo svojej záveti, ktorú dal napísať krátko pred svojou smrťou, čítame: "A potom, keď mi Pán dal bratov, nikto mi neukázal čo mám robiť, ale sám Najvyšší mi ukázal, že mám žiť podľa evanjelia". Jeho pomer k evanjeliu je taký bezprostredný, ako v žiadnej inej reholnej spoločnosti. A keby k tomu nebol býval donútený, nebol by ani žiadnu regulu napísal, lebo evanjelium obsahovalo všetko, čo on a jeho druhovia mali robiť.

Vrátiť sa k evanjeliu, vrátiť sa k čistým prameňom - táto viera, táto požiadavka sa nám stala od II. vatikánskeho koncilu jednou z popredných ideí. Uvedomili sme si - alebo vlastne neprestávame si uvedomovať - že Písmo sväté, kniha, v ktorej sú napísané Božie slová a skutky, patrí k základom stavby Božieho ľudu, a to nielen tak, že sa na Písme svätom meria ozajstnosť všetkého kresťanského života, ale že z neho ten nový život sústavne vychádza. Ak bolo toto centrálna a životodarné miesto evanjelia v Cirkvi v minulosti zatažené polemikou s protestantami, obavou, aby sa katolícka cirkev nenakazila subjektivismom, toto nebezpečie je dnes prekonané. To ovšem neznačí, žeby dnes neexistovali iné, nové prekážky, ktoré sa stavajú do cesty stretnutia človeka s Božím slovom. Jednou takouto zábrancou môže byť - a nebezpečie nie je iba vymyslené, ale skutočné - v e d a, keď miesto toho, aby čitateľom otvorila prístup k evanjeliu, plní ich hlavy iba hypotézami a pochybnosťami, ktoré im cestu k Božiemu slovu zatarasujú. A v tomto úsilí o priamy a nezakalený prístup k evanjeliu je nám dnes svätý František jedinečným príkladom!

Tretia, najdlhšia kapitola knihy je venovaná chudobe; zaberá plných 30 strán a má nadpis "Chudoba - budúcnosť Cirkvi". Von Galli najskôr osvetľuje františkánsky ideál chudoby... Vieme, že svätý František má veľký odpor k peniazom, za snúbenicu si vyvolil "pani Chudobu" - tak ju nazýval, a to chudobu radikálnu. Ako toto radikálne odmietnutie peňazí - i tých k dobrým účelom - vysvetliť? Von Galliho vysvetlenie nepresvedčuje vysvetlenie tých, ktorí sú tej mienky, že svätý František intuitívne vytušil v rozmahajúcom sa vtedy peňažníctve - v prevahe peňazí nad majetkom pôdy - nebezpečenstvo nadvlády peňazí nad človekom. Ako keby bol prorocky cítil. Toto vysvetlenie nepresvedčuje, pretože František bol pozitívneho ducha a jeho konanie a rozhodovanie nebolo motivované strachom, útekom pred nebezpečenstvom bezradnosti. Nebol narušujúcim prorokom.

Von Galli píše, že pre Františka chudoba bola otázkou štýlu. Mal ju rád, pretože tak mohol Bohu dokázať, že mu bezpodmienečne dôveruje. A ešte viac: mal rád chudobu, pretože tak mohol dokázať aj iným ľuďom dôveru v ich dobrotu. Prežil "v živote bez vlastníctva", ako ho nazýval, denne ako Boha tak i blížneho - a to z ich najsympatickejšej stránky - ukazoval im nasadením celej svojej osobnosti svoju dôveru v ich veľkodušnosť.

Do tejto súvislosti kladie von Galli tiež Františkovu nechť k teologickej vede. Nie, žeby bol teológom pohrdal, to vôbec nie, dokázal o nej hovoriť s uznaním. Ale nepátrala k ceste chudoby, ktorú mu Boh ukázal: *chcel byť chudobný vo všetkých ohľadoch*, ani vedou sa nechcel obchacovať.

Na vatikánskom koncile bola vyslovená požiadavka, že Cirkev má byť chudobná. Von Galli cituje dlhé úryvky z reči kardinála Lercara na koncile a úvahy teologa Chenuha na túto tému. Chudoba má ovšem širší a obsiahlejší význam, ako iba hmotný nedostatok. Chudobný v zmysle evanjelia nie automaticky už ten, kto nič nemá. Ide tu v podstate o duchovný postoj: *to, aby si Cirkev - a to značí kresťania - uvedomila, že jej vieryhodnosť a úspech závisí na prostriedkoch a hodnotách tohto sveta, ale na dôvere v Božiu pravdu a v Božiu moc. A v tomto vnútornom postoji - v tejto neochvejnej dôvere v Boha - sa dnešné snaženie o "chudobnú Cirkev" stretáva so zmyšľaním svätého Františka.*

Aký konkrétny dosah by táto chudoba mohla a mala mať pre Cirkev v budúcnosti, naznačuje von Galli v nasledovnom: "Cirkev by mala byť, vďaka svojmu evanjeliómu postojom chudoby, pohyblivejšia ako všetky ostatné sociálne útvary. Nie v tom zmysle, že sa postaví do všetkých excentrických hnutí, ktoré sa zasa rýchle zrúti, ale v tom zmysle, že sa ľahšie ako všetky iné sociálne útvary odpúta od prekonaných foriem. Kto to dokáže exemplárne žiť, bude v budúcnosti svätým.

Štvrtá kapitola začína otázkou: Bol František revolucionárom? A je kresťanstvo revolúciou a ako? Postaviť dnes kresťanstvo vedľa revolúcie je pre mnohých zvodné. Ale revolúcia prináša so sebou násilie. A dá sa kresťanstvo zlúčiť s násilím? To sú neľahké a silné otázky. Nemôžeme sa preto diviť, že Galli v tejto kapitole skôr kladie problémy ako dáva definitívne odpovede. Odcitujme aspoň základné zistenia, ako ich von Galli formuluje.

"Revolúcia vo vlastnom slova zmysle patrí do oblasti politiky. Ale z politickej stránky sa Ježiš Kristus nedá pochopiť. Nemožno popierať, že On sám sa každej politickej činnosti zdržiaval, hoci boli k tomu dôvody... Tým ovšem nie je povedané, že postoj, ktorý zaujal, nemal v sebe nutno následky i na politické štruktúry. Z toho však vyplýva, že Ježišovo poslanstvo neznačí priame zasahovanie do politických životných foriem. Začína a siaha hlbšie. Nemenní najskôr štruktúru a tým nepriamo postoj človeka, ale presne naopak: najprv človeka a tým nepriamo politickú štruktúru!

V akom zmysle sa dá hovoriť o revolúcii v prípade sv. Františka? Otázka revolúcie je tiež spojená s otázkou platnosti autority. A tu, upozorňuje von Galli, vnáša František do vžitých a zabehaných štruktúr vtedajšieho poriadku nový, neslýchaný prvok. V prvej reguli píše: "bratia nech nemajú - hlavne medzi sebou - žiadnu moc a osobnú vládu", a ďalej: "Nikto sa nenazýva predstaveným, ale všetci bez výnimky nech sa volajú menšími bratmi". Organizácia predchádzajúcich rádov bola vybudovaná na hierarchicky chápanej autorite, ktorá mala svoj model vo vzťahu otca k synovi. Opät benediktínskych kláštorov bol pre svojich mníchov otcem. František sa od tohto modelu autority vedome odpúta: medzi jeho menšími bratmi nemalo byť hierarchických a mocenských rozdielov. V tomto dôslednom uplatňovaní evanjelióvej rovnosti - "jeden je váš Otec na nebesiach a vy všetci ste medzi sebou bratia" - je František blízko cíteniu našich čias. Tá nedôveruje autorite, založenej iba na moci, odmieta skupiny privilegovaných a hľadá cesty k bratskému spoločenstvu všetkých. Že nie je ovšem ľahké tento ideál evanjelióvej rovnosti uskutočniť, to ukazuje vývoj františkánskej rehole po smrti jeho zakladateľa, predovšetkým v hnutí tzv. spirituálov.

Bol teda svätý František revolucionárom? Bol v jeho postoj k autorite? V uplatňovaní svojho evanjeliového bratstva bol František neústupčivý. Napriek tomu sa však v jeho chovaní nedá nájsť stopa po rebelovaní a neposlušnosti. Von Galli shrňa Františkov postoj k autorite v niekoľkých hutných riadkoch :

"Nad postavou svätého Františka by sa mal vážne zamyslieť každý, kto so zdesením pozoruje revolučné tendencie prítomnosti. František sa nedotkol žiadnej autority, žiadnu autority nenarušil. Naopak, svoju spoločnosť a regulu dal potvrdiť pápežovi, vyprosil si jedného kardinála za protektora rádu. Povedali by sme teda, že nebol revolucionárom. A predsa bola jeho spoločnosť vo svojej skutočnej podobe revolučná: všetci boli bratmi, nebolo v nej otca. Neboli v nej skoro žiadne podrobné predpisy, duch si mal vytvárať nové formy podľa potreby situácie. Zaviedol faktum bez akejkoľvek polemiky.

P i a t a , posledná kapitola má zaujímavý nadpis: "Noblessa". Na týchto posledných stranách von Galli vlastne naplno posväcuje onen duchovný stred postavy svätého Františka, ku ktorému sa snažil v predošlých stranách z rôznych strán priblížiť. V tomto úsilí mu pomáhajú slová františkána Ericha Rohra, ktorý uložil svoje päťdesiatročné štúdium života svätého Františka do knihy "Der Herr und Franciskus". Rohr v nej píše: "Tzv. františkánske čnosti: chudoba, pokora, poslušnosť, vďačnosť, svätá radosť a čistá prostota nevyvierajú vlastne z etikety morálnej horlivosti ale z čistej pozornosti lásky k Pánovi".

Výrazom "pozornosť", "láskavá pozornosť" prekladá Rohr talianske slovo "cortesia", ktoré sa vo všetkých stredovekých životopisoch Poverella veľmi často opakujú. "Cortesia" znečí tolko ako "zdvorilosť, úcta, ušľachtilé zamýšľanie a chovanie". Galli toto slovo prekladá ako "noblessa". O čo tu ide? Ide o niečo základné v postoji k Bohu a ľuďom. Pre Františka je základnou vlastnosťou, ktorou sa Boh otvára a zdeluje človekovi, práve táto veľkodušná pozornosť lásky - cortesia. Teda nie XX večný a neosobný vzťah, ale teplá účasť. V tomto svetle sa dá pochopiť i Františkova láska k stvoreniam a prírode. František ich má rád, pretože všetky veci majú v sebe Božiu signatúru, Božie venovanie. Ako keby ich Boh človekovi osobne sústavne dával. A čím viac človek porozumie veciam, tým lepšie chápe, že ho Boh v nich obdarúva a tak sa mu stávajú všetky veci obrazom Boha Stvoriteľa. Baránok mu pripomína Božiu miernosť, v speve škovránka mu zaznieva Božia radosť. Keď sa musel svätý František podrobiť operácii očí, bolo mu na choré oko položené - podľa vtedajšej lekárskej metódy - horúce železo, samozrejme bez narkózy, bez umrtenia, lebo niečo podobné vtedy ešte sa nepoznalo. A tu svätý František oslovil oheň ako nejakú živú bytosť: "Môj brat oheň, ty si ušľachtilý a užitočný medzi vecami, buď teda ku mne láskavý /v origináli stojí ono kľúčové slovo "cortese". Prosím nášho Stvoriteľa, aby tvoja horúčosť tak chladila, aby som ju mohol zničiť". Tento pohľad na svet z Božej perspektívy je možný iba vo viere a z viery, ktorá je viac ako prijímanie zjavenej pravdy, z viery, ktorá je osobnou odpoveďou na osobné oslovenie. A odpoveď z Františkovej strany je preto tiež zasa plná noblesy, zdvorilosti, láskavej a veľkorysej pozornosti voči Bohu. Nie je to svedomitá poslušnosť. Mohli by sme povedať, že svätý František sa chová k Bohu ako gentleman, ak by v tomto slove zaznievalo viac teplej účasti.

My sa dnes dívame na prírodu ako na predmet bádania, ako na zásobárňu energie a prostriedok k vybudovaniu pohodlnejšieho života-sveta. Náš pomer k prírode je vecný, vypočítavý. Pre Františka bolo všetko stvorenstvo gestom Božej noblesy, láskavej pozornosti voči človeku. My sme opojení nadvládou nad prírodou a tým sme zároveň upadli do strachu, úzkosti. Mohli by sme sa z nich oslobodiť a premeniť ich v nádeji so svätým Františkom. - Touto vyhlídkou do nádeje kniha končí. Nie je vnútorne všetko rovnako platné a trvácne. Ale, pokus preniknúť k duchovnému jadrú sv. Františka a vrhnúť odtiaľ svetlo na situáciu dnešnej Cirkvi je bezpochyby pútavý a poučný. Sv. František sa stáva naším súčasníkom, súčasníkom našich úzkostí a nádejí - nie iba nezúčastnený divák, ale ako účastník a druh.

Svedectvo jedného nasledovníka svätého Františka z Assisi.

Dňa 27. marca 1983 o 7,30 hod. zazvonil v rodinnom dome na Staničnej ulici č. 5 v Bratislave akási žena s tým, že nesie odkaz pre majiteľa domu Petra Rúčku od Bystríka, ktorý býva v Košiciach. Nakoľko uvedená žena vyzerala vieryhodne, bolo jej otvorené, no vzápätí za ňou sa objavilo šesť príslušníkov ŠtB - ZNB. Príslušníci ŠtB nevyberaným spôsobom vtrhli do rodinného domu a obsadili všetky miestnosti, ktoré sa nachádzali v rodinnom dome, podľa plánu, ktorý mali už načrtnutý od Stefana MÁHLIKA za spolupráce s Máriou MAJERČÁKOVOU, ktorí zradili svätú Cirkev a ideály svätého Františka a týmto spôsobom sa stali nápomocní príslušníkom ŠtB, za presvedčenia, že tým získajú rodinný dom na Križovatkách č. 74 v Bratislave, kde bola trvalým bydliskom hlásená Mária Majerčáková ako majiteľka ideálnej tretiny. V tom istom čase sa konala domová prehliadka i na Križovatkách 74 v Bratislave, kde majiteľom domu bol Anton ŠMID a jeho rodná sestra Terézia ŠMIDOVÁ.

V Bratislave na Staničnej ulici č. 5 prehliadka prebiehala nasledovným spôsobom:

Majiteľ domu Peter Rúčka po zazvonení sa zobudil a išiel sa umývať do kúpeľne. Po horeuvedenej scéne sa zrazu objavil v kúpeľni príslušník ŠtB npor. KYSUCKÝ a od chrbta mu vravel, že je od bezpečnosti a že prišli vykonať domovú prehliadku. Peter Rúčka v domnení, že si niekto z jeho spolubývajúcich z neho robí žarty, odpovedal: "To si môže povedať hocikto, neotravuj!" Ale po umytí skutočne zistil, že pred ním stojí cudzí chlap, ktorý sa legitimoval ako vyšetrovateľ ŠtB a žiadal v zmysle § 78 vydanie vecí ako sú bohoslužobné rúcha, kalichy a iné liturgické predmety.

Majiteľ domu Peter Rúčka žiadal povolenie k domovej prehliadke od prokurátora, ďalej dôrazne žiadal o to, aby príslušníci ŠtB, ktorí sa rozliezli po dome, prišli na stanovené miesto a domová prehliadka sa vykonávala za prítomnosti majiteľa domu, rodinného príslušníka a nezúčastnenej osoby s poznámkou, že počul o praktikách 50-tych rokov, kedy ŠtB podstrčili nevinným kresťanom či kňazom alebo rehoľníkom tzv. nelegálne tlačivá, vysielacky, ba dokonca zbrane - a potom ich na základe toho súdili za vlastizrádu, špionáž alebo rozvracanie republiky.

Po tomto sa všetci príslušníci ŠtB zhromaždili v predsieni rodinného domu a majiteľ ďalej podal sťažnosť, že hľadané veci sa v dome nenachádzajú a že domová prehliadka je robená protizákonne, bez ďalších spolumajiteľov rodinného domu. Napriek tomu o 8,45 hod. sa pristúpilo k domovej prehliadke s tým, že povolenie od prokurátora bude doručené do 48 hodín. Pri prepadaní rodinného domu sa v ňom nachádzalo deväť osôb, ktoré po legitimovaní boli postupne odvážané na výsluch na KS ZNB, odbor vyšetrovania ŠtB na ulici Februárového víťazstva v Bratislave.

Domová prehliadka trvala dňa 27. marca 1983 do 22,30 hod. a na druhý deň od 9,30 do 2,20 hod. v noci, spolu 32 hodín. Pri domovej prehliadke nebolo dovolené sa voľne pohybovať, strava bola podávaná dva razy za deň a boli používané praktiky, ako vytrhávanie linolea na dlážke, rozoberanie nábytku, prekladanie skriň a postelí, vytriasanie perie z perín, prehadzovanie piesku na dvore, prehadzovanie stavebného a stolárskeho materiálu...

Po vykonaní domovej prehliadky bol zadržaný ako podozrivý z trestného činu § 178 - marenia dozoru nad Cirkvami a náboženskými spoločnosťami - Peter Rúčka, majiteľ rodinného domu na Staničnej ulici č. 5 v Bratislave a bol vzatý do vyšetrovacej väzby na ul. Februárového víťazstva v Bratislave, kde po domovej prehliadke bol ešte vyšetrovaný príslušníkmi ŠtB za psychického nátlaku, aby povedal pravdu s tým, že mu to pomôže. Nakoľko Peter Rúčka odmietal sa k veci konkrétne vyjadrovať, bol odvedený do cely predbežného zadržania. Po 48 hodinách

x/ Vychádza bez vedomia Petra Rúčku.

bol predvedený pred prokurátorku Vieru BARTKOVÚ, ktorá ho vzala v zmysle § 178 Tr. poriadku do vyšetrovacej väzby. Pýtala sa ho, či sa má k veci čo vyjadriť. On jej povedal, že si podáva štyri sťažnosti, a to :

- že protizákonne bola robená domová prehliadka, bez súhlasu prokurátora,
- že pri domovej prehliadke neboli prítomní všetci spolumahitelia rodinného domu a napriek tomu sa v ich priestoroch vykonávala domová prehliadka,
- že bol na- robený fyzický a psychický nátlak. keď po 32 hodinách domovej prehliadky bol ešte vyšetrovaný a bolo žiadané, aby podpísal protokol o vylsuchu, za ktorý sa necíti byť zodpovedný a odmieta jeho obsah,
- že prokurátorka a zapisovateľka fajčia a že mu to škodí na zdraví, preto žiadal, aby zhasli cigarety.

Po tomto bol 31. marca 1983 prevezený v putách - na Zelený štvrtok - do Justičného paláca, nápravno-výchovného ústavu v Bratislave na Zahradníckej ulici.

Praktiky, ktoré sa používali pri domovej prehliadke, používali sa tiež v bratislavskej väznici, preto si zadržaný Peter Rúčka podal sťažnosť na náčelníka väznice :

1/ "Dňa 27.3.1983 som bol vzatý do väzby. Dňa 1.4.1984 mi pri prijímačej zdravotnej prehliadke odmietli poskytnúť základnú lekársku zdravotnú starostlivosť. Som ťažko chorý, takmer invalidný, na chronický zápal pľuvin. Trpím obrovskými bolesťami. Keď som si pri vyšetrovaní pýtal prášky proti bolesti, vyšetrovateľ ŠtB povedal, že prášky zabezpečia až potom, keď budem vravieť pravdu, t.j. pravdepodobne to, z čoho ma obviňujú. Pretože správanie zdravotníckeho personálu bratislavskej väznice je veľmi podobné správaniu onoho vyšetrovateľa ŠtB, mám za to, že toto sa koná za tým účelom, aby som sa priznal k tomu, k čomu chcú orgány činné v trestnom konaní prinútiť. Teda mám dôvodné podozrenie, že toto zneužívanie môjho zdravotného stavu s následným fyzickým a psychickým utrpením musím postupovať len preto, aby som vypovedal tak, ako si to prajú vyšetrovatelia ŠtB.

Žiadam Vás, aby ste z titulu svojej právomoci zabránili tomuto evidentnému porušovaniu ľudských práv a zabezpečili mi zdravotnú starostlivosť primeranú môjmu zdravotnému stavu, na ktorú mám zákonné právo aj ako obvinený."

S pozdravom : "Na chválu Kristovu".

Peter Rúčka
vl. podpis

V Bratislave 5.4.1983.

Nakolko vo väznici radi používajú termíny ako "práva a povinnosti", využil Peter Rúčka svojho práva a napísal náčelníkovi väznice aj druhý list :

Vážený pán náčelník,
v súlade s Pravidlami väzenského poriadku v článku II. v odseku 12, kde sa hovorí o možnosti mať pri sebe rôzne osobné veci dennej potreby, pokiaľ množstvo a povaha týchto vecí nenarušuje poriadok, žiadam Vás o povolenie mať pri sebe na cele PÍSMO SVÄTÉ.

Túto svoju žiadosť odôvodňujem :

Podľa Ústavy ČSSR mám právo vlastného vierovyznania, pokiaľ je toto v súlade s platnými zákonmi.

Mojím vierovyznaním je vyznanie rímsko-katolícke, a to je v ČSSR oficiálne uznané a povolené.

Pre mňa ako kresťana rímsko-katolíka je Písmo sväté denným pokrmom a potravou pre moju dušu.

Niet zákonných dôvodov tejto mojej žiadosti nevyhovieť. Niet dôvodov jej nevyhovieť ani z hľadiska väzenského poriadku, pretože sa jedná o jednu knihu a iné osobné veci v cele nemám a ani by som okrem Písma svätého nemal.

Tiež by som podotkol, že Písmo sväté bolo vytlačené v ČSSR a je oficiálnym tlačivom Spolku svätého Vojtecha.

S podakovaním "na česť a slávu Božiu"

V Bratislave 5.4.1983

Peter Rúčka
vl. podpis

Nakoľko ani prvej, ani druhej žiadosti nebolo vyhovené, podal Peter Rúčka sťažnosť na SNR v Bratislave :

3/ Ústavou ČSSR, Deklaráciou OSN o ľudských právach a Dohodou podpísanou v Helsinkách, mal by som mať v miere zaručujúcej ľudskú dôstojnosť, zaručené najzákladnejšie ľudské práva. Tieto sú mi však v podstatnej miere obmedzované takým spôsobom, že sa prestávam cítiť byť človekom žijúcim v civilizovanej spoločnosti. Pre byrokráciu som nútený hladovať a nesmierne trpieť bolesťami. Napriek horeuvedeným istotám, ktoré mi zaručujú slobodu vyznania, bola mi odmietnutá žiadost o Písmo sväté, ktoré je dennou a prikázanou duševnou potravou každého kresťana. Ďalej som bol nepravdivo a bez dôvodu obvinený z činnosti takého druhu, aby podľa môjho dôvodného podozrenia mohla byť Cirkev svätá obvinená z činnosti proti záujmom ČSSR a na základe toho nútená k ústupkom.

Nechtiac sa mi v mysli vynárajú spomienky na Georgi Dimitrova, ktorému neľudský hitlerovský režim povolil knihy podľa vlastného výberu v čase, keď bol väznený ako podozrivý zo zapálenia berlínskeho Reichstagu. V súvislosti s mojím utrpením - zdravotným - sa mi nechtiac v mysli vynára proces v resistických USA s komunistkou Angelou Davisovou, ktorá si cestou sťažnosti vydobila lepšie životné podmienky pri uväznení, pretože cela o objeme 25 m³ bola pre ňu zdravotne nevyhľadujúci priestor a od elektrického svetla, ktoré vydávala 50 W žiarovka jej slabol zrak, takže vznikli vážne obavy o jej zdravie. Ja sa nachádzam v obdobných pomeroch s ďalšími dvoma spoluväzňami. Hoci mi to stačí, nemôžem nepozdvihnúť môj hlas proti tomu, že nedostávam utišujúce prostriedky proti bolesťami a že dostávam takú stravu, ktorá môj zdravotný stav rapídne zhoršuje.

Čo sa týka môjho obvinenia, tak ako G. Dimitrov a A. Davisová, si nemôžem neprotestovať čo najrozhodnejšie proti tejto nepravde, pretože ja nie som sám, ale členom a synom Cirkvi svätej a Kristovým bojovníkom a nemôžem pripustiť poškvŕnu ~~na osobnosť~~ zároveň by to bolo poškvŕnou Krista a Cirkvi svätej. Preto v jeho mene i v mene všetkých jeho vyznáčov a svojom čo najrozhodnejšie protestujem proti tomuto obvineniu, ktoré podľa môjho podozrenia bolo vykonštruované na pospinienie utrpenia Baránka a mena Cirkvi svätej, spoločnej Matky všetkých ľudí dobrej vôle.

Pre väčšiu česť a slávu Božiu prehlasujem, že keď mi nebude umožnené žiť i vo väzení ľudsky dôstojne, budem od 1. mája 1983 držať hladovku, aby - keďže mi nie je umožnené žiť ako kresťanovi - som aspoň umrel pre zachovanie a pozdvihnutie mena Kristovho v našom národe.

S pozdravom "nech je pochválené meno Pánovo teraz i na veky".

V Bratislave 6.4.1983.

Peter Rúčka
vl. podpis

P.S.

Prosím v čo najväčšej pokore, aby moje odhodlanie držať hladovku nebolo chápané ako snaha o samovraždu. Ja nesmierne túžim žiť a šíriť meno Kristovo vo svete, žiť v pokore a zbožnosti ako každý kresťan. No spôsobmi, ktoré sa praktizujú na oprávňujú k presvedčeniu, že všetko toto sa koná s úmyslom pošpiniť svätú Cirkev, rád svätého Františka

a cestu môjho života a prinútiť ma k zrieknutiu môjho vierovyznania. Keďže hladovka sa v súčasnom svete považuje za najvyššiu obeť, ktorú človek môže poskytnúť ako dôkaz svojho presvedčenia, rozhodol som sa pre takýto spôsob zachovania a pozdvihnutia mena Kristovho. Prosím, aby ste mi pomáhali svojimi modlitbami pri realizovaní môjho rozhodnutia.

Peter Rúčka
vl. podpis

4/ Dňa 6.4.1983 pod zn. 1 Kv 179/83 zo dňa 31.3.1983 dostal do väzby Peter Rúčka ~~UZNESENIE~~ tohto znenia :

Mestský prokurátor v Bratislave v trestnej veci proti obvinenému Petrovi R ú č k o v i pre trestný čin marenia dozoru nad cirkvami a náboženskými spoločnosťami podľa § 178 Tr. zák., dnešného dňa rozhodol takto :

Podľa § 68 Tr. por. z dôvodov uvedených v ustanovení § 67 písm. b, c Tr. por.

B e r i e m d o v ä z b y

obvineného Petra Rúčku, nar. 10.3.1955 v Bratislave, trvale bytom v Bratislave, Staničná ul. č. 5, vedúceho skladu v SOU Polygrafické závody, n.p. Bratislava.

Väzba začína jeho zadržením dňa 27.3.1983 o 20,50 hod. a bude sa vykonávať v Ústave pre výkon väzby v Bratislave.

Odôvodnenie.

Uznesením vyšetrovateľa Správy ZNB hlavného mesta Bratislavy a Zs. kraja, odboru vyšetrovania Štb z 27.3.1983 bolo začaté trestné stíhanie a ďalším uznesením z 29.3.1983 bolo vznesené obvinenie Petrovi Rúčkovi pre trestný čin marenia dozoru nad cirkvami a náboženskými spoločnosťami podľa § 178 Tr. zák. preto, že spolu s ďalším obvineným najneskôr od roku 1974 doposiaľ sú na území SSR aktívne činní v nelegálnej reholi sv. Františka z Assisi a jej ženskej časti - Školských sestier a to tak, že organizujú tajné teologické štúdium pre ďalších členov rehole, vykonávajú pravidelne tajné náboženské obrady v Bratislave, v dome na Križovatkách č. 74 a Staničnej ulici č. 5, ktoré slúžia pre potreby rehole sv. Františka z Assisi, bez štátneho súhlasu získavajú mládež do noviciátu uvedenej rehole, ktorú potom pripravujú a vychovávajú pre prácu v reholi a tiež s ostatnými členmi nelegálnej rehole sv. Františka z Assisi na území SSR vydávajú nelegálnu samizdatovú literatúru resp. si zadávajú náboženskú literatúru nelegálnou cestou zo zahraničia, túto opisovaním rozmnožujú, a tak svojím utajeným konaním úmyselne mária a sťažujú dozor nad cirkvami a náboženskými spoločnosťami.

Dosiaľ vykonaným vyšetrovaním bolo zistené, že na území ČSSR pôsobí aktívne nelegálna reholia sv. Františka z Assisi, v ktorej na území SSR najneskôr od roku 1974 je aktívne činný i obvinený Peter Rúčka a ďalší. Bolo zistené, že menovaní vykonávali pravidelne tajné náboženské obrady v rodinných domoch na Staničnej ul. č. 5 ako aj v dome na Križovatkách 74 v Bratislave, ktoré i slúžia pre potreby uvedenej rehole. Pri domovej prehliadke bolo nájdené veľké množstvo nelegálnej samizdatovej literatúry, pričom bolo zistené, že túto si zadovážovali nelegálnou cestou i zo zahraničia, rozmnožovali a rozširovali medzi členmi rehole.

Pretože je dôvodná obava, že by obvinený Peter Rúčka v prípade ponechania na slobode mohol mariť vyšetrovanie ovplyvňovaním osôb, ktoré bude potrebné vypočuť k jeho trestnej činnosti ako svedkov, resp. spoluobvinených alebo by ďalej pokračoval v doterajšej trestnej činnosti, bolo potrebné rozhodnúť tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať do 3 dní od jeho vyhlásenia resp. doručenia na podpísanej prokuratúre.
Sťažnosť nemá odkladnú účinnosť.

Mestský prokurátor
v.z. JUDr. Miloslav J a k k š í k

- o -

Sťažnosť proti uzneseniu l Kv 179/83.

Proti tomuto uzneseniu, ja, Peter Rúčka, podávam v zákonnej dobe čo najdôraznejšie sťažnosť a protest. Aj keď som najnehodnejší a najpokornejší obdivovateľ sv. Františka z Assisi, teda človeka vyznávajúci lásku k ľuďom i k celej prírode, nadovšetko milujem svojho Boha a jeho Syna Ježiša Krista. Preto netreba moju sťažnosť brať ako strach pred potrestaním za moju vieru, lebo ja som svojim neprajníkom čo ma uvrhli do väzenia z lásky k Bohu z celého srdca odpustil. No nemôžem sa proti uzneseniu o obvinení nestožovať a proti nemu neprotestovať, lebo je nepravdivé a tendenčné v tom zmysle, že je z neho zrejme snažia poškodiť a znevážiť rád sv. Františka z Assisi a skrze neho našu Matku, milovanú a najsvätejšiu svätú Cirkev.

Svoj protest proti uzneseniu právne pokladám týmito argumentami, ktoré sú bezozbytku v súlade s Ústavou ČSSR, platnými zákonmi a predpismi z nich vychádzajúcich :

- napadnuté uznesenie je v priamom súvisi s trestným činom genocídy, ktorej sa podľa zákona platného v ČSSR dopúšťa každý, kto pre rasovú, etnickú alebo náboženskú príčinu sa snaží tú ktorú rasovú, etnickú alebo náboženskú skupinu zlikvidovať; teda je zrejme, že sú tu preukázateľné snahy o likvidáciu rádu sv. Františka z Assisi a skrze neho sv. Cirkvi.

- v napadnutom uznesení sa konštatuje, že: "je činný v nelegálnej reholi sv. Františka z Assisi". K tomu tolko: V ČSSR žiadnym právnym ani ústavným zásahom neboli rehole sv. Cirkvi zrušené. Tu by som chcel zdôrazniť, že sv. Cirkev rímsko-katolícka je platnými zákonmi povolená a teda ako neoddeliteľná súčasť sv. Cirkvi sú povolené aj rehole, čo bolo z hľadiska zákonnosti potvrdené aj v roku 1969 Generálnou prokuratúrou v ČSSR.

- paragraf 178, podľa ktorého znenia začali cezo mňa rafinovanými a vykonštruovaný boj proti rádu sv. Františka z Assisi, jednoznačne hovorí: "kto poruší ustanovenie zákona o hospodárskom zabezpečení Cirkvi a náboženských spoločností bude potrestaný..." teda jednoznačne sa vyžaduje zásah do hospodárskych záležitostí štátu. No ja som vykonával apoštolskú činnosť, ktorá mi prikazuje oboznamovať ľudí so životom a učením Ježiša Krista. Toto prikázanie bolo v Písme svätom už aj vtedy keď Národné zhromaždenie ČSSR povolilo činnosť sv. Cirkvi rímsko-katolíckej v ČSSR. Spájať tú apoštolskú činnosť, ktorá je povinnosťou každého kresťana so zasahovaním do hospodárskych vzťahov štátu a Cirkvi je nielen smiešne a absurdné, ale nebezpečné pre spoločnosť, kde sa tak tendenčne môžu zákony aplikovať.

- Ústava ČSSR zaručuje "oficiálne" slobodu vierovyznania. Hoci je prezident republiky a Národné zhromaždenie povinné dbať o dodržiavanie Ústavy, táto sa nedodržiava a ľudia s vyznaním iným ako materialistickým sú najrozličnejším spôsobom diskriminovaní.

Teda tento môj protest treba chápať ako obranu svätých ideálov cnostného života svätého Františka z Assisi a všetkých jeho nasledovníkov, na ktorých najľudskejšie a Bohumilé poslanie sa skrze mňa snažia útočiť neprajníci svätej Cirkvi, ktorým nie je po chuti život a učenie Ježiša Krista a jeho vplyv na všetko ľudské pokolenie.

Verím, že ako toto uznesenie, tak i každý komplot, ako vždy doteraz, sa nakoniec obráti k ešte väčšej oslave mena Božieho, k ďalšiemu precíteniu utrpenia a smrti Ježiša Krista, k väčšej láske a úcte svätej Cirkvi a skrze odkaz svätého Františka z Assisi k životu plnom lásky, skromosti, dobra a pokoja.

S láskou v srdci a v kajúcich modlitbách na Vás s pokojom a dobrom v duši myslí

Peter Rúčka
vl. podpis

V Bratislave 7.4.1983.

Nakoľko na horeuvedenú sťažnosť nedošla do 2 týždňov odpoveď, Peter Rúčka podal žiadosť na zastavenie trestného stíhania prezidentovi republiky listom tohto znenia :

Vážený pán prezident!

Podľa platného Trestného zákona ČSSR máte právo zastaviť akékoľvek trestné stíhanie. Žiadam Vás, aby ste toto právo využil a zastavil proti mne trestné stíhanie. Svoju žiadosť zdôvodňujem nasledovne : Sám ste bol v 50-tych rokoch obeťou zneužívania právomoci a vykonštruovaných obvinení, nemajúcich nič spoločné s platnými zákonmi. Takouto obeťou som sa stal i ja. Vy ste tiež trpel za svoje presvedčenie, za svoje predstavy o krajšej budúcnosti národov žijúcich v ČSSR. Ja trpím za to isté. Medzi nami je len jeden rozdiel: Vy ste komunista, ja som kresťan. No tiež verím a bojujem za lepšieho a krajšieho človeka i život.

Verím v Ježiša Krista a jeho učenie. No taktiež som presvedčený, že ako človek a hlava štátu nedopustíte ďalej páchať na mne nespravodlivosť a z titulu svojej moci zastavíte vykonštruované trestné stíhanie proti mne.

S úctou k väčšej cti a sláve Božej

Peter Rúčka
vl. podpis

Na základe toho došla Petrovi Rúčkovi odpoveď zo sťažnosti proti uzneseniu 1 Kv 179/83 v nasledovnom znení. Pritom je zaujímavé podotknúť, že už sa nejedná o trestný čin § 178, ale o trestný čin § 135, vedený proti Alojzovi Blabasníovi a spol. Z toho jasne vidieť, že je tu zrejmá snaha o poškodenie a zneváženie rádu sv. Františka a urobiť z náboženskej činnosti obyčajnú kriminálnu záležitosť :

5/

U z n e s e n i e

Mestský prokurátor v Bratislave v trestnej veci proti obvinenému Ing. Alojsovi G l a b a s n i o v i a spol. pre trestný čin zatajenia vecí z majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 135 ods. 1 Tr. zák. a iné trestné činy, o sťažnosti obvineného Petra Rúčku proti uzneseniu vyšetrovateľa odboru vyšetrovania ŠtB v Bratislave z 27.3.1983, o vykonaní domovej prehliadky, dnešného dňa rozhodol

t a k t o :

Podľa § 148 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvineného Petra R ú č k u ako nedôvodnú z a m i e t a m .

Dôvody :

Vyšetrovateľ Správy ZNB hlavného mesta Bratislavy a Zsl. kraja, odboru vyšetrovania ŠtB uznesením z 27.3.1983 nariadil vykonanie domovej prehliadky u obvineného Petra Rúčku v dome na Staničnej ul. 5 v Bratislave.

Proti tomuto uzneseniu Peter Rúčka priamo do protokolu o vykonaní domovej prehliadky z 27.3.1983 podal sťažnosť, ktorú zdôvodnil tým, že domová prehliadka sa vykonáva v priestoroch celého rodinného domu a nie sú prítomní ďalší spolunajitelia.

Na základe podanej sťažnosti bol preskúmaný na vec sa vzťahujúci spisový materiál, bola tiež preskúmaná zákonnosť postupu vyšetrovateľa pri vykonávaní domovej prehliadky.

Zistil som, že v danom prípade nedošlo k pochybeniu zo strany vyšetrovateľa. Uznesenie o nariadení domovej prehliadky bolo doručené v lehote uvedenej v ust. § 83 ods. 1 Tr. por. oprávnenej osobe - v danom prípade obv. Petrovi Rúčkovi, ktorý bol prítomný v dome v čase vykonávania domovej prehliadky.

K vykonaniu domovej prehliadky došlo na základe ust. § 83 ods. 3 Tr. por. bez predchádzajúceho súhlasu prokurátora, pretože vec nezniesla odklad a tento súhlas v uvedenom čase nebolo možné zabezpečiť. Došlo len k nesprávnej situácii prísl. ust. Tr. poriadku. Z dôvodu neodkladnosti bola domová prehliadka vykonaná i keď neboli prítomní všetci spolunajitelia uvedeného domu. Treba uviesť, že v tom čase nebolo možné ani zistiť spolunajiteľov domu, pre odmietavý postoj o sôb prítomných v dome. Zákonnosť pri vykonávaní domovej prehliadky napokon zaručovala i prítomnosť nezainteresovanej osoby, ako aj ďalších osôb, ktoré t.č. uvádzajú, že v dome bývajú a tiež podpísali jednotlivé časti protokolu o vykonaní domovej prehliadky.

Vzhľadom na horeuvedené bolo preto potrebné rozhodnúť tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu zákon sťažnosť nepripúšťa / § 141 ods. 2 Tr. por. /

Mestský prokurátor
v zast. JUDr. Miloslav J a k š í k

Nakoľko bol hrubo porušený zákon a tendenčne a nepravdivo bolo odpovedané na sťažnosť Petra Rúčku - napriek tomu, že zákon sťažnosť nepripúšťa - tento ju podal :

Žiadosť o nového dozorového prokurátora v mojej trestnej veci a zároveň sťažnosť proti primitívnosti argumentácie prok. Jakšíka.

Žiadam, aby ste v mojej trestnej veci zabezpečili dôstojnejšieho; múdrejšieho žalobcu; teda človeka, ktorý sa rafinovanejšie a inteligentnejšie bude snažiť zaopatriť všetko neludské a nezákonné počínanie orgánov činných v trestnom konaní pod pláštikom zákonnosti. Teda aspoň takého protivníka ľudskosti, osobnej slobody vyznania a prejavu, civilizovanosti a pokroku, ktorý by bol mojím a skrze mňa sv. Cirkevi a Ježišovi Kristovi dôstojnejším protivníkom. Nemôžem pripustiť, aby sa proti mne a skrze mňa proti Ježišovi Kristovi - lebo je to boj proti nemu, nech si to nazvete ako chcete - používala primitívna a protizákonná argumentácia prokurátora Jakšíka.

K neudržateľnej argumentácii žalobcu Jakšíka tolko :

1/ v uznesení 1 Kv 179/83 zo dňa 20.4.1983 argumentujem, že k prehliadke došlo na základe ustanovenia § 83 ods. 3 Tr. por. bez predchádzajúceho súhlasu prokurátora, pretože vec nezniesla odklad a tento súhlas v uvedenom čase nebolo možné zabezpečiť. Žalobca Jakšík sa osobne zúčastnil domovej prehliadky a slová k vyšetrovateľovi: "No teraz už môžem vydať súhlas k domovej prehliadke", keď sa našli písomnosti, som počul na vlastné uši. Tvrdenie, že vec nezniesla odklad je smiešna, lebo občianka MACÍKOVÁ, u ktorej boli nájdené písomnosti, na základe ktorých bola oficiálne robená domová prehliadka, bola vypočutá v decembri 1982 a vtedy sa dostali do rúk ŠtB aj vyššie uvedené písomnosti. Teda 3 mesiace mali čas zabezpečiť si súhlas prokurátora, no napriek tomu si dovoľia tvrdiť, že vec nezniesla odklad a preto

súhlas k domovej prehliadke nebolo možné zabezpečiť.

Nech sa budete snažiť akokoľvek, žiadny iný zákonný dôvod v čase medzi zadržaním Macíkovej a vykonaním domovej prehliadky do spisu nezoženiete, lebo neexistuje - a teda neobstojí tvrdenie, že vec neznie-
sla odklad a preto súhlas k domovej prehliadke nebolo možné zabezpečiť.
Teda neďôľdalen k nesprávnej citácii Tr. poriadku, ako tvrdí žalobca Jakšík.

2/ Horeuvedené uznesenie ďalej tvrdí, že v tom čase nebolo možné zistiť všetkých spolumahitelov domu pre odmietavý postoj osôb prítomných v dome;

a/ Existuje centrálna kartotéka osôb a ich bydlísk, a naopak jednotlivých bytov a ľudí v nich ubytovaných. Teda keby si hociktorý ŠtB-ák zmyslel zistiť, kto býva v dome na Staničnej ul. č. 5, z centrálnej kartotéky sa to dozvie do 6 minút. Ďalej pri domovej prehliadke bola vzatá aj kúpno-predajná zmluva, kde sú jasne vyznačení spolumahitelia s bydliskom i zamestnaním. Tým chcem povedať, že argument citovaný ako odmietavý postoj osôb prítomných v dome nemal a nemohol mať žiadny objektívny vplyv na zistenie totožnosti spolumahitelov. Tu by som chcel znovu uviesť a upozorniť na krátkodobý časový faktor medzi domovou prehliadkou a zadržaním Macíkovej, v dĺžke 3 mesiacov.

b/ Z toho istého dôvodu i z vyššie uvedených dôvodov neobstojí ani argumentácia, že z dôvodu neodkladnosti bola domová prehliadka vykonaná, i keď neboli prítomní všetci spolumahitelia uvedeného domu.

Všetky schopnosti a argumenty, ktorými bojujem a budem bojovať proti nespravodlivým a nepravdivým obvineniam, ktoré orgány činné v tomto konaní produkujú na pohanenie nás kresťanov a skrze nás na pohanu poslanca Ježiša Krista mám zo svojej viery a preto verím, že každý Váš boj je zbytočný, lebo pravda a skrze ňu Ježiš Kristus prehrať nemôže.

S pozdravom "k väčšej cti a sláve Božej"

Peter Rúčka
vl. podpis

P.Š.

Zároveň protestujem, aby moja vec, moje konanie, konanie Antona Šmida a iných v súvislosti s rádom sv. Františka z Assisi a sv. Cirkvou bolo z politických dôvodov vedené ako vec proti Ing. Alojzovi Glabas-
niovovi a spol. pre trestný čin podľa § 135 a iné. Tu je zrejmé, že sa vzhľadom k verejnému pobúreniu za uväznenie nevinných kresťanov vyvíjajú snahy urobiť z nich obyčajnú kriminálnu záležitosť.

Nakoľko horeuvedené listy neboli všetky zaslané na príslušné adresáty, Peter Rúčka si podal sťažnosť vyšetrovateľovi ŠtB v tomto znení :

Na rôzne miesta, v súlade s mojimi právami, som zaslal odo dňa môjho zadržania až doposiaľ niekoľko žiadostí a sťažností. Tieto mi neboli odoslané, alebo im nebolo vyhovené s tým, že budú založené do osobného spisu tunajšej väznice.

Žiadam Vás, aby ste z titulu svojej moci tieto moje písomnosti vyžiadal a založil ich do trestného spisu v trestnej veci, ktorú proti mne vediete a to z toho dôvodu, že sa súhrne v týchto písomnostiach jedná o moju obranu. Pretože to považujem za formu a spôsob svojej obrany, žiadam Vás ako orgán, ktorý je povinný preskúmať a overiť moju obranu komplexne a moju obranu uviesť; a v každom prípade akceptovať, aby ste založil moje písomnosti do trestného spisu.

S pozdravom "Na obranu sv. Cirkvi"

Peter Rúčka
vl. podpis

Dňa 18.4.1983 mal Peter Rúčka výsluch v bratislavskej väznici za prítomnosti npr. Piatku, kde mu boli kladené otázky charakteru rodinného domu na Staničnej ul. č. 5, ďalej načo boli prítomné osoby dňa 27.3.1983 v rodinnom dome, ďalej odkiaľ pozná Dr. Vojtecha ZLAMALA. Nakoľko Peter Rúčka sa k horeuvedeným otázkam odmietol vyjadrovať, bol výsluch s ním ukončený.

Avšak na druhý deň bol osobne prítomný npr. Mikuláš PINNEL, ktorý veľmi rafinovaným spôsobom sa snažil zlomiť obvineného Petra Rúčku a snažil sa o psychický tlak na Petra Rúčku. Keď videl, že si nepomôže, začal mu sľubovať a prosiť ho. No keď mu on po 3-hodinovej námahe povedal, že sa nemieni s ním debatovať a práve sa zaňho modlí tretí ruženec, nakoniec npr. Pinnel "kapituloval" a dal ho odvieť do cely. Peter Rúčka i napriek psychickému tlaku na jeho osobu napísal npr. Pinnelovi list ako sťažnosť, z ktorého sa dá jasne vidieť, aké spôsoby používajú pri výsluchoch ŠtB-ácki vyšetrovatelia.

6/ S t a ž n o s ť

V zbožnej pokore si milý pán ŠtBá-ácky vyšetrovateľ dovoľujem vzniesť námietku proti Vášmu jednaniu a správaniu na dnešnom výsluchu. K Vášmu jednaniu :

1/ Snažili ste sa ma presvedčiť, že moje vierovyznanie mi zakazuje kľesať a prikazuje vravieť pravdu. Tu si Vám dovoľím pripomenúť príhodu zo života nášho Pána Ježiša Krista: Keď bol Kristus predvedený pred Herodesa, ten sa ho spýtal: "Si ty kráľ židovský?" - a On, náš Pán, neodpovedal. No keď sa ho na to isté pýtal Pontský Pilát, tak odpovedal: "Áno, som židovský kráľ. Avšak to nie je tvoja vina, že ma súdiš, ale tých, ktorí ma vydali do tvojich rúk". Tým chcem povedať, že keď nič nevravím neznamená to, že kľesam. Pravda je len jedna, že "Verím v Boha Otca všemohúceho Stvoriteľa neba i zeme..."

2/ Tvrдили ste mi pri výsluchu, že týmto svojim konaním - odmietaním diskusie s diablom /podľa Písma svätého/, podľa súčasných termínov s ideologickými nepriateľmi - škodím vlastnej rodine, matke, ktorá je chorá, bratovi, ktorého skrz moje konanie nevysvätia za kňaza a stovkám kresťanom, ktorým skrz moju neochotu musia znepríjemňovať život výsluchmi. K tomu toľko: keď ktoréhokolvek kresťana privedie Pán k skúške, má sa držať a má mu byť povzbudením: KEĎ BOH S NAMI, KTO PROTI NÁM. A keby napriek tomu bol naďalej vystavený akémukolvek pokušeniu, má to najkrajšie a najčistejšie - vrúcnu modlitbu, po ktorej, keď je kresťanom, sa nemôže na mňa hnevať skrz svoje skúšky, lebo veď i ja som skúšaný a s touto modlitbou sa postavíme s úsmevom proti akémukolvek utrpeniu :

"Otče náš, ktorý si na nebesiach, posväť sa meno tvoje..."

3/ Tvrдили ste mi, že my kresťania vyhadzujeme do vzduchu synagógy v Izraeli, že neprajeme druhým náboženstvám a robíme rôzne ohavné skutky - na rozdiel od komunistov. Keby som o skutkoch komunistov napísal stručný prehľad, dostal by som podľa súčasného zákona aspoň 5 paragrafov. Ja im to nevyčítam, ja sa za nich modlím, tak ako sa spásu každej ľudskej duše na zemi. Pri definícii kresťana je len jedna rozhodujúca vec. Keď je niekto kresťan, žije podľa Desiat Božích prikázání, alebo sa o ich zachovanie snaží z celej mysle, duše i sily svojej. Aby ste si pre budúcnosť vedeli rozlíšiť kto je kresťanom, tu je tých 10 Božích prikázání :

1. Ja som Pán Boh tvoj, nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal...

1/ Správali ste sa veľmi hulvádsky, násilne vyhrožoval ste mi, používal rôzne rafinované nátlaky - psychického nátlaku - provokoval ste moje cítenie celou škálou prostriedkov na nadviazanie kontaktu /klobúk dole/ a pod. Ja sa na Vás nemevám, aj keď Váš výstup by sa dal nazvať slovami : hral sa na Boha-šudcu, aby mi bola ukázaná moja malosť. Mne moja malosť je známa, lebo viem :

1. Boh je len jeden.
2. V Bohu sú tri božské osoby:..."

preto sa za Vás modlím, myslím tým Vás všetkých ŠtB-ákov, lebo Vy ako Pontský Pilát nemôžete za to, že ma vydali do Vašich rúk. Tiež ste len svedectvo Božie na tejto zemi, ktoré napomáha k šíreniu Slova Božieho a jeho naplneniu skrze nás nehodných, už i tu na zemi. Preto v mene všetkých veriacich, v čo najväčšej pokore, vnúčne ďakujem.

2/ Mne nevedí, že ste sa pri výsluchu rúhal Pánu Bohu, no bolí ma to. Viem však o milosti Božej a verím, že Duch Svätý, ktorého vzývame, pomôže i Vám a naplní Vás svojimi milosťami, tak ako sa to stalo už v Nazarete Márii, Matke Božej. A odvtedy nespočetnekrát mnohým iným. Tak najvhodnejšou ukážkou pre Vás bude tento Zdravas posla Božieho o milosti Božej :

" Zdravas Mária, milosti plná, Pán s tebou..."

Pretože, pán vyšetrovateľ Pinnel, zbožnosť nie je nič iné, len viera vo zvláštnu starostlivosť Boha o moje ja /vo Vašom prípade: o Vaše ja/ - k tomu stačí láska, láska, ktorú ste doteraz nepoznal a ktorá je obsiahnutá v tomto prikázaní :

"Milovať budeš Pána Boha svojho z celej duše, z celej mysle a zo všetkých síl a bližneho ako seba samého".

A toto je povinnosťou každého kresťana, ktorá sa nazýva apoštolská činnosť. Týmto si túto povinnosť plním voči Vám. A pretože milujem nadovšetko Pána Boha svojho a svätú Cirkev-matku svoju, verím vo Vaše obrátenie a vzývam :

"Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému, ako bolo na počiatku, tak nech je i teraz i vždy i na veky vekov. Amen"

Peter Rúčka
vl. podpis

Nakoľko sa Peter Rúčka s vyšetrovateľmi ŠtB vôbec nebavil, hľadali všelijaké zámienky, ako by s ním nadviazali rozhovor a pýtali sa, prečo sa nevyjadruje k žiadnej otázke. Povedal, že na "väčšiu česť a slávu Božiu". Keď videli, že z toho nič nebude, tak mu vyhrožovali, že ho dajú na psychiatrické liečenie, lebo vraj nie je normálne, že sa s nimi nebaví a iba sa usmieva. On im na základe toho napísal :

Pán vyšetrovateľ !

Dôrazne protestujem proti Vášmu uzneseniu o nariadení skúmania môjho duševného stavu. Z histórie je totiž známa prax z rôznych krajín s totalitným režimom, v ktorých sa snažia vydávať vieru v Ježiša Krista a jeho poslanie za psychickú chorobu alebo úchylku. Pretože mám dôvodné podozrenie, že aj v tomto prípade sa jedná o podobný pokus, oznamujem Vám následovne :

Keď uznesenie bude napriek môjmu protestu naplnené, so znalcami psychiatrami nenadviažem žiadny kontakt - teda zrozumiteľnejšie, nepoviem im ani svoje meno, lebo je všeobecne známe, že okrem schizofrenikov posledného štádia sa dá nadviazať kontakt s každým. No bez kontaktu sa nedá určiť žiadna diagnóza. Takže Vaše úsilie urobiť z pokorného služobníka Božieho blázna, Vám nakoniec koncov na väčšiu slávu sv. Cirkvi svojím skromným zásahom neumožním.

S pozdravom "na rozšírenie mena Božieho" Peter Rúčka
vl. podpis

Pavol Č a r n o g u r s k ý
 dôchodca
 Szántova ul. 41
 Bratislava 841 03

Bratislava 6. mája 1985.

Titl.

Generálna prokuratúra ČSSR
 - k rukám dr. J. Feješa, gen.prok. ČSSR

Praha 4 - Nusle

Nám. Hrdinov 1300

Podpísaný Pavol Č a r n o g u r s k ý, dôchodca, nar. 22. januára 1908 v Malej Frankovej, okr. Poprad, bytom v Bratislave 841 03, ul. Szántova 41, podávam sťažnosť v nasledujúcej záležitosti :

Uznesením Správy vyšetrovania StB v Prahe dňa 9.4.1985 ČVS 3/4 1985, s osobitným súhlasom generálneho prokurátora ČSSR, dňa 11. apríla 1985 bola vykonaná domová prehliadka v mojom byte v Bratislave, Szántova ul. 41 a dňa 12. apríla t.r. i v mojom drevenom dome v Malej Frankovej, okr. Poprad. Podľa uvedeného uznesenia stalo sa tak pre podzrenie z trestnej činnosti marenia dozoru nad cirkvami a náboženskými spoločnosťami podľa § 178 tr. zákona.

I keď pokračovania vyšetrovania, popočatého uvedenými domovými prehliadkami je zrejme ešte neukončené, mojom občianskou povinnosťou je poukázať najvyššiemu štátnemu činiteľovi, nesúcemu zodpovednosť za právny poriadok a právnu ochranu občanov štátu, na nezákonnosti na strane bezpečnostných činiteľov, pri výkone aktu domovej prehliadky.

Hoci prehliadka mala za cieľ hľadať dôkazy o marení štátneho dozoru nad cirkvami a náboženskými spoločnosťami podľa § 178 tr. zákona, zhabali mi všetky písomnosti, ktoré vôbec našli a ktoré nemajú žiadny vzťah s uvedeným paragrafom.

Je o mne všeobecne známe v kruhoch domácich, ale i zahraničných historikov, zaoberajúcich sa najnovšími slovenskými dejinami, že som bol svedkom a často tiež aktívnym účastníkom všetkých dôležitejších politických udalostí Slovenska od roku 1925 až do najnovších čias. Moje dokumentami doložené obsiahle práce nachádzajú sa vo fondoch Historického ústavu SAV, v Ústave marx. leninizmu v Bratislave, ako aj roztrúsené mojimi príspevkami v rôznych odborných časopisoch zaoberajúcich sa uvedenou tematikou.

Pri terajšej prehliadke boli mi zabavené taktiež nedokončené práce tohto druhu. Tak v položke 136 uvedené témou "Povstanie, aké nemalo byť", "9. nie 14. marec 1939", "Konflikt biskupa J. Vojtaššáka", "Pri prázdnej truhle A. Hlinku" a ďalšie. Ku ich dokončeniu hľadal som potrebné dokumenty, ako aj čas na dokončenie.

Ich zhabanie, podobne ako pri domovej prehliadke z 8. novembra 1976 na Kutuzovovej ulici považujem za neodčiniteľné poškodenie slovenskej historiografie. Ostatne mojou národnou povinnosťou je oboznámiť príslušných činiteľov s touto nezmazateľnou stopou.

Osobitne poukazujem na položku 99 terajšej domovej prehliadky, ktorou mi bola zhabaná brožúra s doslovným znením Uznesení Helsinskej konferencie o ľudských právach z roku 1975.

Ale ako najväčšiu pomýlenosť prehliadky, ba zneužitie úradného úkonu považujem obsah položiek 149 a 150 - zhabanie strieborného príboru pre 12 osôb, rodinný to majetok, ktorý dostala moja manželka pred 53 rokmi ako svadobný dar od svojich rodičov. Nepomohli moje protesty, ani takmer nervové zrútenie sa manželky pri odvážaní tohto súkromného rodinného majetku a pamiatky. Prehliadkovej skupine, vedenej por. Dr. Jánom Hyžom neprekazila v činnosti ani staroba mojej 80 ročnej manželky, ani moja dôrazná žiadosť, aby do protokolu uviedli

dôvod, prečo na príbor siahli. Keďže dôvod neuviedli - a je absurdné, aby mal príbor niečo spoločné s marením dozoru nad cirkvami - odoprel som podpísať protokol o prevedenej prehliadke.

Príbor tak, ako je uvedený v obidvoch položkách, mi vrátili dňa 17.4. t.r. Tým ale nijako nebola zahladená sama skutočnosť prevedeného činu s jeho otrasnosťou a absurdnosťou.

Toto všetko je len ako úvod k najotrasnejšej udalosti, spojenej s nariadenou a prevedenou prehliadkou.

V stredu 17. apríla t.r. predviedol mňa člen vyšetrovne ŠtB v Bratislave mjr. Dr. Belák na Štátnu bezpečnosť v Bratislave, ul. Feburárového víťazstva pred plk. Jozefa Pačesu. Dôvod - odobratie odtlačkov prstov a dlaní.

Už pred činiteľmi MV na Drieňovej ulici som sa ohradil proti tomu s poukazom, že som predvolaný ako svedok, nie obžalovaný. Dalej som dôvodil so skutočnosťou, že počas mojej 7 týždňovej vyšetrovacej väzby roku 1976 takéto odtlačky mi už sňali. V snahe umožniť kludný priebeh výsluchov podriadil som sa, i keď som musel v tom vidieť akt osobného ponižovania.

Moje prekvapenie začalo chvíľou, keď mňa mjr. dr. Belák nezaviedol do tech. laboratória odobrať odtlačky, ale mňa predviedol pred vedúceho činiteľa ŠtB. Poznal som v ňom plukovníka pri výsluchu, na ktorý som bol predvedený spolu i so svojou 80 ročnou manželkou 26. februára 1985. Písomnosť z tohto vypočutia, či podania informácie sa nachodí pod pol. 73. Vtedy som žiadal plukovníka, aby mi jasne a nahlas povedal svoje meno. Neurobil tak.

Teraz pri predvedení 17. apríla mňa ani neprivilal, ani neponúkol stoličkou, ale spustil na mňa príval nekvalifikovaných nadávok a vyhrožok. Niekoľko razy mi opakoval doslova surovým hlasom: "Vy zločinec s chorobne zatemneným mozgom, ktorý otravujete návštevami biskupov!"

Do surových a neopakovateľných nadávok zahrňoval taktiež Vatikán, kardinála Casaroliho a osobitne surovo pražského arcibiskupa a kardinála Dr. Františka Tomáška.

Svoju zrejme už chorobnú zúrivosť mi hodil do tváre výkrikom: "N e m c i v á s m a l i p o s t r i e l a ť a j s v a š i m i ž i d m i !"

Zrejme tým narazil na skutočnosť z môjho života, keď dňa 5. novembra 1944 v mojom tom istom dome v Malej Frankovej, kde bola teraz Vami nariadená prehliadka, ho obklúčili dve nemecké pancierové autá s posádkou SS, aby pátrali po dvoch sovietskych partizánskych jednotkách, ktoré sa v ňom zdržiavali od 27. októbra do 4. novembra 1944, prenasledované nemeckými jednotkami, ktoré ich napadli pri obci Lendek, okr. Poprad 23. októbra 1944. Skúsenými tatranskými vodcami nechal som sovietskych partizánov previesť cez Tatry do Liptova. V dome mi zostali dve židovské ženy - Gandlová a Wertheimerová s dvomi malými deťmi pre neschopnosť pokračovať pod ochranou partizánskych jednotiek.

Keď sa už blížili ku domu nemecké obrnené vozy, moja manželka v rýchlosti ukryla v otvore do malého priestoru v streche životom ohrozených ľudí. A zachránili sme ich, aj keď sme riskovali život svoj a svojich detí.

Teraz vysoký úradný činiteľ vyslovil poľutovanie nad neúspechom uniforiem SS!

Ale v jeho zlostnom hlase poznal som pre seba ešte jednu tragickú skutočnosť.

Od výsluchu 26. februára 1985 dochádzali mi anonymné listy a karty, z ktorých tri sú uvedené v protokole pod položkou 6 a 9. Ich štýl a obsah mi jednoznačne naznačoval pôvod a cieľ.

Medzitým takmer denne, či obdeň-dva volal neznámy hlas. Opakujem znenie prvého: "Kristus ti pojebal tvoju panenku Máriu. Čoskoro zdochneš a rozbijeme tvoju špinavú papuľu!"

Keď náhodou zdvihla moja 80 ročná manželka počúvadlo, druhá strana zložila slúchadlo. Ale už tesne pred 10. aprílom ani ju nerešpektoval hlas, lebo zavolať: "Ty stará piča, ten tvoj starý kokot zdochne a nezachráni ho ani jeho čiernoprdeláci!"

Teraz tu v úradovni štátneho bezpečnostného činiteľa, na čelnej stene ktorej visí obraz hlavy štátu, s hrôzou mi to všetko splývalo s tým, čo som počul teraz v jeho výkrikoch a nadávkach s tým, čo bolo obsahom listov a telefonátov. Nemôžem síce tvrdiť, že to bol ten istý hlas tu, ako ten v slúchadlách s neopakovateľnými oplzlostami a surovosťou, ale každý nestranný pozorovateľ mi dá za pravdu, ak tvrdím, že mi to všetko splývalo teraz do jednej osoby.

Pozrel som na stenu vedľa jeho pracovného stola, kde viselo zarámované čestné uznanie na meno Jozef P A Č E S A .

Narýchlo som teraz vytiahol z vrecka pero a papier, aby som si zapísal meno z čestného uznania. Predo mnou stojaci úradný činiteľ odrazu len chabo začal tvrdiť, že on nie je tým z čestného uznania. On ho tu v jeho kancelárii len zastupuje.

Chcel sa mňa teraz už zbaviť, preto zavolať telefonicky technickú silu odobrať mi odtlačky. Bol som ale tak rozrušený a nervove vypätý, že som sotva mohol prstami a dlaňami vykonať potrebné pohyby odtlačkov.

Do mysle sa mi vrýval pocit a poznanie, ktorého som sa v Pačesovej úradovni nevedel zbaviť a doteraz mnou zachvieva:

Nie som v rukách štátnej moci, ktorá mi má zaručiť ako občanovi právo a bezpečnosť života a majetku, ale v prostredí podsvetia, ktoré neslýchane terorizuje!

Pán generálny prokurátor ČSSR dr. Feješ, Vy, ako sotva kto druhý zo žijúcich činiteľov v štáte, poznáte osobne mňa a moje životné osudy z tých historicky dramatických udalostí. Vo svojom povolaní prokurátora ešte v Bratislave, ale aj v súkromných stretnutiach mali Ste možnosť poznať mňa zblízka. Za celé svoje verejné účinkovanie v tomto pre našu generáciu akoby kľatbou postihnutom storočí usiloval som sa pomáhať každému, kto bratskú pomoc potreboval. A to od toho, ktorý je toho času hlavou štátu, až po úplne drobných, bezvýznamných ľudí, ale pritom P u d í !

Tak mi kázala národná česť a povinnosť, krv mojich predkov a príkazy mojej kresťanskej viery. Lebo ona mi je svetlom a silou v situáciách, v ktorých toľkí zlyhávajú.

Nežiadam od Vás, pán generálny prokurátor, pomoc, ani osobný zákrok. Ničoho som sa nedopustil, čo by malo mať súdny postih. Všetko čo podnikám, je v zhode s Ústavou, platným právom a s medzinárodne prijatými právnymi normami na ochranu náboženstva a náboženského vyznania, teda náboženskej slobody, ktorá sa dostáva v toľkých prípadoch s nesprávne používaným výkladom a mocenskými zásahmi ateistických predstaviteľov moci, do protikladu.

Moja činnosť sa nekrýje žiadnou ilegalitou, lebo je činnosťou z presvedčenia, ktorými sa riadim celý svoj život. Božie zákony a z nich vyplývajúci mravný poriadok považujem za najvyšší zákon, v službách ktorého jedine môžeme chrániť ľudské dobro, ale aj existenciu štátu.

Pripájam prílohu, ktorá snáď povie za všetko, čo je spojené s touto sťažnosťou.

1 príloha.

V úcte

Pavol Čarnogurský, v.r.

Sekretariátu

Sdružení katolických kněží "Pacem in terris"
v Praze.

Jsem pověřen informovat Vás o telegramu, který jsem obdržel 28. února t.r. od Státního sekretáře kardinála Agostina Casaroliho.

Telegram začíná slovy: "Z pověření nejvyššího Velekněze Vám sděluji, že k jeho rukám došel telegram, datovaný dnem 7. února od účastníku sjezdu Sdružení Pacem in terris."

Svatý Otec připomíná, že "zustávají pevně v platnosti zásady, jimiž se řídí sdružování katolických kněží a které jsou všem dobře známe..."

Nejvyšší Velekněz si přeje, aby jim byly připomenuty mnohé a neustálé starostlivé snahy, jež apoštolský stolec i Sv. Otec vynaložili a vyskládají, aby byly vhodně vyřešeny otázky o životě katolické církve v Československu. Zvláště pak se snaží sám, aby dlouho osiřelé diecéze dostaly biskupy, aby bohoslovci byly svobodně a dobře vzdělávání a řádně připravování ke kněžství, aby bylo postaráno o řehole a kongregace, aby mládeži byla dána náboženská výuka, aby mohly být šířeny časopisy, noviny, knihy a podobné spisy náboženské.

Jistě všichni věřící v Československu a všichni v Bohu věřící právem a zaslouženě chtějí být věrnými a oddanými syny a dcěrami své vlasti. Při této příležitosti Nejvyšší Velekněz velice vybízí podepsané duchovní zmíněného telegramu i všechny věřící v Československu, aby lásku k vlasti a věrnost k církvi prokázali tím, že se velmi vynasnaží - podle svých občanských práv - aby otázky, o nichž byla řeč, byly spravedlivě a rychle vyřízeny podle obecných zásad o svobodě svědomí a náboženství.

Konečně Jeho Svatost ujišťuje všechny věřící k kněze toho národa o svých vytrvalých modlitbách za ně k Bohu.

Já pak podávaje Vám z pověření tuto zprávu v plné účtě znamenám se Vám nejoddanější Augustin kard. Casaroli".

okružla pečiatka

Arcibiskupství pražské +

podpis
arcibiskup pražský
primas český
František kard. Tomášek

Ako udržovať, živiť a zvelaďovať vieru.

Minule sme sa zaoberali pojmom viery, ktorú sme sa snažili osvetliť zo strany biblickej a teologickej. K lepšiemu pochopeniu a plnšiemu prežívaniu tejto základnej vliatej čnosti, pripomenieme si niektoré otázky, ktoré úzko súvisia s čnosťou viery.

Vo viere nejde len o vzťah človeka a poznaná Božia pravda, ale ide o vzťah medzi osobami, ide o stretnutie s Bohom, s Ježišom Kristom. Na otázku teda, kam cieľi kresťanská viera, mohli by sme odpovedať: k živému a pravému Bohu, ktorý sa zjavuje v Ježišovi Kristovi!

Nie k Bohu vô všeobecnosti, k predmetu nejakej predtuchy, po pripade dajakého vnútorného žízňiku, ale k tomu, ktorý je Otcom a Bohom Ježiša Krista, ako to jasne pripomenul Romano Guardini vo svojej knihe "Život viery". Naša viera sa nevzťahuje na určitú formu, ale na s k u t o č n ú o s o b u. Základným prvkom a v istom zmysle cieľom úkonu viery je o s o b a k t o r e j v e r í m e a len druhotnú dôležitosť má to, čo veríme tejto osobe - hovorí sv. Tomáš Akvinský. Úkon viery je teda hnutím duše k Bohu. Výraz "verím v Boha", pohyb smerom k Bohu, k poslednému cieľu a najvyššiemu dobru, znamená skok nie do tny - ako tvrdia niektorí - ale hodenie sa do náručia najláskavejšiemu Otcovi, ktorý miluje a priťahuje k sebe. "Nikto nemôže prísť ku mne, ak ho nepriťahne Otec, ktorý ma poslal" - hovorí sám J. Kristus.

- II. vatikánsky koncil v konštitúcii "Gaudium et Spes" hovorí: Viera stavia všetko do nového svetla. Vyjavuje Boží úmysel a Boží plán o celkovom povolani človeka a tak privádza myseľ k plne ľudským riešeniam. Čo to znamená v živote kresťana?

Toto nové svetlo by som vyjadril týmito slovami: veriť znamená pre človeka predovšetkým hľadiť očami Ježiša Krista. Myslieť, usudzovať a konať ako on sám konal a konať spolu s ním. Viera je ako celkom zvláštny a neobyčajný ďalekohľad, ktorým nielenže vidíme vzdialené veci, ale ich vidíme novým a celkom zvláštnym spôsobom. Napr. v chudobnom, v dieťaťi, v predstavenom a vôbec v každom človekovi poznávame Ježiša Krista. Každý človek je mi br a t o m, k r í ž sa mi stáva p r o s t r i e d k o m v y k ú - p e n i a, h r i e c ě je mojím najväčším n e p r i a t e ľ o m, n e m ť c je najväčšou p o k l a d o m, n e b o je najkrajšou a najplnšou o d o m e n o u. Týmto ďalekohľadom - ktorým je viera - viem objaviť aj v najmenších veciach nesmiernu hodnotu, akú majú pred Bohom. Dobré a skryté skutky sa stávajú veľkými činmi a sú hodné večnej odmeny. Pohár vody podaný z lásky neostane bez odmeny. Pohoršenie dieťaťa dostáva rozmery duchovnej vraždy, pretože usmrťuje dušu! Najväčšie podujatia vykonané z pýchy neznamenajú nič, pretože už tu na zemi dostali svoju odmenu.

- Úlohou každého veriaceho je udržovať, živiť a zvelaďovať vieru. Akými prostriedkami sa to dá dosiahnuť?

V i e r u si musíme v prvom rade v y p r o s ť o v a ť m o d - l i t b o u. Musíme často prosiť s apoštolmi: "Pane, daj nám viac viery". A často v z b u d z o v a ť ú k o n v i e r y slovami krásnej modlitby: "Ó môj Bože, verím v Teba, lebo si večná pravda. Ó môj Bože, dúfam v Teba, lebo si nekonečné milosrdenstvo. Ó môj Bože, milujem Ťa, lebo si samá dobrota a láska". Každá modlitba je vlastne úkonom viery. Viera žije z modlitby a modlitba žije z viery. Aj každý dobre vykonaný z n a k k r í ž a je vlastne vyznaním viery vo dve základné tajomstvá: v Najsvätejšiu Trojicu a Vtelenie. A je to aj celkom logické, lebo modlitba rozmnohuje v nás posväcujúcu milosť a tým vieru, pretože vliata čnosť viery je primeraná daru milosti - ako výstižne hovorí sv. Tomáš Akvinský.

Modlitbou si vyprosujeme aj milosť pomáhajúcu, ktorá je potrebná, aby sme si vieru zachovali a ubránili proti nepriateľom. Kresťan katolík verí nie primerane náboženskému vzdelaniu, ale primerane milosti a vlastnému úsiliu! Preto sa môže stať, že jednoduchá ženička bude mať väčšiu vieru ako učený teológ. Istotne kananejská žena, o ktorej hovorí Evanjelium, vedela toho omnoho menej ako apoštol Peter - a predsa Ježiš pochválil silnú vieru ženy, kým Petrovi vyčítal, že má slabú vieru.

Okrem modlitby sú zaiste potrebné aj iné veci. Je potrebné štúdiu, čítanie kníh, ktoré hovoria o viere. Týmto štúdiom sa učíme poznávať zmysel Božích tajomstiev, prehľbujeme sa v poznaní Božích právd. Najmä a pológetské spisy, komentáre k svätému Písmu - napr. kniha "Dejiny spásy", "Základy", "Radostné posolstvo" - poskytujú dosť materiálu každému, kto si chce overiť, ako je to s jeho vierou a nájsť odpoveď na neľahké otázky, ktoré existujú v oblasti kultúry a pracovného prostredia. Poklad viery si treba chrániť š bážňou a úzkostlivosťou. Kto si vieru naozaj váži, vyhýba sa nebezpečným knihám, ktoré či už otvorene alebo maskovane útočia na základy viery a mravov. A takých kníh je veľa aj u nás, žiaľbohu!

Kto si váži svoju vieru, vyhýba sa aj časopisom, kinám a divadlám, ktoré sa vysmievajú z viery a rozširujú názory, protiviace sa Kristovmu evanjeliu. Nikto nemá zazlievať Cirkvi, že upozorňuje na knihy, časopisy alebo filmy, ktoré ohrozujú čistotu viery a mravov. A nech nikto nehovorí, že tieto výstrahy preňho neplatia. Sú užitočné učeným a neučeným, tak ako výstražné značky na cestách slúžia všetkým!

- Na druhej strane zase dobré knihy rozširujú rozhlád v oblasti viery. Preto tieto knihy treba čítať a rozširovať!

- Áno, rozširovanie dobrej knihy je už aj to, že keď už mám dobrú knihu a som si ju prečítal, nedržím ju u seba, ale ju ponúkam svojim susedom a svojim priateľom. A to s prosbou; aby aj oni knihu prečítali a potom ju postúpili ďalej. Je to výborný spôsob, ako šíriť a veľmi potrebný v našej krajine, kde katolíckych kníh je nedostatok!

Napokon, najdôležitejším prostriedkom na prehľbovanie viery je život žiživotom podľa viery. Zvlášť dnes, keď všade triumfuje nevera, keď sa všade natíska tzv. vedecký svetonázor, keď sa medzi kresťanov vtiera praktický materializmus, je život podľa viery povinnosťou, lebo je to najlepší spôsob, ako šíriť vieru. Veriaci reagujú na prostredie, prehľbujú svoju vieru, dokazujú ju skutkami, pozerajú sa na všetko jej očami, riadia sa ňou vo svojich rozhodnutiach; pri plnení povinností v rodine a v každodennom živote. Pre učencov je vyznačením, keď sa vyhlasuje za neveriaceho. Naopak, je to znak úbohosti duše, neznalosť seba samého a považliva namyslenosť - povedal pápež Ján XXIII.

Naopak, ako krásne zapôsobí príklad veriaceho vedca! Mnohí ste poznali z obrazoviek doktora prírodných vied a pracovníka Českej akadémie vied RNDr. Mrázka, svetského františkána-terciára, kto robil názorné výklady ku kozmickým letom sovietskych kozmonautov. Zomrel ako 55-ročný na rakovinu a pred smrťou povedal: "Prosím vás, povedzte ľuďom, nech vedia, že veľká neznáma sila, ktorú som tušil na dne ľudského poznania, nebola pre mňa nijakou fyzikálnou veličinou, ale bola pre mňa vždy o sobou, Bohom! Prišiel som až k hranici, kde končí prírodovedecký výskum a kde sa musí uplatniť viera, ak chceme ísť ďalej. Áno, až tam som prišiel, kde veda - opravdivá veda - prechádza do viery. Povedzte to všetkým ľuďom, ktorí ma poznajú. Tridsať rokov som sa modlil každý deň krížovú cestu, aby ma Ježiš posilnil na ceste k Bohu!" A na tomto veľkom vedcovi sa uplatnilo to, čo hovorieval sv. Bonaventúra: "Boh je svetlo a čím je kto bližšie k svetlu, tým viacej svetla sa mu ujde!" Nevertě teda lacným a plytkým rozsievateľom tmy. Verme Kristovi, ktorý jediný mohol povedať: Ja som svetlo sveta! A verne mu, lebo On je Boh!

Čnosť nádeje .

V ľudskom živote nádej, táto úfnosť v splnenie niečoho, ako ju definuje "Slovník slovenského pravopisu", má veľký význam. Historicky jestvujúci človek sa nevie uspokojiť s prítomným životom, s prítomnou situáciou, s podmienkami v ktorých žije. Cíti v sebe žiadosť silu, akúsi povinnosť ísť vždy ďalej a stále meniť prítomné na novú, lepšiu formu, na nový, lepší spoločenský poriadok, nové a lepšie osobné a sociálne pomery. A človek má nádej, že to nové, to lepšie, to uspokojivejšie aj dosiahne.

Keby človek nemal nádej, tak by všetko nechal tak a svet by sa zastavil vo svojom pokroku. Preto je a k t í v n a n á d e j pre človeka podstatnou zložkou života. Môžeme povedať, že človek psychologicky umiera, keď už nemá nijakú nádej!

Každý však pochopí, že takto opísaná nádej sa týka iba tohto pozemského života. Mohli by sme ju nazvať nádejou horizontálnou, keďže sa vzťahuje na veci, ktoré sú v našom pozemskom horizonte. Kresťan však nežije iba pre tento život. Cíti v sebe túžbu po nesmrteľnosti, po definitívnom šťastnom živote na druhom svete.

Odkiaľ táto túžba?

Vo sviatosti krstu bola kresťanovi vliata spolu s vierou aj čnosť nádeje, ktorá ho vedie k tomu, aby dôveroval Bohu a očakával od Neho večný život. A nielen to. Čnosť nádeje mu pomáha, aby dúfal od Boha potrebné milosti, pomocou ktorých by si aj svojou spoluprácou, svojím kresťanským životom túto večnú blaženosť zaslúžil. Preto katechizmus definuje čnosť nádeje ako nadprirodzenú, čiže Božskú; vliatu, teologálnu čnosť, ktorou dôverujeme Bohu a očakávame od neho večný život a potrebné milosti, aby sme si ho zaslúžili.

Takto chápaná čnosť sa obracia teda k Bohu, do výšky. Je to nádej v e r t i k á l n a , smerujúca k Bohu a k večnému životu.

- Tu sa hneď vynoruje námietka mnohých filozofických a ideologických činiteľov a na prvom mieste propagátorov dialektického materializmu. Títo násťojčivo obviňujú Cirkev, že hlásajú nádej na večný život, odrádza ľudí od nádeje dosiahnuť tuženské dobro. Inými slovami: nádej na večný život je akoby opium pre ľudí?

Na túto starú námietku veľmi výstižne odpovedá II. vatikánsky koncil v konštitúcii "Radost a nádej", keď vyhlásil:

Cirkev učí, že kresťanská nádej, smerujúca k dosiahnutiu večného života, nezmenšuje nijakú dôležitosť pozemských dobier a povinností, ale skôr napomáha ich plnenie novými, silnými pohútkami. Bez náboženstva a bez nádeje na večný život ľudská dôstojnosť trpí veľkú ujmu, ako to dneš pozorovať, a záhady života a smrti, viny a utrpenia, zotrávajú nevyriešené, takže ľudia nie zriedka upadajú do zúfalstva.

Kresťanská nádej nie je v protiklade s pozemským úsilím, zameraným na budúcnosť, ale p r e v y š u j e všetky pozemské nádeje. Prevyšuje všetky možné dejinné formy a zameriava sa na definitívnu formu stvorenia a ľudského života. Kresťan, ubezpečený nádejou, kresťan zakotvený v nádeji si uvedomuje, že iba poslušnosť Božiemu volaniu a Božiemu plánu nesie so sebou najsilnejšiu chuť pracovať aj v tomto pozemskom svete!

Kresťan, vyzbrojený nádejou, nielen očakáva šťastnú budúcnosť, ale ju už vytvára na tomto svete, lebo vie, že Božie kráľovstvo je už medzi nami - ako povedal Ježiš Kristus: Božie kráľovstvo je vo vás!

- S nádejou sa stretávame už na stránkach Starého zákona. Ako je charakterizovaná nádej v tomto období ?

Zjavenie Božie už v Starom Zákone vyzývalo ľudí k nádeji a nábožný starozákonný človek obracal svoju nádej k Bohu nielen v núdzi, ale aj v šťastí. Človek sa nádejil, že hoci sú mu Božie plány neznáme, predsa Boh ho neustále miluje a ochraňuje. Preto nevkladal svoju nádej do pozemských istôt, ktoré si sám pripravil, ale do Boha. Preto človek, ktorý nemal nádeje v Bohu, ale iba v sebe samom, bol považovaný za bezbožníka, za hlúpeho a nerozumného. Proroci veľmi jasne oznamovali ľudu, že iba dôvera v nevyspytateľného Boha, ktorým človek nemôže nakladať ako so svojim nástrojom, môže ho uchrániť od životnej úzkosti.

- A do akého svetla stavia nádej Nový zákon?

Aj Nový zákon opisuje nádej ako Boží dar. Popri tom je však ráznou výzvou človekovi, aby sám účinne spolupracoval na utváraní konečnej budúcnosti. Dôvod je v tom, že Ježiš Kristus priniesol síce dejinný obrät svojou smrťou a zmŕtvychvstaním a každý človek je vierou zapojený do tohto všeobecného pohybu spásy, ale toto všetko je iba z a č i a s t k o m ! Več hriechu utrpela síce smrteľnú ranu, ale jeho zvodná sila ešte nie je odstránená. K r e s t a n j e n a č e s t e , nie pri cieli. Pravdaže, je spasený, ale žijeme ešte v nádeji. Nádej, ktorú by sme videli splnenú, nebola by už nádejou. Veď ako možno dúfať v to, čo už máme pred sebou splnené? Ak dúfame v to, čo ešte nevidíme, s trpezlivosťou to očakávame - hovorí svätý apoštol Pavol v liste Rimanom.

Kto sa s vierou pridá k Ježišovi Kristovi, smeruje k tomuto stavu oslávenia. Inými slovami: k večnému šťastiu v dome nebeského Otca, v ktorom nám už Vykupiteľ ľudstva pripravuje miesto. Veriaci človek sa nádejí, že raz sa stretne tvárou v tvár so vzkrieseným a osláveným Pánom a so samým nebeským Otcom, ktorý je v dejinách stále prítomný, ale je súčasne skrytý a že tým sa završí život sveta i celého vesmíru.

- Istotne z tejto kresťanskej nádeje vyplývajú veľmi dôležité dôsledky pre život každého veriaceho?

Áno; nádej je sila, ktorá dáva človeku istotu a pokoj, dáva mu spokojnosť a pevnosť v súženiach, námahách, lopotení, v porážkach a neprestajne ho pohýňa znova začínať. Sv. Pavol vyzýval svojich veriacich: V nádeji sa radujte, aj keď ste sužovaní. Nádej poskytuje veriacemu aj nový vzťah k utrpeniu. Človek v utrpení pociťuje zvlášť napätie medzi tým čo je teraz a čo bude potom. Medzi putovaním a medzi vlastou. Silou nádeje sa veriaci vzchopí a znáša utrpenie, kým ho neoslobodí. Nádej premáha predovšetkým tú veľmoc, proti ktorej niet na svete moci: totiž s m r ť , ktorá tak rukolapne dokazuje pomínelosť pozemského života. Kto nevie do svojho života zaradiť smrť - a bez nádeje je to nemožné - má iba dočasné túžby a nakoniec v y m r i e v ň o m k a ž d á n á d e j ! A ľudia bez nádeje p r e - p a d a j ú z ú f a l s t v u a nešťastiu.

Pre veriaceho nádej nadobúda mimoriadnú cenu práve tým, že mu dá vidieť, ako pozemský život je kráčaním dejinami do budúcnosti. Dá mu nazrieť, že večnosť je prítomná už v tomto čase. A tak kresťan v nádeji na to, čo príde, je neustále vyzývaný k svätosti! Boží plán nemožno uskutočniť mimo sveta, ale iba v samom stvárňovaní sveta. A toto stvárňovanie sveta sa realizuje predovšetkým s l u ž b o u , čo znamená l á s k o u k ľuďom, žijúcim v týchto dňoch! Veriaci žije v povedomí veľkej zodpovednosti, ale aj veľkej vnútornej slobody... Láska Božia je garancia aj našej nádeje.

Ako v nás upevňovať a zvelaďovať čnosť nádeje a podľa nej žiť.

Každý veriaci kresťan, hodný tohto mena, sa musí naučiť **dôve-
rovať vo všetkých okolnostiach** v ne-
beské ho Otca. Musí neustále hľadať na božského Syna
Ježiša Krista, ktorý povedal "dôverujte", čiže majte nádej, "lebo
ja som zvíťazil nad svetom". Veriaci človek musí žiť stále v pre-
svedčení, že bez Božej pomoci nie je schopný vykonať nič, náczej
nič v prirodzenom i nadprirodzenom poriadku: "Bez mňa nič nemôže-
te urobiť". To platí pre všetkých veriacich bez výnimky.

Keď prídu v živote utrpenia a skúšky, aj vtedy sa musí kresťan
utvrdzovať v presvedčení, že Boh dopúšťa podľa svojich nevyspyta-
telných plánov skúšky na človeka, ale tieto nikdy nie sú nad jeho
sily. Táto pravda, keď si ju osvojíme, môže sa nám stať veľmi účin-
nou pomôckou. Môžeme si v duchu povedať: "ani som nevedel, že Boh ma
považuje za takého silného, keď posielala na mňa také veľké skúšky
a trápenia. Ja ich môžem premôcť, pretože podľa Božieho výroku nie
sú nad moje sily".

- Ktoré sú ďalšie prostriedky na utvrdenie sa v nádeji?

Nespoliehať sa príliš na svoje vlastné sily! Sv. Pavol, ktorý
bol veľkým duchovným otcom svojich veriacich, prizvukoval: "Kto my-
slí že stojí, nech dáva pozor, aby nepadol!"

Proti čnosti nádeje sa previnuje, kto sa príliš spolieha na svo-
je schopnosti, kto málo alebo vôbec nič nedôveruje Božej láske a
Božiemu milosrdenstvu! Na druhej strane sa previnuje aj ten, kto
od Boha očakáva nemožné veci: napr. odpustenie mŕtvych bez opravdi-
vej lítosti alebo víťazstvo nad dobrovoľnými pokušeniami bez osob-
ného úsilia a pod.

- Ako sa má prehlbovať v čnosti nádeje ten, kto už trochu viac
pokročil v duchovnom živote?

V miere, v akaj veriaci pokrúčuje na ceste k dokonalosti, má sa
snažiť prehlbovať v sebe čnosť nádeje tým, že sa bude čoraz viac
spoliehať na Boha a na jeho pomoc. To sa najlepšie prejaví tak, že
sa nebude prehnané a úzkostlivo starať o zajtrajšok, o svoju budú-
nosť. Veriaci si musí stále viac uvedomovať, že je v Božích rukách
a že tým, čo vkladajú Bohu všetkú nádej, Boh dáva všetko potrebné,
či už v poriadku prirodzenom - však si len všimnime Ježišove slová:
"pozrite na poľné kvety, pozrite sa na vtáky nebeské, či vy nie
ste viac ako ony?" - alebo aj v poriadku nadprirodzenom. Veď či
nepovedal Božský Spasiteľ: Ja som preto prišiel na svet, aby tí
čo veria a dúfajú vo mňa, mali večný život a mali ho v hojnosti.

Ďalej ten, čo sa chce rozhodnejšie cvičiť v čnosti nádeje, musí
sa čoraz viac **odpúťovať** od pozemských vecí bez toho, že
by ich podceňoval a znevažoval, a prikláňať sa čoraz viac k duchov-
ným hodnotám.

Výstižne sú slová, ktoré povedal veľký francúzsky kazateľ Lacor-
daire: odkedy som spoznal Ježiša Krista, nijaká stvorená vec sa mi
nezdá taká pekná, aby som po nej dychtivo túžil.

- Mnohí duchovní vodcovia radiia odpútať sa od pozemských vecí, ale
ako sa to má vlastne uskutočniť?

Istotne, každý človek potrebuje k životu množstvo pozemských
vecí, bez ktorých sa nemožno nijako obísť. Nuž, čo je potrebné, to
si aj veriaci musí dopriať. No mnoho vecí je v živote nepotrebných,
zbytočných. Od takýchto vecí treba si vedieť odpútať srdce!

Ale aj potrebné veci si treba vyvolať vo forme jednoduchej a nie luxusnej. Luxus iba podceňuje našu chabivosť, našu pýchu. Treba sa vedieť zrieknúť aj zbytočného pohodlia, vyznačení, osláv, uznání. To všetko umožňuje veriaci, aby vrúcnejšie vkladali svoju nádej do rúk Božích. ..

- Aké sú stupne cvičenia sa v čnosti nádeje ?

ten, kto to naozaj vážne myslí s kresťanskou dokonalosťou - a to môžu byť nielen kňazi, seminaristi, rehoľníci a rehoľníčky, ale aj angažovaní kresťanskí laici, ba aj jednoduchí veriaci - snaží sa nadobudnúť bezhraničnú nádej v Boha. Takýto, po dokonalosti a po láske túžiaci veriaci, sa nedá ničím odradiť, keď ide o väčšiu česť a slávu Božiu a spásu duší. Ba mohlo by sa povedať, že prekážky ho len vedú k tomu, aby ešte viac dúfal a vkladal nádej v Boha. Príde až k tomu - ako sa vyjadril sv. Pavol o Abrahámovi - že verí a má nádej proti všetkej nádeji. Takíto odhodlaní a svätí ľudia zakusujú vo svojom živote aj v najväčších ťažkostiach pokoj a radosť. Nič ich nevie vykoľajiť zo spokojnosti a jednoduchosť. Sú zakotvení v nádeji a vedia, že Boh všetko vidí, všetko riadi, všetko obracia v prospech tých, čo v Neho dúfajú.

Niektorí svätí nám dali v tom priam obdivuhodný príklad. Sv. don Bosko, keď najatý vrah strelil naň cez okno, preľaknutým prítomným chlapcom v triede povedal: "Chlapci, nebojte sa, Bol to iba nevydarený žart!" A sv. Karol Boromejský, ktorého 400-sté výročie smrti sme si spomenuli pred dvoma týždňami, po atentáte na jeho život pokračoval ďalej v modlitbe ruženca, ako by sa nebol nič stalo.

Najväčší stupeň nádeje by sme mohli vidieť u veľmi dokonalých ľudí v tom, že v túžbe čím skorej uvidieť láskavého a milosrdného nebeského Otca, nielenže sa smrti neboja, ale po nej priam dychtia! Takí ľudia veľmi úprimne priznávajú, že pre nich zomrieť je len zisk - ako to povedal sv. Pavol - a že zmierajú po tom, aby čo najskôr zomreli - ako to často opakoval sv. Augustín a po ňom Terézia Avilská a sv. Ján z Kríža...

- Mohli by ste teraz súhrnne zhodnotiť význam čnosti nádeje pre duchovný život kresťana? ..

Veriaci, ktorý sa dal na cestu dokonalosti, nevyhnutne potrebuje nádej. Tomáš Merton napísal: Nádej je srdcom, ktoré dodáva krv kresťanskej askéze. Nádej nás učí sebaovládaniu, odpútanosti od sveta nie preto, žeby svet bol čosi zlého, ale ak nás božská čnosť nádeje nepovznesie nad časné veci, nebudeme schopní využiť opravdivú hodnotu a dobrotu, ktorá je vo svete. V nádeji vlastnime všetky veci, pretože ich máme tak, aké sú v Kristovi, totiž zdokonalené príslubom. Naša viera bez nádeje nám poskytuje len povrchné poznanie o Bohu. Bez lásky a bez nádeje nám viera môže predstaviť Boha ako cudzieho, pretože len nádej a láska sú tie čnosti, ktoré nás vrhajú do náručia jeho milosrdenstva a prozreteľnosti. ..

Nádej nás spája s Bohom, ukazuje nám na pomínutelnosť slávy, bohatstva, rozkoše. Zbavuje nás prehného strachu pred chorobami, ťažkosťami a inými nepríjemnosťami. Nádej nás vedie k tomu, aby sme svoje srdce upierali k Bohu, kde sú opravdivé poklady.

Nádej nás ďalej vychováva k poníženosti, lebo nás privádza k presvedčeniu, že vlastnými silami nie sme schopní zabezpečiť si večnú spásu. Prežívajme teda túto čnosť tak, aby sme mohli povedať na konci nášho putovania: ..

V t e b a , P a n e , s o m d ú f a l , n e b u d e m z a h a n b e n ý n a v e k y !

Keďavno sme hovorili o "zlatých misijách", ako ich ironicky nazvala istá neprajná tlač, ktorá neprejavila dobrú vôľu nazrieť trochu hlbšie do misijného ducha a poslania Cirkvi. Ježiš povedal svojím učeníkom, aby išli do celého sveta a učili všetky národy. A Cirkev od svojho založenia tak koná a bude po všetky veľky hlásať posolstvo spásy. Preto posielala svojich členov do sveta. Ľudí najrozličnejších spoločenských vrstiev. Veď nie su to iba knazi, rehoľníci a rehoľníčky, čo pracujú v misijách. Lekári; stavitelia, učitelia a mnohí iní, muži i ženy, zasvätili celý svoj život Bohu v službe bližnému. Niet preto čívu, že Božie volanie zasiahne i ľudí, keď sa to najmenej očakáva. Ľudí tvrdých, ktorí žijú v úplne protikladnom prostredí. Ale ak cítia povolanie, počujú hlas Boží, nájdu cestu k Nemu. A nezriedka v takomto prípade sa svet diví a kladie si otázku: Ako je to vôbec možné? Nevieme, či v minulosti nejaký španielsky alebo portugalský toreádor sa stal misionárom. Jedno je ale isté, že dnes je ním :

Chuan Benchumea, bývalý španielsky toreádor, ktorý ako misionár pracuje v Ekvádore. Ani peniaze, ani sláva nevyplnili jeho srdce. Chuan Benchumea sa narodil pri Seville. Keď mal 16 rokov, začal sa venovať zvláštnemu umeniu toreádora. Rok potom, po náročných cvičeniach dostalo sa mu prvé zadostučinenie: zabil prvého býka. V aréne bol vtedy s piatimi svojimi kamarátmi. Ukázal svoje schopnosti a otvorila sa mu cesta úspechov. Po čase sa dostal zo svojho rodného mesta až do Madridu. Beh života sa skoro zmenil. Náhodná účasť na duchovných cvičeniach, zoznámenie sa s kongregáciou Malých Ježišových bratov, ale hlavne čítanie životopisu mons. Daniela Comboniho, veľkého misionára v Afrike - to boli hlavné dôvody, ktoré viedli k tejto zmene. Chuan Benchumea sa stal členom misijnej kongregácie ako laický brat. Od r. 1975 pracuje na misijnom území v Ekvádore, na novozałożenej misijnej stanici v El Carmen. Nové pole pôsobiska má rozlohu 1700 km² so 60 000 obyvateľmi. Je to poľnohospodárska oblasť. Keď toreádor Chuan Benchumea hovorí o zrode svojho povolania pre Ježišovu arénu, takto spomína: Život športovca a toreádora tiež je ťažký. Keď som sa chcel stať toreádorom, mal som vždy v úmysle stať sa iným, ako sú ostatní. Páčilo sa mi mnoho pracovať a robiť pokroky. Na duchovných cvičeniach ale som mal možnosť zrovnávať môj život s kresťanským životom, snažil som sa byť uprimný voči sebe samému a žiť môj krst. A prišiel čas, keď som cítil, že nemôžem slúžiť dvom pánom. A musel som sa rozhodnúť. To ma stálo mnoho síl, ale s milosťou Božou sa mi podarilo rozviazať tento uzol. Som presvedčený, že bez Kristovho volania by som nebol schopný urobiť tento rozhodujúci krok. Toreádorom sa treba narodiť, svoje remeslo treba potom žiť a milovať. Ale teraz, zoči-voči životu, pred ktorým sa nachádzam, uznávam, že misionár musí byť tiež odvážny človek, musí mať tiež dobré srdce, aby sa mohol odovzdať do služby druhých. Musí sa rozdávať. Keď som bol toreádorom, postretol som Krista a myslel som odvtedy vždy iba na Krista! Vtedy som pochopil, že ani sláva, ani peniaze mi nevyplnia život. Zmysel života treba hľadať, lebo bez zmyslu života niet vyplneného života! Preto som sa stal misionárom. A či to kutuje brat Chuan, alebo je spokojný? On povedal, že je to ťažko vyjadriť slovami. Cíti sa ako začiatočník, ktorý je na začiatku, ako človek čo začína skúšať nejakú novú vec. Istému svojmu priateľovi napísal: Som začiatočník - a som šťastný. Jediná vec čo si želim je, aby som mohol zostať týmto začiatočníkom po celý môj život. Označujem sa za začiatočníka, učím sa, aby som bol jednoduchým ľudom krajiny v ktorej pracujem, dať Pánovo posolstvo!

50. výročie knazstva slovenského misionára otca Jozefa F I G U R U .

Veľkým Božím darom je to, keď sa kňaz dožije 50. výročie svojej vysviacky. A môžeme povedať, že ešte väčším požehnaním je to, keď niektorému kňazovi Pán Boh dopraje, aby skoro celých 50 rokov mohol pracovať ako kňaz-misionár.

Poddivuhodný je Boh vo svojich svätých- týmito slovami sa začína liturgická modlitba na sviatky svätých. Cirkev chce nimi vyjadriť presvedčenie, že svätosť svätých je dielom Božej milosti a že naozaj nikto sa nemôže chváliť svojimi dobrými skutkami, lebo všetky sú Božím dielom. Tieto slová si uvedomí každý kňaz, keď sa zahľadí na svoju životnú cestu.

A tieto slová možno stiahnuť i na otca Jozefa FIGURU, ktorý v júli 1985 v Japonsku oslávil svoje knazské zlaté jubileum. Má už 79 rokov a je najstarším misionárom medzi saleziánmi v Japonsku.

Pochádza zo Šenkviac pri Trnave. Po smrti svojho otca viedol hospodárstvo, aby sa vyživila celá rodina. Ako 16-ročný pocítil túžbu stať sa misionárom a kňazom. Prihlásil sa medzi chlapcov, ktorí odchádzali do Talianska do saleziánskeho ústavu Perosa Argentina. Odtiaľ prišiel do Šaštína a po skončení štúdií požiadal o vstúpenie do noviciátu, ktorý si vykonal v Radne, v Slovinsku. Po troch rokoch filozofie, dvoch rokoch pedagogickej výchovnej praxe, po štyroch rokoch teologických štúdií v Turíne, bol v roku 1935 vysvätený za kňaza. V roku 1936 odišiel za misionára do Japonska. Keď sa podučil japonskej reči, dal sa do práce. Pracoval na školách, bol dlhé roky riaditeľom saleziánskych ústavov, veľa vytrpel počas II. svetovej vojny. Viac rás sa nachádzal i v nebezpečenstve života. Vyznačoval sa pravým saleziánskym duchom a veľkým organizačným talentom. Po vojne znovu vybudoval zničené ústavy a diela. Postavil viaceré misijné stanice. Aj teraz so svojimi 79 rokmi na plecích je ešte činný. Pripravuje zápisky o svojom misionárskom živote, na ktoré sa už teraz tešíme!

Nášmu jubilantovi - misionárovi otcovi Jozefovi FIGUROVI pri príležitosti 50. výročia knazskej vysviacky prajeme veľa Božích milostí a síl do ďalších rokov v jeho misionárskej činnosti!

- o -

ŠVÉDSKO má v celej západnej Európe najnižší počet veriacich ľudí. Podľa najnovšej štatistiky iba 48 % Švédov verí v Boha. Po vojne roku 1947 veriacich Švédov bolo 80 %. Ročne iba 100-200 Švédov konvertuje na katolicizmus; všetkých katolíkov vo Švédsku je nateraz iba 105 000, väčšinou prisťahovalci. Iba jedna pätina katolíkov je domáceho pôvodu.

Švédsko od roku 1527 nemalo nijaké styky so Svätou stolicou. Vláda zakazovala občanom vyznávať katolícke náboženstvo. V roku 1983 však Švédsko nadviazalo diplomatické styky so Svätou stolicou. Švédsky ministerský predseda Olaf-Palme pri tejto príležitosti povedal, že nastala nová éra pre Švédsko.

Ostrov ISLAND roku 1984 oslavoval 1000 výročie svojho pokreštančenia. V bývalom hlavnom meste Skaholte sídlilo postupne 32 biskupov. Z vôle dánskeho kráľa, pod ktorého právomoc patrila ostrov, všetci obyvatelia v 16. storočí prestúpili na protestantizmus. Koncom 19. storočia na ostrove žila len jedna katolícka rodina. Jeden jej člen, Ján Gunnarson, sa stal kňazom a neskôr prvým reykjavickým biskupom. Dnes je na ostrove okolo 1 000 katolíkov. Majú novú katedrálu, ktorú pomáhali stavať aj americkí vojaci. Z Islandu pochádza známy konvertita-jezuita Svenson, ktorého zaujímavé rozprávky Nonni a Manni a iné boli preložené aj do slovenčiny. Vydal ich Posol BSJ v Trnave.

Posol BSJ z Kanady,
ako mesačník vydávajú slova jezuiti

Otec Bohuslav :

O viere konštruktéra kozmických rakiet Wernera von Brauna.

Chlapci a dievčatá !

Medzi často opakovanými frázami bojujúcich bezbožníkov je aj tvrdenie, že medzi vedou a vierou je neprekonateľný rozpor. Avšak trpezlivo uvažovanie a ešte viac praktický život nám dokazujú, že takéto tvrdenie neobstojí. Zvlášť silným dôkazom proti ateistickým frázam o nezlučiteľnosti viery a vedy su život a náhľady veriacich učencov. Už sme si tu raz nakrátko povedali o jednom z najúspešnejších vedcov vo výskume vesmíru, Wernerovi von Braunovi. Tento veľký objaviteľ nielen že umožnil ľudstvu pristáť na Mesiaci, ale svojím náboženským presvedčením ukazuje nám oveľa ďalej, vedie nás až k Bohu. Objavili sme o nom nové, cenné poznatky a chceme vás s nimi oboznámiť.

Werner von Braun, otec vesmírnych letov, neúnavne opakoval, že jeho viera sa pri jeho vedeckej práci nikdy nedostala do krízy. Hovorí: "Keď skúmam vesmír, moja viera sa tým neumenšuje, ale zosilnieva a rastie. Keby nebolo v pláne Božom, aby ľudia skúmali vesmír, Boh by to nebol nikdy pripustil."

Ďalším cieľom von Braunovým boli pristátie človeka na Marse. Vesmírne lety ho fascinovali. Vyjadril sa: "Vesmírne lety ľudí - to je niečo fantastické, Doteraz sa nám podarilo namáhavo si otvoriť do vesmíru iba malé okienko. Ale to, čo možno cezen vidieť, upevňuje našu istotu, že svet má svojho Stvoriteľa."

Rozhorčene a vášnivo protestoval tento kresťanský vedec proti propagandistickým frázam sovietskych kozmonautov keď hlásali, že na svojich letoch okolo Zeme nevideli ani Boha, ani anjelov. Vyčítal im: "Naša veda o vesmíre je iba sviecou. Ci nám treba zažehnať sviecu, aby sme videli Slnko?" Franck Bormana, kapitána vesmírnej lode Apollo 8 sa pýtali či videl Boha, keď lietal okolo Mesiaca. Odpovedal nie, nevidel som Ho. Ale cítim, že je tu! A že je Všemohúci!

Werner von Braun jasne cítil pri svojich výskumoch, že vesmír môže pochádzať iba od Boha. Preto často opakoval slová 19. Zalmu: "Nebesia rozprávajú o sláve Boha a obloha hlása dieľo jeho rúk."

Tak ako veľikáni prírodných vied našich čias, Albert Einstein, Werner Heisenberg a Karol von Weizsäcker, ani Werner von Braun nevidel nijaký rozpor medzi vierou a vedou. Svoj názor vyjadril slovami: "Veda a viera sú pre mňa ako dve okná toho istého domu, cez ktoré vidíme, že jestvuje Boh a pozorujeme zákony, ktoré pôsobia v Jeho prírode. Čím viac poznám vesmír, tým viac žasnem nad jeho poriadkom a dokonalými zákonmi, ktorými sa riadi."

Werner von Braun uznával nielen Boha, ktorý všetko stvoril, ale i Boha, ktorý sa nám zjavil a prihovára sa nám vo Svätom Písme. Na Sväté Písmo má tento názor: "V dobe vesmírnych letov, keď nám veda umožňuje preniknúť do nových priestorov, sv. Písmo ostáva veľkolepými a vzrušujúcimi dejinami, v ktorých Boh postupne zjavuje seba a mravné zákony, ktorými sa majú riadiť. Je to v každom ohľade aktuálna kniha. V Božom zákone sa nachádza v hlavných črtách to, čo máme robiť. Opäť sa musíme naučiť modliť sa o to, aby sme mohli byť v živote vždy na strane Boha."

O Ježišovi Kristovi a jeho Evanjeliu Werner von Braun hovorí: "Pravda, ktorú ohlasoval Ježiš, je ozajstným zjavením, určeným práve pre mňa. K Bohu sa možno dostať iba cez Ježiša Krista. Najdôležitejším posolstvom pre našu zem je fakt, že Kristus žil a vstal z mŕtvych, ako to slávime každý rok na Veľkú noc."

O kresťanskej morálke sa von Braun vyjadril takto: "Nazdávam sa, že všetci mysliaci ľudia, kresťania i nekresťania sú zajedno v tvr-

dení, že Kristus vo veľkej miere rozvinul mravné základy celého ľudstva."

Werner von Braun veril, že človek má nesmrteľnú dušu a pokúsil sa to odôvodniť i vedecky, vraviac: "Veda pripravila veľké prekvapenie práve pre náboženských pochybovačov. Veda tvrdí, že na svete sa nemôže nič stratiť bez toho, aby nezanechalo patričnú stopu. Ak sa Boh riadi týmto pravidlom, keď ide o najmenšie čiastočky vesmíru, či nie je rozumné myslieť, že Boh sa riadi podľa tohto pravidla i vtedy, keď ide o dušu, ktorá je Jeho majstrovským dielom. Áno, naša smrť je iba premenou."

Vieru v nesmrteľnosť duše označil Werner von Braun ako veľkú morálnu silu pre každodenný život. Cítil potrebu, aby ho Boh viedol a ako dlhoročný vedúci strediska pre vesmírne lety v Hansville vo Spojených štátoch neraz opakoval svojim spolupracovníkom: "Z rokmi čoraz viac cítim, že treba, aby ma niekto viedol. Preto prosím Boha o pomoc a z modlitby čerpám veľkú silu. Ľudia dnes už poznajú mravné zákony. Čo im však chýba je, aby ich niekto viedol a dával im silu."

O budúcnosti ľudstva, ktoré začína vchádzať do obdobia technickej revolúcie, Werner von Braun povedal: "Veľmi túžim zostúpiť zo slonovej veže vedy, aby som mohol povedať svetu toto posolstvo: len keď Boh nájde opäť svoje miesto v srdciach ľudí a sveta, dostane sa svetu a jeho vedúcim taká mravná sila, ktorá im umožní prekonať nebezpečenstvá, ktoré so sebou prináša technická revolúcia."

V srdci von Brauna našiel Boh také miesto. Keď r. 1975 ochorel na rakovinu, pochopil, že ho Boh vedie i cez tento tmavý tunel. Vyjadril to takto: "Každý den keď sa prebudím, prijímam ako mimoriadny dar z rúk Božích." Svoju chorobu zhášal 65-ročný vedec s vierou, odvahou a trpezlivo. Na konci života vyhlásil, že našiel pokoj a vyrovnal sa so životom: "Keby som mal zajtra zomrieť, musím povedať, že môj život bol skutočne plný, naozaj sa ho oplátilo žiť!"

Chlapci a idevčatá !

Tu máte vedca a kresťana, ktorý aj ak niekedy azda pochybil, Boh mu dal tak veľkej viery a mravnej sily a hrđinsky sa vedel vyrovnat' i so smrťou. Dokiaľ budú žiť takíto vedci, márne nám budú bojujúci bezbožníci vyčítat', že kresťanská mravnosť je nižšia ako ateistická, márne budú prekrucat', že viera a veda nejdú spolu. Tu máte život - a život je tisíc ráz silnejší, ako prázdne materialistické teórie! Pre nás je Kristus životom - časným i večným. Pre Wernera von Brauna večnosť je už úžasnou skutočnosťou. Na našich večerných stretaniach s Kristom pomôžeme sa za Wernera von Brauna. Zároveň však prosíme Spasiteľa, aby aj v nás a v našich bratoch rozmnožoval a posilňoval vieru, nádej a lásku, ako to robil v živote spomínaného veľikána modernej vedy.

- o -

Poľsko roku 1983

malo 21.643 aktívnych kňazov. Počet bohoslovcov vzrástol zo 7.225 na 7.681. Roku 1983 bolo vysvätených 732 novokňazov. Z celkového počtu 21.643 poľských kňazov patrí do rozličných rehoľných spoločností 5.443.

Najvyšší priemerný počet detí v ČSSR je v rodinách na východnom Slovensku - 2,08. Najviac detí má okres Dolný Kubín - 2,42 a Ždiar - 1,98. V Bratislave je priemer 1,76. Roku 1983 sa narodilo v ČSSR 230 tisíc detí, z toho na Slovensku 92 tisíc. Bolo uzavretých 121 tisíc manželstiev a rozviedlo sa 36 tisíc.

Posol BSJ, č. 6/1984.

Romano Guardini patrí k čelným predstaviteľom európskeho katolíckeho myslenia 20. storočia. Je nazývaný "cirkevným otcom nášho storočia". Narodil sa 17. februára 1885 v talianskom meste Verone. V roku 1985 si teda pripomíname jeho sté nedežité narodeniny.

Svojim životným dielom sa zaslúžil o prehíbenie katolíckej životnej nauky a vôbec o prehíbenie moderného filozofického a teologického myslenia. Guardini bol síce rodom Talian, ale už od detstva vyrastal v nemeckom prostredí, kam sa presťahovala jeho rodina. Otec bol totiž konzulom v Mohuči. Tuňá získava mladý Guardini školské vzdelanie. Po maturite sa rozhodol študovať teológiu a po úspešných štúdiách bol vysvätený za knaza v Mohuči roku 1910.

Po prvý raz upozorňuje na seba verejnosť jeho kňazskou činnosťou v nemeckom mládežníckom hnutí. Intenzívne styky s mládežou či už v kostole, na univerzitách, voľne organizovaných stretnutiach, duchovných cvičeniach a pod. priviedli Guardiniho na myšlienku viesť mladých k živému zážitku, k živej účasti na slávení Eucharistie, čo by sa odrazilo potom aj v každodennom živote. Takto sa obnovenie a prehíbenie liturgie stáva pre Guardiniho vecou srdca. Išlo mu o to, aby sa pri slávení liturgie naplno uplatnili tak Božie slovo ako aj symbolika liturgických úkonov. Mal pred očami výrok, ktorý sa pripisuje pápežovi Piovi X.: "Nekonajme si vlastné modlitby cez svätú omšu, ale sa radšej s p o l o č n e m o d l i m e s v ä t ú o m š u !" Zároveň Guardini vyslovoval požiadavku s t á l e h o v z d e l á v a n í a v e r i a c i e h v liturgických otázkach, aby boli dobre disponovaní pre slávenie bohoslužieb. Jeho úsilie o obnovu bohoslužieb pritiahli početnú mládež na liturgickú zhromaždenia, oduševnili ju a stavali sa súčasťou typického života viery. Išlo mu vždy o to, aby do liturgického diania z a p o j í l c e l é h o č l o v e k a s t e l o m i d u š o u a súčasne jednotlivca začleneného do s p o l o č e n s t v a v e r i a c i e h . Celé l i t u r g i c k é h n u t i e , ktoré Guardini tak úspešne podnietil v nemeckom mládežníckom hnutí, stalo sa akoby ouvertúrou do všeobecnej liturgickej obnovy v Cirkvi, uvedenej do praxe II. vatikánskym koncilom. Guardiniho možno právom nazvať priekopníkom liturgickej obnovy, ktorý pripravil cestu koncilu!

Roku 1920 začal prednášať katolícku teológiu v Bonne, odkiaľ prešiel do Berlína a prednášal na katedre katolíckej filozofie. Tuňá vyvolal veľký záujem u poslucháčov svojou metódou myslenia: katolícku teológiu osvetľoval pomocou literárnych diel veľkých osobností, ako boli sv. Augustín, Pascal, Dante, Dostojevský, Rilke a iní. V rokoch nacizmu sa utahuje do ústrania. Po skončení II. svetovej vojny začal prednášať na katedre filozofie v Tübingene a o tri roky neskôr na univerzite v Mnichove. Celé jeho vychovávateľské dielo inšpirovala láska a porozumenie k mladým, hľadajúcich pravdu a zmysel života. Tam, kde prednášal Guardini, posluchárne sa preplňovali a každý počúval výklad s napätím. Bol jedným, čo vedel majstrovsky a precízne formulovať svoje myšlienky, pričom jeho výklad nezostal bez účinku, ale nabádal poslucháča zamyslieť sa. Jeho prednášky prenikalo pevné presvedčenie, že ľudské poznanie sa dá realizovať iba v slobodnom ovzduší. Pravda a sloboda sa navzájom podmieňujú a ogudovo spájajú. Sprostredkovať pravdu iným pomáha zase dialóg. Dialógom sa stáva pravda ľudskou a vytvára atmosféru dôvery, istoty a pokoja. Dialóg bola silná zbraň v Guardiniho ruke. Slúžil mu za nástroj odkryvania pravdy a hľadania zmyslu života. Aj jeho početné spisy vyrástli z dialógu a sú ovocím živého slova. Hovoreným i písaným slovom Romano Guardini vplýval na duchovný rast svojich poslucháčov i čitateľov. Sprostredkoval im svoj vlastný myšlienkový svet, pričom bol vždy ohľaduplný, diskretný, nikdy sa nevnucoval, ale skôr rešpektoval slobodu druhých. Dôstojnosť človeka ľudská sloboda boli pre neho nedotknuteľné práva. No jednako Guardini predkladal svoje myšlienky takou formou, že sa ú č i n n e

do t k l i vnútra adresáta. Jeho blahodárny vplyv na človeka nezasahoval iba tých, čo boli v Cirkvi, ale aj ľudí mimo Cirkve, akými boli agnosticí, skeptici, pochybovači a neverci. Teda aj u tých, čo stáli takrečeno bokom, našli živú ozvenu Guardiniho náboženská filozofia a kresťanský svetonázor, ako sa oficiálne nazývali jeho učebné predmety na univerzite. Treba však zdôrazniť, že Guardini vždy podával svojim čitateľom a poslucháčom plnú a neskrátenú kresťanskú náuku. Nerobil žiadne ústupky, pokiaľ išlo o základné požiadavky viery a ani nezmenšoval náročné poslanstvo Kristovho križa a kresťanského utrpenia. Guardiniho príklad by si mali v š i m n ú ť najmä tí, čo sa dnes usilujú skracovať pravdy evanjelia a vnášajú doň pochybné, revolučné názory. Od Guardiniho sa možno u č i ť , čo znamená pridržať sa pevných princípov katolíckej viery a budovať teologické poznanie na Božom zjavení.

Známa je jeho láska k Biblii. V Božom zjavení videl jedinu a správnu mieru pre teologické bádanie a preto pri osvetľovaní kresťanskej viery, liturgie a modlitby vždy siahel po tomto prameni. Pre teologické bádanie nie je smerodajná ľudská špekulácia, ale jedine Ježiš Kristus.

V jednom ďakovnom liste pápežovi Pavlovi VI. Guardini medzi iným napísal: "To, čo môže moderného človeka presvedčiť, nie je historické ani psychologické a ani modernizované kresťanstvo, ale jedine n e - o c h u d o b n e n é , n e s k r á t e n é , n e p o r u š e n é a c e l k o m z a c h o v a n é B o ž i e z j a v e n i e !" Prírodné, je úlohou teológov dať do súvisu Božie zjavenie s potrebami a problémami našej doby. Teda o č o má dnešný človek záujem a čo chce počuť, je evanjelium v úplnej a čistej podobe! Guardiniho záujem sa s osobitnou záľubou sústreďil tiež na starogréckeho filozofa Platóna, na stredovek a na veľkého cirkevného učiteľa Bonaventúra. Po celý svoj život sa Guardini vyznačoval apoštolskou horlivosťou a predovšetkým vernosťou ku katolíckej cirkvi a k pápežovi. Išlo mu vždy o víťazstvo pravdy, z ktorej žiaril Kristus.

V posledných rokoch života trpel ťažkou chorobou. V osamotenosti a mlčanlivosti znášal svoju chorobu, uvedomujúc si blízkosť smrti. Aj touto mlčanlivosťou a zamknutosťou pred Bohom, pred ktorým jedného dňa zanikne všetka ľudská múdrosť, Guardini vydal svedectvo o podmanivej sile kresťanského svetonázoru Kristovho križa. Zomrel v Mníchove 83-ročný 2. októbra 1968.

No Guardini žije ďalej vo svojich spisoch. Napísal do dvesto titulov prác, ktoré boli preložené do viacerých európskych jazykov, vyšli v státisícových nákladoch a rozšírili sa tak po celom svete. Jeho práce obsahujú jedinečné náboženské reflexie a súčasne sa vyznačujú vynikajúcimi literárnymi kvalitami. Majstrovstvo jazykových výrazov sa prejavilo už v tom, že vedel zrozumiteľne a prítažlivo vyjadriť i tie najzložitejšie otázky. Zanechal našej dobe jeden z najbohatších náboženských a kultúrnych odkazov. Z práce, zasvätených liturgií a liturgickej výchove možno spomenúť aspoň tieto: "Z ducha liturgie", "Liturgický vývoj", "Zo svätých znakov", "Znalosť slávenia svätej omše". Práce, zaberajúce sa teologickými a filozofickými otázkami, sú početné a preložené do najrozličnejších jazykov. Veľkú vážnosť si získali v kultúrnom svete jeho práce o Platonovi, Augustínovi, Sokratovi, Dante, Pascalovi, Rilke, Dostojevskom, Kierkegaardovi a Herderlinovi.

Slovenskí jezuiti v Kanade vydali v slovenčine knižku "Pán", z pôvodného názvu "Der Herr". Tento zásluhný preklad obsahuje úvahy o osobe a živote Pána Ježiša.

- o -

ANI JEDEN TÝŽDEŇ BEZ SVÄTEJ OMŠE A PRIJÍMANIA ,
ANI JEDEN MESIAC BEZ SVIATOSTI ZMIERENIA !

Príspevok otca Štefana VRAGAŠA o jednom zo súčasných problémov :
O umelom oplodňovaní zvláštnym lekársnym zákrokom.

Prefekt Kongregácie pre vieroučné otázky kardinál Ratzinger sa zúčastnil na rakúskej biskupskej konferencii, kde sa medziiným diskutovalo aj o probléme umelého oplodňovania pomocou retorty. Biskupská konferencia dala potom podnet k oficiálnemu vyhláseniu rakúskych biskupov o súčasnej diskusii okolo otázky umelého oplodnenia. Vyhlásenie uverejnil viedenský diecézny list Wiener Diocesenblatt.

Všimnime si teraz, čo sa hovorí vo vyhlásení biskupov:

Manželská neplodnosť sa v poslednom čase značne zvýšila. No na druhej strane lekárska veda natoľko pokročila, že poskytuje viaceré možnosti umelého oplodnenia. V tejto danosti vzniká pre spoločnosť, ale najmä pre medicínu celý rad nových a závažných etických otázok. Problém umelého oplodnenia nemožno však ponechať iba lekárskej vede, pretože tu ide o také hodnoty, aké sú manželské partnerstvo, manželský úkon lásky, otcovstvo a materstvo a práva dieťaťa. Otázka umelého oplodnenia je, pravda, celkom nová a preto nemožno nateraz robiť už definitívne uzávery. Rakúski biskupi sa rozhodne stavajú p r o t i m a n i p u l á c i s l u d s k ý m ž i v o t o m v rámci biologických experimentov a dôrazne žiadajú rešpektovať ľudský život od samého počatia, t.j. od chvíle jeho počatia v materinskom lone.

V prehlásení sa prejavuje hlboké porozumenie pre túžbu bezdetných rodičov po dieťati. Bezdetnosť, bezdetné manželstvo je pre mnohé manželské dvojice ťažkým križom a tak ich túžbu po dieťati treba brať vážne. Práve táto oprávnená túžba bezdetných manželov po dieťati by mala byť výstrahou pre tých, čo v súčasnosti zaujímajú nepriateľský postoj voči deťom a dokonca neváhajú zabíjať nenarodené deti, o čom svedčia aj otrasné štatistiky potratov. Oprávnená túžba bezdetných manželov po dieťati by mala byť zároveň napomenutím pre celú spoločnosť, aby všemožne chránila životy, počaté v materinskom lone.

Pastorálna konštitúcia koncilu "Radosť a nádej" tiež dôrazne pripomína, že život treba chrániť s tou najväčšou starostlivosťou hneď od počatia. Potrat a vražda nemlúvniat sú chavné zločiny!

Manželstvo a manželská láska sú svojou povahou zamerané na plodenie a výchovu potomstva. Boh zveril manželom vznešenú úlohu plodiť nový život a udržiavať ho. Dieťa by malo byť takto plodom zodpovednej rodičovskej lásky. Manželská láska nachádza svoje opodstatnenie a završenie vo vzájomnom telesnom sebaďarovaní a v prirodzenom splodení nového života. Isteže, deti sú najvzácnejším darom manželstva a najviac prispievajú k dobru samých rodičov, podčiarkuje koncilový dokument "Gaudium et Spes". Často badať potešiteľný zjav, že bezdetní manželia majú mnohokrát takú mocnú túžbu po dieťati, že sú ochotní prijať i tie najväčšie obete, aby len dosiahli túžený cieľ. Pozerajúc na vec z tohto hľadiska, je potom vrúcne žiadané dieťa plodom vzájomnej manželskej lásky bezdetných rodičov, ktorí by mu určite prejavili - a to azda ešte vo väčšej miere ako tí, čo môžu darovať deťom život bez problémov.

Rakúski biskupi, majúc pred očami bezhraničnú túžbu bezdetných rodičov po dieťati sa domnievajú, že nemožno odmietat každý prípad tzv. h o m o l o g i c k é h o u m e l é h o o p l o d n e n i a. Homologické umelé počatie nastane vtedy, keď sa v retorte manželovo spermium spojí so zárodočnými bunkami vlastnej manželky, na základe čoho sa vyvinie embryo, ktoré sa potom lekársnym zákrokom vloží do maternice. V tejto súvislosti biskupi nástoja na tom, aby sa život počatý v retorte rovnako chránil ako každý iný život od samého počatia. Oplodnená a životaschopné bunky, čiže zárodok, treba ošetrovať s najväčšou lekárskou starostlivosťou, najmä pri uložení do maternice. Neslobodno zárodok použiť na vedecké pokusy alebo dlho umele

... alebo ho celkom zničiť. V tomto kontexte hodno spomenúť aj mienku kolínskeho kardinála Jozefa Hoefnera. Kard. Hofner, predseda nemeckej biskupskej konferencie, odmieta oplodňovanie metódou retorty ako také. Podľa jeho mienky je dieťa ovocím vzájomne darovanej telesno-duchovnej lásky manželov a nie je produktom manipulácie v retorte. Vzbudenie nového života má preto svoju oprávnenú formu v manželskom dôvernom úkone lásky. Zo vzájomného sebaďarovania v manželskom úkone lásky vyrastá silné povedomie manželov, že darovali dieťaťu život, že sú otcom a matkou dieťaťa. Ak sa vykoná oplodnenie umelo, t.j. pomocou retorty, celá záležitosť je v rukách lekárov, kým manželia stoja mimo. Netreba sa potom čudovať - poznamenáva ďalej kard. Hofner - keď sa matky pri lekárskom zákroku prijatia embrya úzkostlivo pýtajú: je to naozaj dieťa moje a môjho manžela? Nezamenilo sa náhodou niečo?

Vo vyhlásení rakúskych biskupov sa však o d m i e t a s n a j - v ä č š o u r o z h o d n o s ť o u t z v . h e t e r o l o - g i c k é , h e t e r o g e n n é u m e l é o p l o d n e n i e , t.j. také, pri ktorom sa použije spermium manželského partnera cudzieho muža. Týmto spôsobom vznikne biologické otcovstvo onoho muža, ktorý stojí mimo manželstva. Niet pochyby o tom, že sa takto zapríčiňujú nepredvídané konflikty a zataženie pre rodičov ako aj pre dieťa. Rovnako aj heterologické umelé oplodnenie slobodného dievčaťa alebo slobodnej ženy, t.j. oplodnenie spermium neznámeho darcu, neznámeho muža, je treba rozhodne odmietnúť. V takomto prípade dieťa nikdy nepozná svojho otca a ani neokúsi prítulnosť usporiadaného rodinného života.

V poslednom čase sa ujíma prax tzv. najatých alebo p r e p o ť i - č a n ý c h m a t i e k . Ide o prípad, pri ktorom cudzia žena - obyčajne za dohodnutú peňažnú odmenu - súhlasí vynosiť v retorte počaté embryo manželov a prirodzene aj porodiť dieťa. Len pred nedávnom priniesla medzinárodná komunikačná služba správu, že istá tlačová agentúra v Spojených štátoch Amerických našla bezdetným rodičom ženu, čo sa ponúkla vynosiť v retorte počatý plod manželov a tiež rodiť dieťa. Správa narazila na silný odpor a pobúrenie u moralistov, ako aj u juristov. Aj vo vyhlásení rakúskych biskupov sa r á z n e o d m i e t a u v e d e n á p r a x ! Napokon tiež kard. Hofner sa energicky stavia proti tzv. cudzej tehotnosti. Prenajímanie materského lona odporuje z viacerých dôvodov princípom kresťanského manželstva. Touto praxou sa materstvo rozčesne medzi dve ženy, pretože jedna matka dáva k dispozícii počatý život, kým druhá ho zase vynosí a porodí. Kládne sa tu vlastne otázka: Kto z nich má skutočné právo na dieťa? Dieťa sa ľahko stane predmetom obchodu! Na druhej strane prenajímanie materského lona znevažuje dôstojnosť ženy, ktorá sa necháva najat'. Jej schopnosť plodenia sa zneužíva na platenú službu, stáva sa tak obchodným artiklom! Taká žena nie je viac niekým- osobou, lež niečim-prenajatou vecou!

Oddelovanie genetického materstva od tehotného má pre dieťa vážne následky. Dieťa má právo na to, aby ho porodila vlastná matka, pretože sa už za tehotenstva vytvára silná fyzicko-psychická jednota medzi matkou a dieťaťom! Rozpaltiť osobnosť matky na dvoje značí pre dieťa veľké psychické zataženie. Nedozeraná následky by nastali pre dieťa vtedy, keby najatá žena porodila telesne chybné dieťa a genetická matka by ho odmietla!

Aj keď Boh zveril ľudom vznešenú úlohu udržiavať ľudský život, musí sa to uskutočňovať dôstojným a mravne zodpovedným spôsobom a v súlade s Božími zákonmi! Neslobodno preto manipulovať s tajomstvom manželskej lásky. A tak rakúski biskupi v závere svojho vyhlásenia povzbudzujú bezdetných manželov hlbšie sa zamyslieť nad tajomstvom manželstva, pretože manželstvo nie je zamerané jedine

vrátane k tomu, že keď manželia nemajú deti, hoci si ich vrúcne želajú, ich manželstvo zachováva svoju platnosť a dôstojnosť. Za takejto situácie nech sa radšej zamerajú na osobitný a oprávnený spôsob získať dieťa, t.j. na a d o p t o v a n i e, namiesto toho aby sa uchádzali o tzv. homologické umelé oplodnenie, ktoré sa bude dať len veľmi zriedkavo uskutočniť a naozaj mravne zodpovedať!

- 0 -

Dvanásť pravidiel pre výchovu detí :

1. Pamätaj, že dieťa je dar od Boha, že je to najväčšie zo všetkých požehnaní. Nepokúšaj sa ho formovať podľa obrazu svojich susedov. Každé dieťa je individuum, jedinec a treba mu ponechať jeho tvár.
2. Keď dieťa urobí niečo zlé, nezlom mu dušu. Nikdy ho neporovnávaj s tými, ktorí ho prevýšili.
3. Pamätaj, že hnev a nepriateľstvo sú prirodzené emócie. Pomáhaj dieťaťu nájsť spoločensky prijateľné prejavenie týchto normálnych citov, alebo ho nauč, ako sa dajú potlačiť.
4. Priučaj svoje dieťa disciplíne rozumne a pevnou rukou. Nedovoľ, aby ťa tvoj hnev vyviedol z rovnováhy. Ak dieťa vie, že sa primerane správaš, nikdy nestratíš jeho úctu a lásku. A vždy sa presvedč, či trest je úmerný previneniu.
5. Pamätaj, že každé dieťa potrebuje oboch rodičov. Neustály a jednotný front. Nikdy sa nepripoj k dieťaťu proti svojmu manželskému partnerovi. V tvojom dieťati práve tak ako aj v tebe toto môže spôsobiť citový konflikt.
6. Nedávaj svojmu dieťaťu všetko, čo si len zažela. Dopraj mu poznať strach i odmenu i radosť z nej. Dopraj mu poznať najväčšie zo všetkých zadosťučinení - radosť, ktorú pocítujeme z osobných úspechov.
7. Neprivlastňuj si privlastok dokonalosti. Je to mimoriadne ťažká úloha na 24 hodín denne. Oveľa ľahšie budeš vychádzať s dieťaťom, keď bude vedieť, že jeho otec a matka sa tiež môžu niekedy ponýliť.
8. Nikdy netrestaj v hneve, ani nič nesľubuj, keď si vo veľmi dobrej nálade. Vždy urob len také sľuby a ulož len také tresty, ktoré môže splniť.
9. Nauč dieťa poznať cenu práce, či sa už vykonáva špinavými rukami pri uhlí, alebo či ide o jemnú prácu rúk. Vstúpaj mu do srdca, že každý užitočný život je požehnaný.
10. Neobťažuj svoje dieťa neprimeranými prejavmi lásky. Najčistejšia a najzdravšia láska sa prejavuje v každodennom a neustálom styku, ktorý dáva pocit istoty a nezávislosti.
11. Nepokúšaj sa chrániť svoje dieťa pod malými zraneniami a sklamaniami. Posilnuj silu jeho charakteru a buď trpezlivý. Protivenstvá sú najlepšími vyrovnávacími pákami. Nauč dieťa, aby to pochopilo.
12. Uč svoje dieťa milovať Boha a milovať blízkych. Nepesielaj jednoducho dieťa do kostola a na bohoslužby - ale vezmi ho tam. Deti sa učia príkladom. Neuč ho, ale rozprávaj sa s ním. Keď dáš svojmu dieťaťu pevnú a uvedomelú vieru v Boha, práve to môže byť jeho silou a záchranou, keď všetko sklame.

SHzR

- 0 -

DENNE RUŽENEC - ZDRAVASOVÝ ÚTOK PROTI HRIECHU !
 ZASVÄTIL SOM SEBA A SVOJU RODINU BOŽSKÉMU SRDCU JEŽIŠOVMU
 A NEPOŠKVRNENÉMU SRDCU PANNY MÁRIE ?

Deník nenarodeného dieťaťa - S M R Ť .

5. október - dnes sa začal môj život. Otecko a mamička ešte o mne nevedia. Som menšia ako špendlíková hlavička, ale už som samostatný tvor. Každá telesná a duševná vlastnosť sú už vo mne určené. Tak napríklad budem mať oteckove vlasy a mamičkine krásne oči. A je isté, že budem dievčatko...
19. október - už mám tepny a žily. Pretože moje ústroje ešte nie sú vyvinuté, cez mamičku mám výmenu živných látok. Keď sa narodím, nebudem už natolko odkázaná na ňu...
23. október - otvorili sa mi už aj ústička. V budúcnosti sa budem aj usmievať, keď sa nad moju postielku nachýlia rodičia. Prvé moje slovo bude "mama". Je zaujímavé tvrdenie, že som časť svojej mamy. No nie je tomu celkom tak, lebo aj krvnú skupinu mám inú...
25. október - už mi bije srdiečko. Bez zastavenia a odpočinku bude konať svoju povinnosť, dokedy budem živá. Aké je to všetko obdivuhodné!
2. november - rastú mi už i ruky a nohy. Je isté, že budem dievčatkom. Rodičia sa asi dohodujú na mojom mene. Keby som tu už i ja vedela!
25. november - mamička sa dozvedela, že ma nosí pod srdcom. Akú asi má radosť?! Rodičia sa už asi dohodujú aj o mojom mene...
15. december - orgány sa mi už celkom vyvinuli. Veľa som narástla a zdokonalila sa.
20. december - rastú mi vlasy a obočie. Ako sa asi bude tešiť mamička svojej dcérke...
23. december - zakrátko budem i vidieť. Už len tenká blana mi zatvára oči. Aké musia byť nádherné farby, svetlo, kvety, oči mojej mamičky, ktoré očarili aj môjho otecka. Na nich sa najviac teším. Len keby to netrvalo tak dlho- ešte 6 mesiacov.
25. december - srdce mám už celkom vyvinuté. Sú deti, ktoré prídu na svet so srdcovou vadou. Vtedy rodičia urobia všetko, aby im zachránili život. Moje srdiečko je zdravé a pevné. Budem zdravé dieťa a každému na radosť!
28. december - prečo? Strašné! Dnes som sa dozvedela, že neprídem na svet, nebudem žiť! Rodičia sa rozbočili, že ma nepotrebujú.....
- ...?...!...?...!...?...!...?...!...?...!...?...!...?...!...?...!...?...!...?...

Ž I V O T .

Dnes som cítila pod srdcom prvý pohyb svojho dieťaťa. Bože môj, ďakujem Ti. Už som mala strach, že nespoznám tento zázrak prvého pohybu... Dobrý Bože, všetko mám od Teba: svoju lásku, svoje šťastie-dieťa! Čo Ti ja za to môžem dať? Len seba, to nedokonalé, chybujúce ja. Veď ani svoje dieťa Ti nemôžem slúbiť...

* Povediem ho k Tebe - ale bude mať svoju vlastnú vôľu...

- Budem ho učiť modlitbe - ale svet je plný pokušení...

- Budem ho učiť poznávať Teba, dobrého Otca - ale zlo bude naň dorážať...

- Budem ho učiť pravdám viery - ale svet je plný nevery...

Pane, už dnes Ťa prosím, keď moje dieťa urobilo prvý pohyb: sprevádzaj všetky jeho pohyby a skutky, nech sú zamerané ku Tvojej cti a chvále. Mária, Matka Ježišova, Ty si cítila pod srdcom pohyby Ježišove, práve tak, ako ja cítim pohyby svojho dieťaťa.

Tvoj Syn je Boh a Ty, jeho Matka, si prímluvkyňa u Neho. Prihovor sa, prosím, i za moje dieťa, aby nikdy nestratilo milosť viery v Tvojho Syna, aby moje dieťa bolo i Tvojím dieťaťom!

Rozhovor s manželmi M I Č I A N O V Ý M I .

Na rozhovor upozornila nemecká katolícka tlačová agentúra KIA koncom júla 1985.

Keď pred dvoma rokmi vyhodili zo zamestnania učiteľku Janu Mičianovú z Novej Dubnice, lebo zanechala ateizmus v ktorom žila od detstva a stala sa dôslednou katolíčkou i tým, že prihlásila svojho syna na náboženstvo, nazdávali sa úrady, že sa tým celá vec vyriešila. Lenže časy sa zmenili: kresťania ponahý strácajú strach a otvorene sa hlásia k svojim právam.

Prvý krok v tomto smere Mičianová urobila obširným listom prezidentovi republiky, neskôr tým, že odovzdala vec súdu. Na jar 1985 navštívil istý angažovaný veriaci Mičianovcov v Novej Dubnici, aby im položil niekoľko otázok. Hoci vedel presnú adresu, predsa sa dostal do pomykova keď videl, že ich menovka bola pri vchode do domu ako aj na dverách bytu zoškriabaná - ako keby ich niekto chcel aj týmto spôsobom vrhnúť do izolácie.

Jedna z prvých otázok, ktorú návštevník Mičianovej položil, sa týkala reakcie ľudí z jej okolia po obrátení:

"Obrátenie k Bohu mi prinieslo problémy, i keď nebolo verejné. Ale za taký veľký dar, akým je viera, som sa Mu nemohla odplatiť pokrytectvom, tajnou účasťou na bohoslužbách a skrývaním sa. Božs som a som vo svojej viere šťastná. Chcelo sa mi do celého sveta kričať o tom, aký je Boh dobrý, že odpúšťa chyby a hriechy aj ateistom, že je nekonečne milosrdný.

Ateisti ma prehovárali, aby som sa vrátila späť. Odpovedala som im, že nemôžem, lebo som našla Pravdu. Ani za celý svet sa nevrátim do ich lží a špinavostí. Život Božieho dieťaťa a viera so všetkými jej prejavmi mi naplnili predtým vcelku prázdny a bezcieľný život. Rozhodla som sa kráčať cestou prianou, bez pokrytectva, klanstva a vypočítavosti.

U mnohých ľudí, ktorí slúžia tomuto ateistickému systému, či už v školstve alebo v iných profesiách, som sa svojim obrátením degradovala. V Novej Dubnici kde bývam a kde som učila, ale aj v bydlisku mojich rodičov, som bola vystavená verejnej kritike a posudzovaniu. Drvivá väčšina ľudí bolo toho názoru, že som sa úplne zbláznila. Musela som znášať výčitky príbuzných, ateistov, ktorí nevedeli pochopiť, že viera je pre mňa viac ako zamestnanie alebo čokoľvek iné na svete. Rodičia sa cítili sklamaní. Načo ma vraj dali vyštudovať, keď mne je viac Boh, v ktorého oni neveria, ako vzdelanie a kariéra, teda istoty tohto sveta. Mnohí iní ľudia, ktorí majú peštoj nechápali, sa so mnou prestali stykať. Názor niektorých bol ten, že tručujem, že hrám komédiu alebo že si veľa trúfam.

S odstupom času vidím, že som vlastne bola podrobená skúške pevnosti svojho náboženského presvedčenia! Tlak štátnych orgánov, príbuzných, známych i neznámych ľudí, zamestnancov súdov i ŠtB, zatiaľ nenalomil ani moju vieru ani dôveru v Boha. Vďaka za to Jemu a mnohým tým ľuďom doma i v zahraničí, ktorí mi dali vedieť, že sa za nás modlia! Som veľmi šťastná, že môžem patriť do Cirkvi, ktorá vyprosuje silu slabým, bezmocným, chorým, trpiacim, prenasledovaným. V cirkvi a u jednotlivých katolíkov je moje vyznanie viery pochopiteľné. Kto verí v Boha, ktorý je najvyšším dobrom, pravdou a láskou, ten sa zaňho nemôže hanbiť! Bolo by to nelogické. A keď sám Boh od mňa žiada, aby som si plnila svoje náboženské povinnosti, nemôžem obísť ani prihlásenie svojho dieťaťa na vyučovanie náboženstva! Iba u niektorých katolíkov som narazila na obhajobu, že aj oni by si deti na náboženstvo prihlásili, ale že ich od toho odhovorili alebo že sa im vyhrážali zamestnávateľia. Prízvukovali mi, že blavou múr

neprerazím, že jeden človek nič nezmôže a čo vraj mám z toho, že ma vyhodili zo školy a že sa súdím s verejnými orgánmi, k čomu mi vraj tieto moje nepríjemnosti pomôžu? "

Návštevník sa potom obrátil na Vojtecha MIČIANA s otázkou, za akých okolností sa zoznámil so svojou manželkou?

Odpovedal, že ako funkcionári SZM. Jana bola členkou revíznej komisie, on zasa podpredsedom a tajomníkom pre ideovo-výchovnú prácu. Svoje obrátenie charakterizoval jednak ako riadenie Božie a jednak ako dôsledok falošnej a nepresvedčivej ideologickej výchovy.

Na otázku, ako reagovalo jeho pracovné prostredie na manželkino rozhodné vystúpenie na obranu svojich práv a vyhodenie zo zamestnania, Vojtech Mičian odpovedal :

"Začali sa aj na mňa pozerat' ako na blázna. Povedal som im, že si s manželkou hájime svoje práva, plač si stojíme za svojím presvedčením."

Návštevník potom položil Vojtechovi Mičianovi otázku takpovediac na telo: ako by prijal prípadnú stratu zamestnania on? Odpovedal stručne, jasne a s istotou človeka, ktorý vie komu uveril:

"Prirodzene, moje šance v zamestnaní sú za súčasného stavu zrejme nulové".

Vojtech Mičian nevidí v prenasledovaní veriacich nič mimoriadne, lebo prenasledovanie máme my, kresťania, zakalkulované v našej činnosti, nie? Povedal to predsa sám Kristus! Takže poriadny kresťan vlastne musí byť nivočený, je to v norme.

A potom veľmi trefne dodal: "Prví kresťania sa pri svojich stretnutiach vo viere navzájom posmeľovali, kým naši súčasní veriaci - mám niekedy taký dojem - sa stretávajú, aby sa navzájom strašili! Príliš sa bojíme. To má na náš život veľmi negatívny vplyv. Kresťan sa často bojí aj úplne normálnych vecí. Väčšina sa totiž bojí - vlastne ani nevie čoho! Je to akýsi strach zo strachu."

Návštevník mu potom položil zaujímavú otázku: Čo spôsobila zahraničná publicita Janinho prípadu?

"Ohlas na Janin prípad sa niesol v tom duchu, že sa konečne niekto našiel, kto si za vecou stojí. Rozhodne to p o m o h l o v e c i k r e s ť a n s t v a ! Na veriacich v našom okolí malo publikovanie prípadu výslovne pozitívny vplyv. Meno, konkrétna osoba, konkrétny prípad - to je najlepšie dôkaz a argument o situácii veriacich u nás!"

Potiaľto prvá časť relácie o rozhovore istého angažovaného veriacieho s Manželmi Mičianovými. Ich odpovede sú priame, úprimné a nebojácne. Azda na základe presvedčenia, že sú povinní svedčiť o pravde, ktorej sa im dostalo!

II.

Návštevník sa obrátil na Vojtecha Mičiana otázkou: Čo poviete o celkovej situácii kresťanov katolíkov vo Vašom meste?

Odpovedal, že Nová Dubnica je vlastne experimentom socialistického mesta, úplne nového, kde všetko a najmä školstvo zobrali do rúk tzv. t v r d é k á d r e ! Preto tam n e s m e l i p o s t a v i ť a n i k o s t o l , hoci mesto má vyše 15 000 obyvateľov! Veriaci sú nútení chodiť do Kolečinskej kaplnky, do Trenčianskej Teplej a do Dubnice nad Váhom. Mičian s dôrazom dodal: situácia veriacich v okrese Považská Bystrica je špecifikum. Tento okres naši veriaci nazývajú s l o v e n s k ý m a l b á n s k o m , pretože vedúci činitelia okresu sú, žiaľ, v protinábocženskom úsilí mimoriadne aktívni. Táto aktivita je všeobecne najrýchlejšou cestou ku k a r i é r e ! Neschopný protekčný alebo ctižiadostivý káder, navyše

bez morálnych zábran, sa rýchle dostane hore práve p r e n a s l e-
d o v g n í m v e r i a c i c h ! A pre takýchto sa v našich úra-
doch vďačne nájde voľné miesto.

Myslíte, že Janin prípad a Váš postup v otázke práv veriaceho
človeka by mohol túto situáciu vo Vašom okrese ovplyvniť? - znela
ďalšia otázka:

Prirodzene, že to situáciu ovplyvní! Keďže sú zverejnené aj ich me-
ná, má to na nich nesmierny dosah. Myslím, že tohto v e r e j n é -
h o o d h a ľ o v a n i a sa obávajú diskriminátori najviac!

Jana i Vojtech Mičianovi takto charakterizujú svoj život pred
obrátením :

"Ako ateistka som bola citovo nevyrovnaná. Moje názory neboli stále,
kolísali, boli plné pochybností. Videla som chyby a nedostatky, ne-
spravodlivosť i ľudskú zlobu, ale nevedela som celkom presne rozlí-
šiť čo je dobré a čo zlé. O druhých ľuďoch som myslela, že neodôžu
za to že páchajú zlo a o sebe som bola presvedčená, že nič zlého
nerobím. Až Boh mi ukázal rozdiel medzi dobrom a zlom. Teraz viem
pochopiť aj to, akým strašným zlom je ateizmus, čo všetko dokáže na-
páchať o r g a n i z o v a n á m a š i n é r i a na udržanie moci
tých, ktorí bojujú proti pravde, proti Bohu. "

"Pochádzam z dediny praktikujucej katolíckej rodiny. Ako dieťa
som vyrastal len medzi veriacimi ľuďmi. Až na niektorých učiteľov,
neboli v mojom okolí ateisti. Sám som sa pokladal za pomerne zbožné
dieťa a katechizmus som vždy vedel na jednotku. Avšak počas 4-ročného
pobytu mimo domova na strednej škole, som sa náboženstvu celkom od-
cudzil. Dlhé roky som sa pokladal celkom úprimne za ateistu. Keď
dnes uvažujem o príčinách svojho odpadnutia od viery zdá sa, že to
bolo spôsobené predovšetkým tým, že som okolo seba nevidel žiadny
príklad autentického kresťanstva. Žiadna vnútorne prežívaná zbožnosť
žiadna opravdivosť. Ľudia okolo mňa boli katolími len v nedeľu do-
poludnia. Vtedy trochu zmäkli, popočúvali kázeň, pochválili pána
farára a zbožne sa tvárili. Popoludní už zase boli medzi sebou hru-
bí, mamónárski, pohrdajúci poznáním a vlastne všetkým, čo presahova-
lo ich úzky obzor. Opäť sa vrátili k svojim milovaným necnostiam i
k svojim nenávisťiam, sporom a grobianstvu. Tote všetko som veľmi
vnímal. Malo to na mňa veľmi nepriaznivý vplyv. Túžil som po niečom
úplne inom. Bol to i pasívny spôsob, akým sa vtedy katolicizmus prak-
tizoval: modlite sa a poslúchajte pána farára! Omša v latinčine a
nekonečná nuda mnohých veriacich počas nej. Mimo modlenia prakticky
nejestvoval priestor pre realizovanie sa. Iba pasivita, odovzdanosť
a čakanie. Prirodzene, ani ateizmus v mojom živote nič neriešil. Zo
svojho bývalého kresťanstva som si priniesol odpor voči nemravnému
životu - a t o m u t o v d a č í m, že som sa v tej fáze svojho
života nezvrhol úplne! Ale nebol to život, bolo to vegetovanie,
plné neustále nových ilúzií a nových sklamaní."

Na otázku: Čo Vás priviedlo k odmietnutiu ateizmu, Jana Mičianová
odpovedala:

"K odmietnutiu ateizmu ma dovedlo odmietnutie klanstva ako takého.
A t e i z m u s j e k l a m s t v o, B o h e x i s t u j e !
Riadi všetko dianie v celom viditeľnom i neviditeľnom svete. Boh je
pravda, dobro a láska. Ako môžem pritakávať klanstvu, keď vyznávam
pravdu? Moje obrátenie nebolo skokom do viery. Bol to akýsi p r e -
r o d , ktorý - ako som pozorovala - trval mnoho mesiacov. Tento
p r e r o d b o l b o l e s t n ý . Až keď sklamaní bolo toľko, že
azda by som viac ani nezniešla, prišlo obrátenie. Stalo sa to 4. júla
1980. V tento deň som dostala dar viery. Nevýslovné šťastie po toľ-
kých bojoch a utrpeniach. Nový pohľad na svet. Život Božieho dieťaťa,
ktoré sa cíti byť milované, slobodné, šťastné, chránené Bohom, kto-
rého môže volať Abba-Otče, môže sa s Ním zhovárať, modliť sa,

pozorovať Jeho stopy a znaky všade naokolo. Nový život plný viery, nádeje a lásky. Aj mravec a kvet boli pre mňa iné ako predtým. Prijatie viery pre mňa naozaj znamenalo objaviť z m y s e l ž i v o t a . Kým som bola ateistkou, myslela som si, že do mňa nikto nevidí. Bola som ľahko zraniteľná a ťažko som sa vyrovnávala s problémami. Nepochopenie a krivdu som znášala najťažšie. Bola som plná citov, ale nebola som ani spokojná ani šťastná. Nevedela som úplne odpúšťať, bola som uražlivá. S odstupom času vidím, že hoci mám vysokoškolské vzdelanie, bola som iba polovzdelanec, ktorý vlastne v podstate ničomu nerozumie, lebo nepozná príčinu príčin a vedomosti má iba nesúvislé a potrhané!"

Potiaľto nadnes. Vojtech a Jana Mičianoví týmto vyznaním viery zadostučinili povinnosti kresťana s t a ť s a v y z n a v a č o m p r a v d y z a k a ž d ý c h o k o l n o s t í , aj keby to malo mať pre nich nepríjemné následky. Tak to robili kresťania hneď od samého začiatku. Ale sú si vedomí aj čohosi iného: že majú na to p r á v o , že toto právo je zakotvené v Ustave, že ho uznávajú všetky kultúrne národy sveta! Ak niektorý štát veriacich t r e s t á z a v y z n á v a n i e v i e r y , pripodobňuje sa starým despotickým a tyranským ríšam antiky a Ďalekého Východu!

III.

V ďalšom priebehu rozhovoru návštevník položil otázku, týkajúcu sa príčiny odmietnutia ateizmu. Časť odpovede Jany Mičianovej sme vyslali v II. časti. Uviedla v nej časový medzník prijatia viery a čo pre ňu znamenala. Potom pokračovala :

"povrchné vysvetľovanie historického diania mi nestačilo. Pocit bezcieľnosti a zautomatizovaného života ma netešil a veselosť nebola pravá. Stále mi niečo chýbalo a sama som nevedela čo to je. Hľadala som Pravdu - a nachádzala som polopravdy alebo lži! Pred obrátením ma stíhal neúspech za neúspechom, nepochopenie tých najbližších. Po dobu niekoľkých mesiacoch som prežila toľko sklamaní, krívd a ponížovaní, že som si pripadala ako v zlom sne. Ako by sa bol niekto namáhal, aby ma stíhal na každom kroku bolesťou, výsmechom a trápením. Kam som sa obrátila, nikde som nenašla pokoj alebo lásku, ale iba nespravodlivosť a bezvýchodiskovú situáciu, ktorú som nemohla alebo nevedela riešiť. Cítila som sa ako zajac v pasci. Žila som v neustálom strachu. Začala som hľadať východisko, cestu. Náhodné stretnutia s ľuďmi mi poskytovali čiastočné odpovede, čiastočné riešenia. Raz som sa komusi postažovala, že za moju obetavosť som zažila iba nevďak a krivdu. Zamyslela som sa nad vetou, ktorú mi dotyčná osoba povedala: Neboj sa, jestvuje aj vyššia spravodlivosť! Hľadala som tú vyššiu spravodlivosť a šiahla som po Biblii. V nej som našla i meno Ježiš. Chcela som sa o ňom dozvedieť všetko. Neskôr som po Biblii s i a h l a ď e n n e . Pred svojím obrátením som sa cítila v ohni skúšky. Túto svoju predošlú situáciu vidím teraz tak, že som bola očisťovaná a pripravovaná na obrátenie, na zaštopenie do kmeňa, z ktorého možno čerpať silu, radosť, pokoj, ktorý jediný prináša dobré ovocie. "

Ježiš si razí prístup ku každému človeku originálnym spôsobom. U Mičianovej to bola kniha Giovannioho Papiniho "Život Krista":

"Po jej prečítaní som pochopila, čo som hľadala: spoznala som, čo predo mnou ateisti - čo ma vychovávali - tajili: Pána Ježiša Krista, Bohočloveka, ktorý za mňa - a to som si vtedy uvedomovala najviac - ale i za všetkých zomrel na kríži, aby nás vykúpil. To, že život nekončí smrťou a že má vyšší cieľ, ma naplnilo radosťou. Život Pána Ježiša bol pre mňa pri čítaní knihy taký plastický, ako keby som bola prítomná na miestach, ktoré sa v nej opisujú. Cez túto knihu mi Boh predstavil svojho Syna. Prijala som Ho do svojho srdca

i života. Vyriešil mi všetky problémy ktoré ma mučili a trápili. Stal sa mi odpoveďou na všetky moje otázky. Spoznala som, že ani štyri vysoké školy mi nemohli povedať tolko, koľko mi objasnil svojím životom a smrťou On, Bohočlovek Ježiš Kristus! Môj predošlý život bol omyl. Moje predošlé ciele boli úbohé a malicherné. Boh však do môjho života zasiahol, zbúral môj domček z karát, ktorý som si vystavala a keď som sa stala nalomenou trstinou, až vtedy som bola utrpením očistená a schopná prijať najvzácnejší dar: v i e r u ! Pocit, že Boh do mňa vidí, že vie aká som a napriek tomu ma má rád, tento pocit bol pre mňa nový. Kristovo evanjelium prinieslo do môjho života svetlo. Toto s v e t l o p r a v d y zažiarilo v tme môjho predošlého ateizmu. Nechcela som evanjelium iba poznať, chcela som podľa neho aj ž i ť . Ako kresťanka katolíčka sa cítim byť vyrovnannejšou, ustálenou, kritickejšou k sebe, silnejšou v prekonávaní prekážok. Pocit krivdy úplne vymizol. Nepochopenie zabolí, ale nie natrvalo. Po búrke vždy zasvieti slnko. Cítim Božiu pomoc a silu najmä v ťažkostiach - a ľahšie ich prekonávam. Pán Ježiš je pre mňa v š e t k ý m ! "

Jej manžel Vojtech naznačil, čo bolo pre neho rozhodujúcim momentom pri rozchode s ateizmom:

"Možno sa to bude zdať niekomu trochu paradoxné, ale k odmietnutiu ateizmu ma priviedlo štúdium marxizmu-leninizmu. V istom období života - inak veľmi prázdnom a nespokojnom - som sa usilovne pustil do tohto štúdia. Ale po istom čase mi bolo jasné - berme do úvahy dobre známu prax, že celý marxizmus leninizmus j e o b r o v s k ý p o d v o d , založený na m i e š a n i zneužitej vedy, poloprávd, evidentných lží a absurdných nedokázateľných tvrdení. Opäť som sa ocitol na rázcestí. A čo kresťanstvo? Po svojich nie najlepších skúsenostiach s ním som sa neodvažoval k nemu vracať späť. Vtedy mi pomohla "náhoda". Na jednom výlete na juh Sýrie sme sa dostali k vodopádu na rieke Jarmik, ktorá sa niekoľko kilometrov odtiaľ vlieva do Jordánu. Táto oblasť už patrí k historickej Palestíne Svätej zemi. Vtedy jeden z kolegov - ateista - hovorí: Predstav si, že aj vo vode z tejto rieky krstil svätý Ján Ježiša! Asi sa nikdy nedozvie, aký duchovný pochod vo mne týmito slovami vyvolal! Stalo sa to na Veľký piatok roku 1981, niečo po druhej popoludní. Od toho dňa som sa jednoznačne pokladal za kresťana a začal som sa cielavedomo vo svojom kresťanstve rozvíjať!"

Návštevník sa potom opýtal: Kedy ste pomoc Božiu prežívali najviac?

"Božiu pomoc a posilu pociťujem stále. Najviac som ju pociťovala pred i počas rozhovorov s nadriadenými, spomínaných v liste prezidentovi Husákovi, na Krajskom súde i počas vyšetrovania pracovníkmi ŠtB. Skúsenosťou môžem potvrdiť, že slová Evanjelia: Nestarajte sa, čo budete hovoriť - sú skutočne pravdivé. Duch svätý pôsobí v týchto chvíľach tak mocne, že to nemožno nezbadat! Pred každou skúškou viery som mala čas na modlitbu k Nemu. N i k d y s o m s a n e - s p o l i e h a l a n a s e b a ! Od 4. júla 1980 konám všetko to čo je už známe, ako i to čo vidí iba Boh na Jeho väčšiu česť a slávu!"

Vojtech Mjčian k tomu dodal:

"Môžem potvrdiť to isté čo Jana, že sme Božiu pomoc prežívali veľmi intenzívne práve v potýčkach s neznabožskou m a š i n é r i o u , keď človek vedel, že sám na t o n e m a schopností a odvahy! Aj v týchto chvíľach človek obdrží od Boha veľa nádeje a radostí!"

Potiaľto nadnes. Tí ktorí nás sledovali si mohli všimnúť, že viera je síce d a r , ale závisí od človeka či ju prijme alebo nie. Ak to obdarovaný urobí, zacíti, že má voči nej povinnosť toho istého druhu ako sú povinnosti voči pravde, spravodlivosti a láske. Vernosť

prináša často námahu a nebezpečenstvo, ale súčasne pokoj a hlbokú vnútornú radosť!

IV.

Tretina rozhovoru návštevníka s manželmi M. Čiánovými tvorí problematiku znásilňovania detských dušiev v škole. Oboznámime Vás s ňou v prvej polovici septembra 1985.

O čo by sa mali podľa Vášho názoru kresťania katolíci najviac udilovať? - spýtal sa návštevník :

"Môj názor na veriacich je dnes iný ako predtým, aj keď už ako ateistka som si všimla, že majú pokoj ktorý som ja nemala, že ľahšie znášajú svoje ťažkosti. Dnes som in vďačná, že mi o svojej viere vydávajú svedectvo a som rada, že medzi nimi patrí aj ja! Vidím, že aj oni majú chyby - tak isto ako aj neveriaci - lenže oni si ich priznávajú a vedome, vlastným úsilím s Božou pomocou sa ich snažia odstrániť."

O čo by sme sa mali snažiť najviac?

"Vypracovať sa prácou a modlitbou na takých kvalitných a rozhladených ľuďoch, aby sme tým chtiac-nechtiac presvedčili ateistov a ľahostajných, že kresťanstvo nie je minulosť a úpadok, ale budúcnosť a pokrok! Mali by sme si vždy a všade svoju vieru brániť a nemyslieť si, že problém druhých ľudí sa ma netýka! Dalej predovšetkým žiadať nie izolovanie sa od sveta, zaznávanie skutočných svetských a kultúrnych hodnôt, vylučovanie sa do kresťanského ghetta, odsudzovanie všetkého čomu okanžite nerozumíme, žiadne neplodné moralizovanie a formalistické pobožnosťárstvo! Svet je miesto ktoré Boh stvoril pre nás a našou povinnosťou je urobiť ho takým, aby sa tu dalo ľudsky žiť. Každý z nás kresťanov si musí uvedomiť, že je misionárom, verejnou osobnosťou a jeho povinnosťou je vždy a všade roznášať radosť, nádej a porozumenie, hojiť zármutok, ponáhať. Naše nadšenie a príklad majú byť nákazlivé! Musíme si často pripomenúť, že máme byť soľou zeme. Na našom živote a na našich postojoch by malo byť okanžite vidieť, že sme kresťania. Uvedomiť si, že každý jeden z nás je osobne zodpovedný za vzrast Božieho kráľovstva!"

"Dnešný veriaci by mal byť v prvom rade úplne Kristov! Mal by nechať Pána Ježiša cez seba pôsobiť úplne. Mal by byť poslušným nástrojom, ktorý plne rešpektuje Majstra vždy a vo všetkom. Byť úplne Kristov nie je ľahké, pretože sa vyžaduje aj úplne sa vzdať seba. Ale iba tak je možné zmeniť svet, zmieriť nepriateľov, odpustiť, myslieť na iných. Toto všetko človek sám nedokáže. Dokáže to však láska, úplna láska, láska Kristova. Dnešný veriaci by sa mal zbaviť strachu, ktorý ochromuje jeho duchovný život! Mal by byť plný dôvery v Boha, ktorý všetko dobre a múdro riadi. Dnešný veriaci by nemal byť k ničomu ľahostajný!"

Posledná otázka sa týka duchovnej klímy v rodinách. Vojtech Mičian ju takto charakterizoval :

"Čo sa týka praktického duchovného života, konkrétne je veľmi dôležitá každodenná spoločná čítanie Písma svätého, spojené s krátkučkým rozjímaním, potom spoločná krátka modlitba, pre deti krátke spytovanie svedomia. Neide tu ani tak o intenzitu alebo dĺžku, ale predovšetkým o praviť a nosť a sústavnosť. Po dlhšom čase veriaci členovia rodiny cítia potrebu tohto večerného modlitebného stretnutia. Rozhodujúcim je tu spoločnosť. Nútiť dieťa, aby sa samo modlilo bez toho, žeby sa mohlo modliť s rodičmi, nevedie k ničomu. Dlhoročné každodenné stretávanie sa so svätým Písmom a jeho premeditovanie, dôkladne zoznami dieťa so základnými kresťanskými pravdami

a ak má vo svojich rodičoch a blízkych dobrý príklad pevnosti vo viere a v láske, prežije bez straty viery aj svoje kritické mladé roky!" Potiaľto Vojtech-Mičian.

Jeho žena požaduje ešte čosi viac :

nazdáva sa, že veriaci rodičia by mali vytvoriť deťom akési z d r u ž e n i a , s t r e t á v a ť s a a s p o l o č n e v y s t u p o v a ť p r i o b r a n e v i e r y svojich detí! Potom, ako keby predvídala, že jej hlas prenikne do verejnosti, vyslovila prosbu a či výzvu na rodičov :

"Prihláste svoje deti na náboženstvo v škole. Nebudete bez ťažkostí vonku, ale pocítite vnútorný pokoj, Božiu ochranu a lásku. Nehľadajte pokojný, malomeštiacky solídny život. Nežite pre seba, ale pre Boha. Plňte Jeho vôľu! Neskrývajte sa s vierou a nerobte so svetom kompromisy. To neosoží vám, ale práve nepriateľom Pána Ježiša a títo potom ľahko rozhodajú vás i vašu vieru. Učte deti pravde a nekompromisnému charakternému postoj. Buďte celí, nie polovičatí alebo stotinoví veriaci. Vždy buďte príkladom pre vaše deti a oni nech sviatia ďalším. Buďte soľou v rodinách i na pracoviskách. Nebojte sa ťažkostí, nepríjemností, nebuďte pohodlní, nesúťažte s ateistami!"

"Mamy, ostaňte pri deťom päť aj osem rokov, uskromnite sa! Majte radšej jednu sukňu, ako by ste si mali dať vziať ateistami diča už z kolísky. Ženy, buďte sebou, nenechajte si vnútiť model dnešnej vycifrovanej a bezduchej manželky! Berte si príklad od Márie. Majetok neprinesie do vašich rodín šťastie. To prichádza s bohatstvom ducha a lásky! My sa denne stretávame s problémami, ktoré vyplývajú z rozporov medzi cieľmi výchovy v škole a tými, ktoré máme v rodine. Denne púšťame deti do prostredia, v ktorom sa im snažia vziať to, čo sa im ako veriaci rodičia snažíme dať. Keby sme sa mali spoliehať len na vlastné sily, museli by sme si zúfať. Ale my vo výchove svojich detí pocítujeme Božiu pomoc! Naše deti pochopili, že nechceme byť pokrytci a farizeji. A tak ani oni sa nehanbili priznať, že sú veriaci. Mladší syn Peter, ktorý má teraz 9 rokov, mi povedal, že keď mu položili otázku či verí, sponenul si na mňa: Ty si sa nehanbila priznať prezidentovi ani riaditeľovi Kletkovi ani ostatným. Tak aj ja som sa priznal pred celou triedou k Pánu Ježišovi, že v Neho verím!"

- o -

To bol rozhovor neznámeho veriaceho aktivistu s manželmi MIČIA-NOVÍMI, ktorí pred niekoľkými rokmi našli cestu do Cirkvi a vyvodili z tejto skutočnosti dôsledky: v y d á ť s v e d e c t v o o p r a v d e a d a ť t a k p r í k l a d v š e t k ý m v e r i a c i m , a b y r o z l á n a l i p u t á s t r a c h u a s t a l i s a t a k t o v i e r y h o d n ý m i p r e p o c h y b u j ú c i c h , n e v e r i a c i c h , b a i s a n ý c h n e p r i a t e l o v i c h p r e s v e d č e n i a a s v e t o n á z o r u !

A n t o n H L I N K A ,
Hlas Ameriky - Mnichov.

- o -

UČ KATECHIZMU SVOJE DETI A DETI SVOJICH PRIATEĽOV !
ANI JEDEN DEŇ BEZ ČÍTANIA ZO ŽIVOTOPISOV SVÄTÝCH SVOJÍM DEŤOM !
ROZŠIRUJ A POŽIČIAVAJ KATOLÍCKU A SAMIZDATOVÚ LITERATÚRU !
VENUJ SA LAICKÉMU APOŠTOLÁTU, NEBOJ SA VYDÁVAŤ SVEDECTVO SVOJEJ VIERY!

Totalitná moc sa vždy snaží vyvolať v ľuďoch pocit bezmocnosti, pocit zbytočnosti akéhokoľvek úsilia o dosiahnutie nápravy. Snom diktátorov všetkých čias vždy bolo i je a bude vynútiť si stav, keď by všetci ovládaní rezignovane prehlásili: tu sa aj tak nedá nič robiť!

Naozaj sa nedá? Je človek v totalitnom systéme až taký bezmocný? Nemá naozaj inú možnosť, než sa podriaďiť a poslušne robiť všetko, čo od neho tí "hore" žiadajú? Nie je to však len pohodlnosť zval'ovať vinu za súčasný stav vecí len na tých "hore"?

Znova tá otázka: Čo sa teda dá robiť?

Dá sa robiť jedno :

ak už nie je možnosť proti zlu otvorene bojovať, vždy je možné aspoň zlo otvorene nepodporovať! V tom spočíva v totalitných systémoch moc bezmocných a bezmocnosť mocných!

Nemusi sa každý snažiť stať sa otvoreným kritikom režimu. Stačí nenechať sa donútiť k podpore tých, ktorí ich prenasledujú.

Nemusi každý podpísať Chartu '77. Prejavom občianskej statočnosti môže byť nepodpísať antichartu.

Nie je potrebné rozbiť hlavu špiclovi politickej polície. Stačí odmietnúť spoluprácu s politickou políciou!

Netreba nosiť po námestí transparenty s protikomunistickými heslami. Stačí nevstúpiť do komunistickej strany!

Netreba byť hrdinom. Stačí nebyť zbabelcom!

Vzdať sa dobre plateného miesta vedúceho, ktoré je spojené s morálnymi ústupkami, nie je vždy ľahké. Je však vždy slušnejšie obetovať pochybnú kariéru, ak sa ma za ňu platiť cenou vlastného odcudzenia! Lebo keď človek stratí úctu pred sebou samým, čo ľudsky hodnotné mu zostane? Alebo, ako to hovorí Písmo: Co máš z toho, keď získaš celý svet, ak pritom stratíš vlastnú dušu?

- o -

Telegrany :

- Na východnom Slovensku odsúdili Gejzu ŠÁNDORA na 5,5 ročné väzenie. Juraja MILENSKÉHO na 4,5 roka a Pavlovi BRÁZDOVI vymerali trest odňatia slobody na 32 mesiacov za to, že z Poľska cez Dunajec chceli preniesť 200 ružencov a 400 krížikov.

- Rožňavský rodák Alexander KERNÝ, známy oceliarsky podnikateľ, sa dožil 75 rokov. Okrem iného bol riaditeľom Spoločnosti Tissenock Canada a vo svojej továrni na výrobu špeciálnych ocelí zamestnáva stovky pracovníkov.

- Združenie American Historical Associated vyzvalo vládu v Prahe, aby vydala Dr. Jánovi MLYNÁRKOVI jeho súkromný archív, ktorý musel zanechať v Československu.

- Západonemecký časopis Geo uverejnil fotoreportáž operného predstavenia vo Verone od Andreja RAJZERA, 35-ročného Slováka, ktorý sa po štúdiu fotografie v Essene predstavil ako citlivý interpret miest a krajiny a vydal viaceré fotografické knihy.

- o -

Tohoročná púť v Levoči

Svätometodské jubilejné slávnosti na Velehrade sa skončili a komentáre o nich v európskej tlači dozneli. Prišiel preto čas, aby sme po mesiaci hodili pohľad na tohoročnú púť v Levoči.

Nechcela byť a nebola konkurenciou Velehradu. Uskutočnila sa v tichosti a takmer nebadane a západná tlač sa o nej sotva zmienila. A je to práve tá okolnosť, ktorá svedčí o dôležitosti tohto veľkého sviatku viery pre veriacich Slovenska a pomaly aj susedných krajín.

Podľa správ západných tlačových služieb spišský ordinár Garaj slúžil v sobotu 6. júla 1985 pontifikálnu omšu na levočskej hore asi pre 60 000 pútnikov a riaditeľ biskupskej kancelárie Michal Klúčar na druhý deň asi pre 100 000. Mnohí by azda z nich išli na Velehrad, ale to bolo pre nich ďaleko, ak sa vezme do úvahy komplikovanosť československej dopravy, najmä pri takýchto príležitostiach. A potom tradícia sa nesmie narušiť ani kvôli jubilejným oslavám. Nesmie sa vytvoriť precedens, ktorý by v budúcnosti mohol ospravedlniť zásah úradov do púti so stáročnou tradíciou!

Nechajme bokom, že polícia bola toho roku miernejšia, že štát priškrtil tohoročný program tým, že bazilika musela byť od polnoci do 6 hod. ráno zatvorená, že opäť bolo málo svedníkov vinou cirkevného tajomníka, že hlavný celebrant Michal Klúčar mal v kázni pasáže, ktoré nápadne pripomínali články v Pravde alebo v Rudom práve!

Čo by sme chceli vyzdvihnúť je skutočnosť pevného presvedčenia pútnikov. Na Mariánsku horu sa neprišlo diskutovať ani za ani proti ideológii. Jedno i druhé majú pútnici i mladí už za sebou. So svojou vierou sú si načistom. Už dávno sa stala súčasťou ich života, preto strhuje stále viac a viac aj tých, ktorí sa síce už oslobodili od ideologických ilúzií, ale ešte nenašli takpovediac novú životnú filozofiu. Ide o vieru ži v ú a v y s k ú š a - n ú, ktorou neotrasie ani doba všestranného útlaku. Naopak, ona otrasie nás! Dôkazom toho je nová skutočnosť, ktorej svedkami sú dnes všetci obyvatelia Slovenska, majúci otvorené oči. Veriaci sa stali uvedomelejšími, pevnejšími, smelšími - skrátka charakternými!

Aj na nich sa vzťahuje ostrovtipný výrok Lecha Walesu: "Ak uvážime, čo sa ponúka v obchodoch, tak musíme povedať, že komunizmus toho u nás urobil veľmi málo. Ale ak uvážime, čo nosíme v dušiach, tak pre nás komunizmus urobil nesmierne veľa: v našich dušiach možno konštatovať pravý opak toho, čo si naplánovali! Želal si, aby sme neverili v Boha - a predsa sú naše kostoly plné!"

Podobne sa vyjadril i Vojtech Mičian z Novej Dubnice. Na otázku, kde treba hľadať začiatky jeho obrátenia, odpovedal:

"Možno sa to bude zdať niekomu paradoxné, ale k odmietnutiu ateizmu ma priviedlo štúdium marxizmu-leninizmu! V istom období života, ináč veľmi prázdnom a nespokojnom, som sa usilovne pustil do štúdia marxizmu-leninizmu. Po istom čase mi bolo jasné - berne do úvahy dobre známu prax, že celý marxizmus-leninizmus je obrovský podvod, založený na miešaní zneužitej vedy, poloprávdy, evidentných lží a absurdných, nedokázateľných tvrdení. Tým som bol s marxizmom-leninizmom i s ateizmom marxisticko-leninského typu vysporiadaný!"

Prírodzene, Walesa a Mičian vyslovili iba jeden aspekt duchovného súboja ideologického ateizmu s kresťanstvom, lebo je a ostáva pravdou, že komunisti z m ů s n a r o b i l n e s m i e r n e š k o d y v dušiach jednotlivcov a v charaktere celého národa! Preto možno tvrdiť, že kresťanstvo na Slovensku v posledných desaťročiach prechádza najväčšou skúškou svojej viac ako 1100-ročnej histórie!

Napriek všetkému, všetko čo sa odohráva v Levoči a Šaštíne, na Starých horách a na mnohých pútnických miestach na Slovensku - a doďajne, čo sa odohráva v kostoloch, rodinách a väčších či menších spoločenstvách - signalizuje z r o d č o h o s i n o v é h o : spontánna, tradičná a takmer inštinktívne prežívaná viera sa stáva rozhodnou, povedomou, premenia sa na hrdé a pevné presvedčenie na základe integrovaného svetonázoru! A pútnické miesta túto skutočnosť nielen vyjadrujú ale i dostávajú. V tomto spočíva pravá veľkosť tichej, nehluche a takmer nikým nepozorovanej púte na Levočskú horu roku 1985!

- 0 -

Sedenbolestnej Panne Máii, Patrónke Slovenska .

V radosti a smútku, v sláve i porobe,
zvolil si Ťa slovenská národ
za svoju Patrónku, ochranu a orodovnicu.

Popod nebotyčné Tatry,
popri šumiacich vlnách Váhu a iných riek,
na rovine, kde zreje zlatý klas,
všade sa vzýva Tvoje sväté meno,
Kráľovna nebies.

S Tvojím menom na perách,
s pevnou vierou v srdci,
ideme do boja za Boha a križ,
za slobodu Cirkvi a vieru národa!

Rozpál naše srdcia ohňom Tvojej lásky,
aby sme tvoju Cirkev svätú
verne milovali, pri nej vytrvali.

Požehnaj náš národ,
aby ostal verný viere otcov našich,
silný ako Tatier žule,
čistým v skutkoch svojich.

Vypros nám milosť
stať si do prvého radu bojovníkov Tvojich,
smelých, nepoddajných,
hotových svoj život obetovať za Teba.

Ochraňuj náš národ od všetkého zlého,
aby v svojich potrebách vždy k Bohu sa utiekal
a s pomocou Božou rástol a mohutnel,
na česť a slávu Patrónky svojej!

- 0 -

ROZŠIRUJ SAMIZDATOVÉ KATOLÍCKE ČASOPISY, PRISPIEVAJ DO NICH !

JE VIDIEŤ NA TEBE, ŽE SI KATOLÍKOM ?

VO SVOJOM KAŽDODENNOM ŽIVOTE NAPODOBŇUJEŠ KRISTA ?

Prípady Kvetnej nedele 1983 pokračujú ....

Dňa 5. júna 1985 boli na Slovensku prepadnuté príslušníkmi ŠtB štyri byty, a to v súvislosti s františkánskou reholou. Cieľom prepadať boli domové prehliadky, a to v Košiciach dva na Lomonosovej č. 26 a Turgenevovej č. 19 a dva v Poprade.

Jeden z týchto popradských bytov patrí Márii BINDEROVEJ. Keďže táto bola v čase prepadať na dovolenke, domovú prehliadku urobili bez nej a na dverách vymenili FAB vložku. Keď sa dňa 11. júna vrátila domov, nemohla sa do svojho bytu dostať. Túto skutočnosť chcela ísť okamžite zahlásiť na VB, ale pri bráne a na ju už čakal príslušník ŠtB. Hneď potom bola u nej znova urobená domová prehliadka, tentoraz za jej prítomnosti. Tiež bola podrobená výsluchu. Zároveň jej bola zhabaná náboženská literatúra a technický preukaz jej osobného auta.

V Košiciach bol zatknutý Bystrík JANIK príslušníkmi VB pod zámenkou "vymáhania peňazí od istej Márie KNAŽČIKOVEJ". Cieľom prehliadky bolo nájsť dôkazy proti porušeniu § 250. Taktiež mu bola zhabaná náboženská literatúra. Dňa 5. júna sa Bystrík JANIK nachádza vo vyšetrovacej väzbe a je obvinený z porušenia spomenutého paragrafu.

Dňa 11. apríla bola v Košiciach prevedená domová prehliadka u Márii SUMILASOVEJ, ktorej bola zhabaná náboženská literatúra a vkladné knižky. V ten istý deň bolo proti nej zahájené trestné stíhanie pre porušenie § 141 - odcudzenie vecí /Mária si totiž vybrala svoje úspory z vkladných knižiek, ktoré jej boli zhabané na Kvetnú nedeľu 1983 pri celoštátnom prepade i jej bytu ŠtB/.

Výsluchy členov františkánskej rehole boli zahájené aj v Bratislave. Dňa 13. júna 1985 bol na 13,00 hod. predvolaný na výsluch Anton ŠMID a na 14. júna 1985 na 10,00 hod. Vincencia ZÁNOVÁ. Pozoruhodný detail je v tom, že obaja boli predvolaní na Mestskú správu VB, ale vypočúvaní boli príslušníkmi Štátnej bezpečnosti. Otázky príslušníkov ŠtB sa týkali hlavne činnosti v reholi, spoločnej modlitby a schádzania sa - vzájomných kontaktov. Okrem toho

Vincenciou ZÁNOVEJ napríklad tvrdili, že v dôsledku "podvratnej činnosti" františkánov a veriacich nemôže náš štát dosiahnuť dohodu s Vatikánom!!! Potom sa jej pýtali na púť na Velehrad, či tam plánuje ísť so svojím spoločenstvom a či si je vedomá, že vraj porušuje § 178. Tiež sa vyhrážali ďalšími domovými prehliadkami u františkánov.

V poslednej dobe bol opäť evidovaný zvýšený záujem ŠtB o určité byty a osoby františkánov, a to ich intenzívnym sledovaním. Sledovanie sa prevádza "nenápadnými" mileneckými párikmi, osobami v parkujúcich autách, osobami radi "študujúcimi" noviny na ulici a pod.

"Causa Kvetná nedeľa" teda ešte ani zďaleka neskončila, ani zúfalá snaha ŠtB usvedčovať rehoľníkov a veriacich z "civilných deliktov" !

- 0 -

NEBOJ SA VYDÁVAŤ SVEDECTVO O SVOJEJ VIERE !

KEĎ SA STANEŠ KRISTOVÝM SVEDKOM TERAZ, ON ŤA NEZAPRIE POTOM!

POKOJ A DOBRÓ DO KAŽDEJ RODINY !

V MODLITBE, ADORÁCIACH A ŠTÚDIU SA VYPRACUJ NA UVEDOMELEHO REHOĽNÍKA ALEBO LAIKA !

Pokračovanie prípadu "Kvetná nedela" č. 2.

Dňa 5. júna 1985 bolo v Poprade na Slovensku zadržaných a vypočúvaných šesť slovenských katolíkov, a to: Bystrík JANÍK, narodený v roku 1953, zamestnaný ako záhradník na Štátnom majetku v Barci pri Košiciach, bytom Košice, Turgenevova ul. č. 17, ďalej Jaroslav BRÁZDA, prom. biológ, zamestnaný na SAV v Košiciach, Bartolomej URIGA, 23-ročný, taktiež ako Janík zamestnaný na Štátnom majetku v Barci, bytom v Košiciach, Stanislav BALÁŽ, 26-ročný, zamestnaný v podniku DATA-SYSTEM v Košiciach, Peter SKOKAN, Pavol SKOKAN a ich matka Zuzana SKOKANOVÁ, profesorka matematiky na Prírodovedeckej fakulte Šafárikovej univerzity v Košiciach, všetci traja bytom na Turgenevovej ul. č. 17 v Košiciach.

Vo väzbe zotrval Bystrík JANÍK, a to už druhý raz počas jedného mesiaca. Prvýkrát ho zadržali dňa 6. júna 1985 a bol obvinený z porušenia § 250 /nezákonné získanie financií/. Pri jeho zatknutí mu urobili domovú prehliadku, pri ktorej vraj hľadali nezákonne nadobudnuté financie. Zaujímavé je však to, že hoci sa tieto nenašli a ani nemohli nájsť, lebo o nezákonné získanie financií vôbec nešlo, boli zhabané liturgické predmety a náboženská literatúra.

Obhajca Bystríka JANÍKA podal sťažnosť pre porušenie predpisu o domovej prehliadke a nezákonné zadržávanie nenovaného vo väzbe. Nakoľko ani pri konfrontácii Janíka s osobou, od ktorej mal údajne financie nezákonne získať sa nič nedokázalo, Štátna prokuratúra v Košiciach Bystríka Janíka dňa 26. júna z väzby prepustila na slobodu.

Dňa 5. júla 1985 Bystríka Janíka opätovne zatkli. Pri vypočúvaní pani Zuzany SKOKANOVEJ a jej synov Petra a Pavla, ako aj Jaroslava BRÁZDU, Bartolomeja URIGU a Stanislava BALÁŽA sa Štátna bezpečnosť snažila získať od nenovaných svedecké výpovede o tom, že Bystrík JANÍK je príslušníkom františkánskeho rádu a že nedovolenou náboženskou činnosťou porušuje § 178 Tr.z.

Nakoľko Bystrík JANÍK býva v podnájme u rodiny Skokanovej na Turgenevovej ulici č. 17 v Košiciach, táto rodina trpí od príslušníkov ŠtB rôzne postihy: nielen domovú prehliadku pri prvom zatknutí Bystríka JANÍKA dňa 5. júna 1985, ale pri výsluchu dňa 5. júla 1985 sa vyšetrovatelia ŠtB pani profesorky SKOKANOVEJ vyhrážali s t r a t o u z a m e s t n a n i a. Jej 18-ročný syn Pavol, ktorý tohto roku úspešne zmaturoval so samými jednotkami a tak bol bez prijímacích pohovorov prijatý na vysokú školu, po zadržaní Bystríka Janíka 6. júna sa zrazu musel zúčastniť prijímacích pohovorov, ktoré absolvoval na výbornú. Napriek tomu ho však už n a š k o - l u n e p r i j a l i !

- o -

Na sviatok Sedembolestnej

Patronka nášho národa,
svoje srdcia obetujeme Ti dnes s pokornou prosbou :
daj nám, Matka, aby naša láska k Tebe bola silná,
hotová na všetko, aj svoj život obetovať za Teba.

Vypros nám milosti,
aby naše srdcia s Tvojím jedno boli
láskou k Bohu, k Cirkvi a národu.

Ochraňuj nás, Matka,
aby sme s Tebou jedno boli a Tebe verní ostali
až do posledného víťazstva!

- o -

Satanské tendencie slovenskej komunistickej justície.

BOROVSKÝ, GABAJ a KONC ani po uzavretí prípadu odvolacím procesom nemiznú zo stredobodu pozornosti v zahraničí a vo vlasti. Nie azda preto, že by išlo - s celým rešpektom k nim - o dajaké významné osoby politikov, prípadne organizátorov podzemných hnutí alebo špiónov, ale preto, aspoň čo sa týka zahraničia, že celá vec nadobudla groteskný charakter, pripomínajúci baróna Prášila alebo klasických kocúrkovčanov. Táto aféra sa vlečie už takmer celá dva roky a niet človeka, politika alebo sudcu, ktorý by mal odvahu povedať: skončíme túto komédiu! Každé ďalšie dejstvo iba škodí československej justícii, ktorej povest' je už beztak škandalozne naštrbená!

Po niekoľkých márných pokusoch nájsť dajaký paragraf, na základe ktorého by mohli Borovského, Gabaja a Konca odsúdiť, im predseda usporiadali proces, pri ktorom bratislavský súd - urobiac salto mortale - ich odsúdil a urobiac druhé salto mortale, rozsudky potvrdil, i keď trochu zmiernil.

Bola azda komickosť tohto prípadu príčinou, prečo JUDr. Ján Mazúr náhle ochorel, aby nemusel predsedáť senátu odvolacieho súdu? Také choroby sú naozaj veľkým životným šťastím! Nechýbajú však sudcovia, ktorí veľmi radi prevzali jeho miesto, aby "dopomohli spravodlivosti k triumfu". Socialistickej spravodlivosti! A k snutnému triumfu!

Kde ešte jestvuje mimo socialistického tábora taká justícia, ktorá v čase rozkladu verejnej a súkromnej mravnosti, v čase neslýchaného ohrozenia mladej generácie odsúdi tých, ktorých by vlastne mládeži a spoločnosti mala predložiť ako vzor?!

V Bratislave a vôbec na Slovensku sa Borovský, Gabaj a Konc stále viac stávajú hrdinami dňa! Isteže nie sú ani lepší ani horší, ako desaťtisíce ich skutočne veriacich rovesníkov. Čo ich však postavilo na svietnik je to, že dali dôkaz svojej mravnej vyspelosti. Dobre to pochopila neznáma pani, ktorá plná "svätého hnevu" po vynesení rozsudku na odvolacom súdnom pojednávaní vstala a opúšťajúc miestnosť, vyhlásila: BOLA BY SOM ŠASTNÁ, KEBY SOM MALA TAKÝCH SYNOV!

Ak sa všetko toto vezme do úvahy, ostáva úplne nepochopiteľné, ako mohol zástupca predsedu mestského súdu JUDr. LEŠTAK nariadiť nástup výkonu trestu?! Podľa správy nemeckej katolíckej tlačovej služby KNA, ktorá sa odvoláva na dobre informované kruhy v Bratislave píše, že tak spravil z vlastnej iniciatívy. Domnieva sa, že si takto vylepší kádrový profil? Čo sa však stane so slovenským súdnictvom, keď budú strážcami spravodlivosti, ktorých kritérium oprávnenosti alebo správnosti rozsudku nebude skutkový stav prečinu, lež osobná kariéra, prípadne veľmi pochybná ideológia, nutná však na udržanie mocenských pozícií vládcov?!

Borovského, Gabaja a Konca zbavili všetkého, i možnosti štúdia, pracovného postupu, perspektívy do budúcnosti. Borovský si teraz odpykáva trest v BRNE-BOHUNICIACH. Gabaj a Konc, ktorí sa odvolali na zdravotný stav, sú ešte na slobode, kým ich nezasiahne karieristická ruka tzv. strážcov spravodlivosti! Strony však nikde nerastú až do neba!!!

Bratislavská mládež zareagovala na uväznenie Borovského najlepšie ako mohla: uvedomujúc si, že duchovná pomoc je mocou, ktorej nijaká mocnosť neodolá a ktorá zlomí - prv alebo neskôr - každé jarmo neslobody a útlaku, začala o f e n z í v u n o d l i t b y!

Každú hodinu dňa sa za neho a ostatných dvoch modlí iná skupina mladých ľudí. Každý veriaci zo skúsenosti vie, že modlitba má dvojaký účinok: predstavuje všestranne užitočnú nadprirodzenú energiu v prospech toho za ktorého sa človek modlí a súčasne pretvára modliaceho sa. A p r o t i n a d p r i r o d z e n e j m o c i s a n e d á b o j o v a ť! Ona láme všetky meče.

V 50. rokoch sa smutne známy generál Čepička vyslovil: Prinútime Cirkev na kolenná! To je nepochybne to najväčšie dobrodennie, ktoré by Cirkvi mohli preukázať, lebo CIRKEV JE VTEDY VEĽKÁ, KEĎ JE NA KOLENNÁCH!

- o -

PRÍVETIVOSŤ

Prívetivosť kvitne na pôde lásky- je "hovorenou láskou. Svätý František z Assisi si vylúčil zo svojho slovníka všetko, čo oddeľovalo, odcudzovalo. Jeho obľúbené výrazy boli "brat", "sestra". Jeho pozdrav "Nech ti Pán udelí pokoj".

Prívetivosť niekto dostal do daru a jeho život je nehasnuci úsnev. Nech je zvelebený Boh, že nám dal na našich ľudských záhonoch aj také kvety. Väčšina ľudí sa však musí k nej dopracovať.

Prívetivosť sa navyonok prejavuje pokojom a rovnakými vzťahmi k iným; neuprednostňuje, neriadi sa sympatiou a antipatiou. Je neustranná.

Pravidlá prívetivosti:

Nepreháňať v chvále. Je to blízke k neúprimnosti.

V rozhovoroch sa snažiť o milotu, otvorenosť, ústupčivosť v nezásadných veciach, dokiaľ to len pravda dovolí.

Ak treba protirečiť, tak s úctou. Nevrlosť je hrobárkou prívetivosti.

Zdokonaľujme sa v prívetivosti:

Zahľadne sa na Ježiša, tichého a pokorného srdcom.

Usilujme sa o pokojný výraz tváre i vtedy, keď nás nik nepozoruje.

Zamýšľajme sa nad tým, ako by sme mohli urobiť iným milú vec.

Majme pre každého úctivý pozdrav, úsnev, kresťanskú úslužnosť.

V úsilí o čnosť rešpektujme druhých; neprovokujme ich zveličenými prejavmi nábožnosti, ktoré by ľahko mohli za sebou skrývať pretvarovanie.

Nevystatujme sa a nepodceňujme druhých.

Keď treba niekoho napomenúť, tak s láskavosťou. Napomenutie je službou lásky.

Ak sme sa previnili, majme odvahu a jednoducho poprosme o prepáčenie.

SHZR, č. 8/9, 1984.

- o -

Kultúra je to, čím sa človek ako človek stáva viac človekom.

Ján Pavol II.

Zasievajte lásku tam, kde jej niet a každý sa vám stane príjemným.
Fulton Sheen

Rím.-kat. farský úrad

Vaša Eminencia
Vysokovážený otec biskup našej Cirkvi,
Jozef Kardinál Tomko!

V tomto čase, keď Jeho Svätosť Ján Pavol II., nášmu národu tak vzácný a naším národom tak ctený pápež, vymenoval Vašu Eminenciu do hodnosti Kardinála Rímskokatolíckej Cirkvi, Kristova Cirkev na Slovensku, vo svojich knazoch, rehoľníkoch a veriacich zaradovala sa súc pohnutá tputo udalosťou, radosťou veľmi úprimnou, že vo Vašej osobe si hlava Cirkvi tak váži Slovenskú Cirkev.

V tých chvíľach, keď Večné mesto bolo predstavovalo svetu nové osobnosti Kristovej Cirkvi, na ktorých chce budovať svoju budúcnosť a zveľaďovať svoje Tajomné Telo náš : Pán, na Slovensku sme v modlitbách a v liturgii svätej omše prednášali vďaky a prosby, aby Slovák Jozef Kardinál Tomko, syn slovenskej zeme, bol obklopený v diaľke svojej donoviny tými, ktorí by boli s veľkou láskou ochotní navštíviť Rím, aby boli blízko toho muža Kristovej Cirkvi, ktorého pokladajú za svojho brata hodného tej cti, ktorú mu preukazuje hlava našej Rímskokatolíckej Cirkvi. Tak v našich srdciach ani diaľka ani iné prekážky nezamedzili to, aby sme s Vami velebili nebeského Otca, Pramen všetkých dobier, a to vtedy, keď ste medzi prítomnými na slávnosti odovzdávania insígnii kardinálskej hodnosti nevideli nikoho zo Slovenska okrem svojej mamičky, ktorú Prozretelnosť ponechala nažive až do týchto slávnostných dní, akoby symbol našej Sedembolestnej, ktorú vzývame o pomoc a ochranu nášho národa, v ktorom máte svoje jedinečné miesto i Vy Eminencia. Ona nás zastúpila všetkých, v nej sme Vás pozdravili, a to v dejinách zostane navždy svedectvom.

V tento skromnom pozdrave, prijmite otec Kardinál tie stovky pozdravov, ktoré by sa Vám za normálnych okolností dostali v tak hojnej miere od všetkých statočných knazov, rehoľníkov a veriacich.

Kristova Cirkev na Slovensku vo svojich trápeniach a námahách sa usiluje zachovať svoju identitu tak, ako kedysi na svojich začiatkoch, keď pri svojom zrode, hneď bola poznačená zvláštnymi námahami prvých svojich synov, počnúc od samých otcov sv. Cyrila a sv. Metoda.

Kiež by sa na príhovor Sedembolestnej a svätých Cyrila a Metoda splnilo pranie, že by sme Vás mohli privítať na rodnej slovenskej zemi!

Týmto slovami dovoľte Eminencia, vzdať úctu tým šťastným a radostným chvíľam dejín Kristovej Cirkvi, ku ktorým ste i Vy prispeli svojím životom pre Cirkev na Slovensku.

Cez Vaše ruky vyjadrujem úctu a poslušnosť Jeho Svätosti Jánovi Pavlovi II.

2. júna 1985, na sviatok Najsvätejšej Trojice

Rím.-kat. farský úrad

.....
vl. podpis

- o -

PRISPEJ AJ TY DO DUCHOVNEJ KYTICE PRE KARDINÁLA TOMKU
K VIANOCIAM 1985!

B a l a d a   s v á t e č n í

Se svátky je letos potíží
když v den všední mají být.
Protože se musí totiž
májové dny přeložit.

Někdy k tomu přijde ještě
nejaká ta oslava
a v novinách potom vyjde
takováto úprava :

Neděle je na úterý přeložena
sobota je proto v pondělí,
ve čtvrtek je zase sobotní směna,
v pátek budeme mít neděli.

A protože neděle je pátek,
ve čtvrtek sobota musí být,
na pátek připadá zase svátek,
na středu sa musí přeložit.

Byl jsem z toho celý vyjevený,
nikto pochopit to neumí,
dona jsem sa zeptal svojí ženy,
zda-li ona tomu rozumí.

Vyslechla mně jen tak na půl ucha
a pak řekla: "To já všechno vím,
celá věc je hrozne jednoduchá,
pojd, já ti to všechno vysvětlím".

Středa osmého, je pátek dvanáctého,
v úterý budeme mít neděli,
ve čtvrtek pátého, je středa čtrnáctého,
a ve středu je pak pondělí!

V příštím týdnu budeme mít soboty tři,
když ten pátek nám do toho vlez,
předovčirem bude zase pozítří,
včera bude zítra a zítra bude dnes.

Toho už je na mě trochu mnoho,
přemýšlám to stále všelijak,
pozorují však náhle s hrujou,
že mě z toho šplouchá na maják.

Zima bude letos v létě,
a hned po ní nový rok,
jak to vypadá letos - bude vloni,
vloni bude zase napřesrok.

Vánoce prý budou letos v květnu,
svatočušní svátky v prosinci,
dušičky jsou plánovány v lednu
a já skončím asi v blázinci.

- o -

Pěkná perspektiva, že jo ?